

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Internationale Rechtshulp Gewogen

*Casusonderzoek (strafrechtelijke) informatie-
uitwisseling met Bangladesh*

Inhoudsopgave

	Voorwoord	4
	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	5
1	Inleiding	19
1.1	Doelstelling onderzoek	20
1.2	Centrale vraagstelling	20
1.3	Onderzoeksvragen	20
1.4	Afbakening	21
1.5	Onderzoeksaanpak	21
1.6	Leeswijzer	22
2	Kader verstrekken politiegegevens	23
2.1	Inleiding	23
2.2	Internationale rechtshulp in strafzaken	23
2.3	Actoren bij internationale rechtshulp in strafzaken	27
2.4	Informatiekanalen	31
2.5	Informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen	32
3	Reconstructie rechtshulpverzoek	34
3.1	Inleiding	34
3.2	Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh	35
3.2.1	Startbijeenkomst rechtshulp	35
3.2.2	Eerste brede toetsing rechtshulpverzoek	36
3.2.3	Aanvraag inzet LO India	38
3.2.4	Nieuwe aanvraag inzet LO India	39
3.2.5	Toestemming inzet LO India	39
3.2.6	Verzoek direct contact rechercheteam met LO India	40
3.2.7	Direct contact rechercheteam en LO India	41
3.2.8	Vorbereiding eerste verkennende bezoek LO India aan Bangladesh	42
3.2.9	Bespreking verkennend bezoek aan Bangladesh tussen AIRS en LO India	42
3.2.10	Vertaling relaas rechtshulpverzoek	43
3.2.11	Wijziging doel rechtshulp	44
3.2.12	Voorstel wijziging naar politieële rechtshulpaanvraag	44
3.2.13	Tweede brede toetsing rechtshulpverzoek	45

3.2.14	Format en vertaling rechtshulpverzoek	47
3.2.15	Inhoud politieel rechtshulpverzoek	47
3.2.16	Verzending politieel rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Nederland	49
3.2.17	Vertaling en verzending politieel rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Bangladesh	50
3.3	Lijn 2: Bezoek van het rechteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag	51
3.3.1	Voornemen bezoek Bengaalse ambassade Den Haag	51
3.3.2	Contactgegevens Bengaalse ambassade Den Haag	52
3.3.3	Telefonisch contact Bengaalse ambassade Den Haag	52
3.3.4	Organisatie bezoek Bengaalse ambassade Den Haag	52
3.3.5	Reactie vanuit Bengaalse ambassade Den Haag	53
3.3.6	Onaangekondigd bezoek Bengaalse ambassade Den Haag	54
3.4	Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek	55
3.4.1	Besluit toelichting rechtshulpverzoek in Bangladesh	55
3.4.2	Verkennde bezoeken van de LO India	55
3.4.3	Vorbereiding bezoek rechteam aan Bangladesh	56
3.4.4	Presentatie Nederlandse ambassade Bangladesh	57
3.4.5	Terugkoppeling presentatie aan de politie	57
3.4.6	Terugkoppeling presentatie aan de OvJ	58
3.4.7	Terugkoppeling dienstreis LO India	59
3.5	Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen	59
3.5.1	Start vreemdelingrechtelijk traject betrokkene	59
3.5.2	Contact tussen strafrechtketen en vreemdelingenketen	60
3.5.3	Opheffen voorlopige hechtenis	60
4	Perspectieven rechtshulpverzoek	65
4.1	Inleiding	65
4.2	Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh	66
4.2.1	Brede toetsing rechtshulpverzoek	66
4.2.2	Inhoudelijk toets rechtshulpverzoek	67
4.3	Lijn 2: Bezoek van het rechteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag	71
4.4	Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek	72
4.5	Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen	75
	Bijlagen	
I	Tijlijn	78
II	Afkortingen	80
III	Wederhoor	81

Voorwoord

Op 5 januari 2018 keerde een vreemdeling gedwongen en begeleid terug naar Bangladesh. Bij aankomst in Bangladesh constateerde de Koninklijke Marechaussee, die de vreemdeling begeleidde tijdens zijn terugkeer, dat hij werd opgewacht door de Bengaalse opsporingsautoriteiten en dat die beschikten over stukken uit het Nederlandse strafdossier van de vreemdeling. De vreemdeling was eerder in Nederland aangehouden als verdachte in een strafrechtelijk onderzoek.

De Inspectie Justitie en Veiligheid (verder: de Inspectie) heeft onderzoek gedaan naar de wijze waarop de informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse en Bengaalse autoriteiten in deze casus is verlopen en de wijze waarop de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar daarover hebben geïnformeerd.

De bevindingen illustreren dat uitwisseling van politiegegevens in het kader van (uitgaande) internationale rechtshulp in strafzaken met landen waarmee Nederland nauwelijks een rechtshulprelatie heeft, een complex proces betreft. Een veelvoud aan actoren is betrokken bij de afwegingen die daarin moeten worden gemaakt. Bij die afwegingen wordt het belang van het strafrechtelijk onderzoek betrokken, maar ook het risico op onjuist gebruik van de te verstrekken informatie en het risico van eventuele mensenrechtenschendingen als gevolg van de informatie-uitwisseling.

De Inspectie signaleert in het proces waarin die afwegingen worden gemaakt en in de informatie-uitwisseling tussen genoemde ketens een aantal knelpunten die risico's met zich meebrengen voor de veiligheid van de personen waarop die informatie-uitwisseling betrekking heeft. De Inspectie doet een aantal aanbevelingen om beter te borgen dat politiegegevens zorgvuldig worden getoetst voordat ze met het buitenland worden gedeeld. Ook doet zij de aanbeveling de uitwisseling van politiegegevens – indien van toepassing – te betrekken bij afwegingen die plaatsvinden in het kader van gedwongen (begeleide) terugkeer.

De Inspectie spreekt haar waardering uit voor de open houding en medewerking van alle betrokkenen bij dit onderzoek.

J.G. Bos
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De nationale politie is begin 2017 onder leiding van een Officier van Justitie van het Functioneel Parket Den Bosch (OvJ) een strafrechtelijk onderzoek gestart. Het onderzoek richtte zich op personen die ervan werden verdacht vanuit Nederland op illegale wijze beendermeel te exporteren naar diverse Aziatische landen, waaronder Bangladesh. Op 14 januari 2017 is in die context in Nederland een persoon als verdachte aangehouden die vervolgens in voorlopige hechtenis werd genomen. Deze persoon bleek (vermoedelijk) afkomstig uit Bangladesh en zijn rechtmatig verblijf in Nederland werd niet vastgesteld.

De rechtbank hief het bevel tot voorlopige hechtenis van genoemde verdachte met ingang van 5 december 2017 op. Hij werd aansluitend op de beëindiging van zijn voorlopige hechtenis in (vreemdelingen)bewaring gesteld om daar vanuit gedwongen en begeleid terug te keren naar Bangladesh. Die terugkeer vond plaats op 5 januari 2018 en werd geregistreerd door de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). De begeleiding van de terugkeer werd uitgevoerd door een escortteam van de Koninklijke Marechaussee (KMar). De KMar stelt van elke terugkeercasus die zij begeleidt een rapportage op. De Inspectie ontvangt deze rapportages in het kader van haar toezichhoudende taak.

De persoon die centraal staat in deze casus wordt in de strafrechtketen aangeduid als 'verdachte' en in de vreemdelingenketen als 'vreemdeling'. In het kader van de leesbaarheid duidt de Inspectie deze persoon in dit rapport verder aan als 'betrokkene'.

In de rapportage van de betreffende terugkeer viel de Inspectie een aantal zaken op, namelijk: dat de Bengaalse opsporingsautoriteiten betrokkene bij aankomst opwachtten zonder dat de KMar hiervan op de hoogte was en dat zij beschikten over stukken uit het Nederlandse strafdossier van betrokkene. Uit de KMar-rapportage valt op te maken dat betrokkene bij aankomst in Bangladesh aanvankelijk zenuwachtig overkwam op de KMar, maar dat hij later aangaf zich geen zorgen te maken. Hierna is de KMar teruggereisd naar Nederland, onder achterlating van betrokkene.

Naar aanleiding van het bovenstaande heeft de Inspectie onderzoek verricht om te achterhalen hoe de informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse autoriteiten en de Bengaalse autoriteiten over het strafrechtelijk onderzoek naar betrokkene is verlopen. Daarbij bekeek de Inspectie op welke wijze actoren in de strafrechtketen

en de vreemdelingenketen elkaar daarover hebben geïnformeerd en hoe deze informatie is betrokken bij de afwegingen die binnen de ketens zijn gemaakt.

Deze samenvatting geeft eerst een globale uiteenzetting van de relevante wet- en regelgeving met betrekking tot internationale uitwisseling van politiegegevens en het proces waarlangs informatiedeling tot stand komt. Daarna illustreert de Inspectie aan de hand van specifieke elementen uit de casus de geconstateerde knelpunten en de gevolgen daarvan. Deze knelpunten leiden tot een drietal hoofdconclusies en daaraan gekoppelde aanbevelingen. De Inspectie verwijst voor een meer gedetailleerd beeld van de relevante gebeurtenissen in de casus en de perspectieven daarop naar hoofdstukken 3 en 4 van dit rapport.

Wet- en regelgeving voor het delen van politiegegevens met het buitenland

Politiegegevens mogen niet zonder meer worden gedeeld met buitenlandse opsporingsautoriteiten. Een belangrijk uitgangspunt bij de internationale uitwisseling van politiegegevens is vertrouwen in elkaars rechtssysteem en het juist gebruik van de verstrekte informatie door het ontvangende land. Dit is onder andere van belang voor de bescherming van mensenrechten van de personen die de informatie-uitwisseling betreft. Internationale rechtshulp in strafzaken is daarmee een (juridisch) complexe aangelegenheid, waarin per geval afwegingen moeten worden gemaakt tussen het opsporingsbelang en het zo goed mogelijk waarborgen van de mensenrechten van betrokkene(n). Bepalen of en zo ja, welke politiegegevens kunnen worden gedeeld, vereist daarom specifieke (juridische) kennis. Dit is met name van belang bij landen waarmee de Nederlandse autoriteiten weinig tot geen ervaring hebben op het gebied van internationale rechtshulp in strafzaken, zoals Bangladesh.

De informatieverstrekking aan het buitenland, voor zover de informatie politiegegevens betreft,¹ is mogelijk gemaakt in artikel 17 van de Wet politiegegevens (Wpg)² (verstrekking aan inlichtingendiensten en buitenlandse opsporingsinstanties) en is nader uitgewerkt in de artikelen 5:1 en 5:2 van het Besluit politiegegevens (Bpg). Iedere verstrekking van politiegegevens aan het buitenland dient te voldoen aan de eisen die in deze bepalingen zijn gesteld. In wet- en regelgeving is niet alleen opgenomen welke informatie mag worden gedeeld met buitenlandse autoriteiten, maar ook via welke kanalen dit moet gebeuren. In die aangewezen informatiekanalen zijn actoren aanwezig die een toetsende taak hebben ten aanzien van de informatie die men wil delen met het buitenland. Onderstaande paragraaf zet deze kanalen en het daarbij horende proces verder uiteen.

Proces van het delen van politiegegevens met het buitenland

De Nederlandse autoriteiten kunnen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek door middel van een rechtshulpverzoek hulp vragen aan buitenlandse opsporingsinstanties. Op hoofdlijnen zijn er twee typen rechtshulpverzoeken: (1) justitiële rechtshulpverzoeken en (2) politieke rechtshulpverzoeken. Wanneer gegevens worden verstrekt of gevraagd waarvoor geen gebruik hoeft te worden gemaakt van dwangmiddelen of bijzondere opsporingsbevoegdheden kan de politie

¹ Blijkens artikel 1 van de Wet politiegegevens is een politiegegeven: 'elk persoonsgegeven dat wordt verwerkt in het kader van de uitvoering van de politietaken, bedoeld in de artikelen 3 en 4 van de Politiewet 2012, met uitzondering van:

- de uitvoering van wettelijke voorschriften anders dan de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften;
- de bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 opgedragen taken, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, onder 1° en artikel 4, eerste lid, onderdeel f, van de Politiewet 2012;'

² Inmiddels is dit opgenomen in artikel 17a Wpg.

dit – binnen de geldende kaders – zelfstandig afhandelen onder de verantwoordelijkheid van de OvJ. In dat geval is er sprake van politieke rechtshulp. Betreft het informatie waarvoor gebruik moet worden gemaakt van dwangmiddelen, bijzondere opsporingsbevoegdheden of dient deze als bewijsmiddel, dan is er sprake van justitiële rechtshulp die door de OvJ dient te worden afgehandeld. Informatie verkregen door middel van een justitieel rechtshulpverzoek kan als bewijs dienen in een strafzaak, voor informatie verkregen via politieke rechtshulp is dit niet het geval. Deze dient in dat geval via de justitiële weg te worden opgevraagd.

De keuze voor de rechtshulpvorm is afhankelijk van het doel van het verzoek, wat men het aangezochte land wil vragen en hoe dit land het verzoek wenst te ontvangen. De nationale politie heeft bepaalde opsporingsbevoegdheden en deze begrenzen de reikwijdte van een uitgaand politieel rechtshulpverzoek. Met andere woorden, de politie mag in een politieel rechtshulpverzoek alleen informatie opvragen waarvoor handelingen nodig zijn waartoe zij in Nederland zelf ook bevoegd is. In de praktijk vraagt de politie in een politieel rechtshulpverzoek om informatie die (eventueel) al in het systeem van de aangezochte buitenlandse politieorganisatie aanwezig is en waarvoor geen aanvullende opsporingshandelingen nodig zijn. Wanneer deze wel nodig zijn om aan het informatieverzoek te voldoen, valt dit al snel onder de bevoegdheden van de OvJ en is daarvoor een justitieel rechtshulpverzoek nodig. Politieke rechtshulpverzoeken zijn daarmee in aard en omvang doorgaans veel beperkter dan justitiële rechtshulpverzoeken.

Naast inhoudelijke verschillen zijn er ook procesmatige verschillen tussen uitgaande politieke en justitiële rechtshulpverzoeken. Diverse actoren toetsen een rechtshulpverzoek voordat het naar het aangezochte land wordt verstuurd. Afhankelijk van de keuze voor een politieel of justitieel rechtshulpverzoek zijn verschillende actoren betrokken bij deze toetsing. In het onderstaande geeft de Inspectie een globale beschrijving van dit stelsel. Hoofdstuk 2 van dit rapport geeft een uitgebreidere weergave daarvan.

Een rechtshulpverzoek wordt in beginsel opgesteld in overeenstemming tussen de politie en de OvJ. Zij sturen dit vervolgens naar het Internationaal Rechtshulpcentrum (IRC). Het IRC is een samenwerkingsverband tussen het Openbaar Ministerie en de nationale politie. Elk arrondissement heeft een IRC. In het geval van onderhavige casus betreft dit het IRC Zeeland-West-Brabant (IRC ZWB). Daarnaast is er een Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC). Het (L)IRC is het kennis- en expertisecentrum op het gebied van rechtshulp en bewaakt de kwaliteit van het rechtshulpverzoek. Alle inkomende en uitgaande verzoeken om internationale rechtshulp worden via het (L)IRC verzonden.

Wanneer het een uitgaand *justitieel* rechtshulpverzoek betreft stuurt het (L)IRC dit door naar de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS), tenzij een verdrag tussen landen rechtstreekse verzending toestaat. AIRS behandelt namens de minister van Justitie en Veiligheid justitiële rechtshulpverzoeken aan of vanuit landen buiten de Europese Unie. AIRS is in Nederland de centrale autoriteit voor internationale rechtshulp en is het kennis- en expertise centrum dat onder andere in die gevallen zorgvuldig afweegt of gegevens in het kader van rechtshulp gedeeld kunnen worden. Zij beoordeelt het rechtshulpverzoek bijvoorbeeld op verdragen die van toepassing zijn, risico's met betrekking tot mensenrechten en potentiële problemen rondom de doelbinding van te verstrekken gegevens. AIRS kan daarvoor advies inwinnen bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, meer specifiek de

Directie Juridische zaken, Afdeling Nederlands Recht – Internationale Rechtshulp (IRH BZ). IRH BZ maakt dan een inschatting van eventuele mensenrechtelijke en/of politieke gevolgen van het beoogde rechtshulpverzoek. In beginsel zijn AIRS en IRH BZ niet betrokken bij *politiële* rechtshulpverzoeken. Bij twijfel inzake politieke rechtshulp kan contact worden opgenomen met AIRS en gebruik worden gemaakt van haar expertise.³ Dit geldt specifiek voor de gevallen waarin sprake is van verstrekking van gegevens aan landen waarbij mensenrechten- en veiligheidsrisico's kunnen spelen.

Wanneer het een uitgaand *politieel* rechtshulpverzoek betreft, stuurt het IRC dit via één van de vijf aangewezen informatiekkanalen naar het buitenland. Deze kanalen zijn beschreven in het Bpg. Voor onderhavige casus zijn twee kanalen van belang: het Interpolkanaal en de Nederlandse liaison officer (LO) ter plaatse. Het Interpol National Central Bureau (NCB) Nederland ontvangt het rechtshulpverzoek van het IRC en toetst dit voordat zij het doorstuurt naar het NCB van het aangezocht land. Dat NCB zorgt er vervolgens voor dat het rechtshulpverzoek op de juiste plek terecht komt. Wanneer Interpol NCB Nederland bij haar toetsing mogelijke risico's signaleert, kan zij contact opnemen met AIRS voor advies.

De LO is een verbindingssambtenaar gestationeerd in het buitenland. Hij beschikt over een netwerk in het land waarin hij actief is en heeft kennis van het rechtssysteem van het betreffende land. Op die manier kan ook hij ervoor zorgen dat een rechtshulpverzoek op de juiste plek terecht komt, wanneer hij dit van het (L)IRC ontvangt. De LO heeft in beginsel geen toetsende taak ten aanzien van het rechtshulpverzoek. In onderhavige casus was er geen LO die specifiek was geaccrediteerd voor Bangladesh. De LO India fungeerde in de casus als LO voor Bangladesh.

Het hierboven beschreven stelsel dient te voorzien in een sluitend systeem van informatieweging. Betrokken actoren wegen in elke casus vanuit hun eigen expertise af of informatie met het buitenland mag worden gedeeld en zo ja, op welke manier dat het beste kan plaatsvinden. In samenhang beogen deze toetsen de zorgvuldige uitwisseling van politiegegevens te waarborgen. De uit te wisselen politiegegevens komen bij genoemde actoren terecht via vastgestelde processtappen en aangewezen informatiekkanalen. Deze informatiekkanalen zorgen er daarmee voor dat er zicht is op welke informatie met buitenlandse (opsporings)autoriteiten wordt gedeeld en dat deze informatie ter toetsing bij de daarvoor aangewezen actoren terecht komt.

Vreemdelingrechtelijk traject

In onderhavige casus was niet alleen sprake van een strafrechtelijk onderzoek, maar ook van een vreemdelingrechtelijk traject, uiteindelijk gericht op de gedwongen terugkeer van betrokkene. Bij een dergelijke samenloop is het denkbaar dat politiegegevens die in het kader van de internationale rechtshulp in strafzaken worden gedeeld met een ander land van belang zijn voor de afwegingen die in de vreemdelingenketen moeten worden gemaakt ten aanzien van eventuele (gedwongen) terugkeer een betreffende persoon naar dat land. Op verdragspartijen bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) rust namelijk de verplichting geen personen uit te zetten naar een andere Staat waar die persoon een reëel risico loopt te worden onderworpen aan foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. De vreemdelingenketen dient daarmee

³ Zie Nota van Toelichting Besluit Politiegegevens.

alle daarvoor relevante informatie te betrekken bij de afweging inzake een eventuele uitzettingsprocedure.

De terugkeer van vreemdelingen wordt voorbereid door de DT&V, de daadwerkelijke begeleiding vindt in geval van gedwongen begeleide terugkeer plaats door een escortteam van de KMar. De DT&V moet het KMar-escortteam dat de vreemdeling begeleidt informeren over feiten en bijzonderheden die van belang kunnen zijn voor het ordentelijk en veilig verloop van het terugkeerproces. Voor de ten uitvoer legging van gedwongen terugkeer is het daarom van belang dat de DT&V op de hoogte is van de informatie die bekend is bij de Nederlandse (opsporings)autoriteiten en die van invloed kan zijn op het verloop van het terugkeerproces.

Bevindingen, analyse en conclusies

Uit het onderzoek blijkt dat in onderhavige casus de Nederlandse opsporingsautoriteiten in het kader van het strafrechtelijk onderzoek politiegegevens hebben uitgewisseld met de Bengaalse autoriteiten. Dit gebeurde langs vier lijnen: (1) een politieel rechtshulpverzoek aan de autoriteiten van Bangladesh (2) een toelichting op het rechtshulpverzoek door middel van een presentatie in Bangladesh (3) een bezoek aan de Bengaalse ambassade in Den Haag en (4) door middel van contact met Bengaalse politiefunctionarissen in verband met de uitzetting van betrokkene. De bevindingen tonen aan dat het een complexe casus betreft waarbij gedurende een jaar op verschillende momenten en op uiteenlopende wijzen vanuit het strafrechtelijk onderzoek politiegegevens zijn gedeeld met de Bengaalse autoriteiten.

De afweging of politiegegevens⁴ kunnen worden verstrekt aan buitenlandse opsporingsautoriteiten dient vanwege het belang van de bescherming van de mensenrechten van betrokkenen (eventuele verdachten, getuigen of anderen) op zorgvuldige wijze plaats te vinden. Het is daarom van belang dat politiegegevens – voordat ze met het buitenland worden gedeeld – binnen het eerder beschreven stelsel van actoren worden getoetst. De Inspectie constateert op basis van haar onderzoek meerdere knelpunten in de wijze waarop het stelsel in onderhavige casus heeft gefunctioneerd. In het onderstaande beschrijft de Inspectie deze knelpunten en de gevolgen daarvan, zowel voor het strafrechtelijk als het vreemdelingrechtelijk traject.

Gebruik informatiekkanalen

Bij internationale uitwisseling van politiegegevens dient gebruik te worden gemaakt van daarvoor aangewezen informatiekkanalen (zie voor verdere uitleg paragraaf 2.4). Deze informatiekkanalen zijn bedoeld om zicht te houden op de informatie die met buitenlandse autoriteiten wordt gedeeld en om te beoordelen of de betreffende informatie wel uitgewisseld kan worden. Het (L)IRC beheert de informatiekkanalen en de internationale uitwisseling van politiegegevens dient daarom plaats te vinden met tussenkomst van het (L)IRC.⁵

⁴ Of strafvorderlijke gegevens

⁵ Artikel 5:1, eerste lid, Bpg voorziet alleen in de mogelijkheid van het verstrekken van politiegegevens aan andere landen voor zover het instanties betreft die zijn belast met de uitvoering van de politietoets. Op grond van artikel 5:1 derde lid, Bpg, mogen politiegegevens die worden verwerkt in verband met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de handhaving van de openbare orde bovendien slechts plaatsvinden door tussenkomst van het LIRC.

De Inspectie constateert dat er in de casus direct contact plaatsvond tussen (1) het rechercheteam en de LO India, (2) het rechercheteam en de Bengaalse ambassade in Den Haag en (3) het rechercheteam en Bengaalse politiefunctiearissen. Het IRC ZWB, dat de uitvoering van het rechtshulpverzoek zou moeten coördineren tussen het rechercheteam en andere partijen en toezicht zou moeten houden op de kwaliteit van de afhandeling van het rechtshulpverzoek, was op onderdelen afwezig in de communicatielijn. Het IRC ZWB faciliteerde in de casus namelijk het directe contact tussen het rechercheteam en de LO India en stapte daarmee actief uit de communicatielijn. Uiteindelijk faciliteerde de LO India het directe contact tussen het rechercheteam en de Bengaalse politie en stapte er daarmee ook tussenuit.

De Inspectie constateert dat het rechercheteam op meerdere momenten in de casus ook niet werd gewezen op het volgen van de aangewezen informatiekanaalen door partijen waarvan dat wel mag worden verwacht. Zo was het IRC ZWB bijvoorbeeld op de hoogte van het voornemen van het rechercheteam contact op te nemen met de Bengaalse ambassade in Den Haag. Van het IRC ZWB mag worden verwacht dat zij in dat geval het rechercheteam wijst op het volgen van de aangewezen informatiekanaalen. Zij beheert immers de informatiekanaalen en houdt toezicht op kwaliteit van de afhandeling van rechtshulpverzoeken. De Inspectie merkt hierbij op dat het IRC ZWB overigens zelf aangeeft geen taak te hebben bij het contact tussen het rechercheteam en de Bengaalse ambassade.

Ook van de LO India mag worden verwacht dat hij het rechercheteam zou wijzen op het volgen van de aangewezen informatiekanaalen, bijvoorbeeld toen het rechercheteam hem vroeg om direct contact met de Bengaalse politie. De LO India is immers zelf één van de informatiekanaalen en zou erop moeten toezien dat de informatie-uitwisseling met tussenkomst van het (L)IRC via hem verloopt.

Deelconclusie I

Op meerdere momenten in de casus zijn politiegegevens gedeeld met de Bengaalse (opsporings)autoriteiten, zonder dat daarbij de aangewezen informatiekanaalen zijn gevolgd.

Actoren niet betrokken bij toetsing

Het belang van het volgen van de informatiekanaalen blijkt uit de wijze waarop toetsing van de gedeelde politiegegevens in de casus plaatsvond. Politiegegevens die men in het kader van rechtshulp in strafzaken wil delen met buitenlandse autoriteiten dienen te worden getoetst. De informatiekanaalen zijn er onder andere voor bedoeld om ervoor te zorgen dat deze politiegegevens terecht komen bij de actoren die deze toets(en) moeten uitvoeren (zie voor verdere uitleg paragraaf 2.3).

Op meerdere momenten in de casus kwamen politiegegevens niet terecht bij deze toetsende partijen, doordat de aangewezen informatiekanaalen niet werden gevolgd. Zo heeft AIRS het politieke rechtshulpverzoek dat is verzonden aan de Bengaalse opsporingsinstanties niet ontvangen en daardoor niet inhoudelijk beoordeeld.⁶ IRH

⁶ AIRS heeft geen (standaard)taak bij politieke rechtshulpverzoeken. Het rechercheteam wijzigde gedurende het traject de aanhef van het rechtshulpverzoek van justitieel naar politiek. De inhoud bleef echter ongewijzigd en is daarmee justitieel van aard. Het ligt daarom in de lijn der logica dat AIRS betrokken blijft bij de toetsing van het rechtshulpverzoek.

BZ heeft het rechtshulpverzoek daardoor eveneens niet ontvangen en haar advies/standpunt daarover niet kenbaar kunnen maken aan AIRS.

De afstemming over het rechtshulpverzoek vond grotendeels plaats in direct onderling contact tussen het rechercheteam en de LO India. Het IRC ZWB had hierop geen regie, waardoor zij er niet van op de hoogte was dat AIRS het concrete rechtshulpverzoek niet had ontvangen. Zij kon door het gebrek aan overzicht dan ook niet wijzen op de noodzaak van toetsing door AIRS (en het verkrijgen van een advies/standpunt van IRH BZ).

Vergelijkbare situaties deden zich voor bij het bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag en bij het telefonisch contact tussen het rechercheteam en de Bengaalse politie over de uitzetting van betrokkene. In beide gevallen kon vooraf geen inhoudelijke toetsing van de gedeelde informatie plaatsvinden door het IRC ZWB en/of AIRS doordat de aangewezen informatiekanalen niet werden gevolgd. Het IRC ZWB geeft overigens zelf aan geen taak te hebben bij de genoemde informatie-uitwisseling tussen het rechercheteam en de Bengaalse politie.

De Inspectie merkt op dat de intentie van het rechercheteam om politiegegevens te laten toetsen en haar handelingen met betrekking tot informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten af te stemmen in de bevindingen van het onderzoek zichtbaar aanwezig is. Ook met de OvJ stemde zij het rechtshulpverzoek en het bezoek aan de Bengaalse ambassade af.

Deelconclusie II

Mede doordat de informatiekanalen niet zijn gevolgd, zijn op meerdere momenten in de casus politiegegevens niet ter toetsing voorgelegd aan de daarvoor aangewezen actoren. Hierdoor zijn politiegegevens gedeeld met de Bengaalse autoriteiten, zonder dat deze vooraf zijn getoetst door de betreffende actoren.

Actoren toetsen beperkt

De Inspectie constateert tevens dat er in de casus momenten waren waarop toetsende actoren wel werden betrokken, maar te delen politiegegevens alsnog niet of in beperkte mate werden getoetst. Zo stuurde het rechercheteam het politieke rechtshulpverzoek naar het IRC ZWB. Het IRC ZWB dient een rechtshulpverzoek te toetsen voordat zij het doorstuurt naar Interpol NCB Nederland. De behandelend medewerker van het IRC ZWB scande het rechtshulpverzoek in onderhavige casus echter snel, maar nam het niet volledig door omdat hij in de veronderstelling was dat het nog niet met de Bengaalse autoriteiten zou worden gedeeld. Ook heeft hij niet overwogen om AIRS te betrekken bij de toetsing. Vanuit de politiedesk van het IRC ZWB – dat de politieke rechtshulpverzoeken in behandeling neemt – wordt volgens hem nooit contact opgenomen met AIRS. Het politieke rechtshulpverzoek heeft daarom een zeer beperkte inhoudelijke toets ondergaan voordat het werd doorgestuurd naar Interpol NCB Nederland. Dit komt niet overeen met de taak die het IRC ZWB als kennis- en expertisecentrum op het gebied van rechtshulp heeft, namelijk: toezicht houden op de kwaliteit van de afhandeling van rechtshulpverzoeken. Dat is te meer van belang wanneer er sprake is van het delen

van politiegegevens met landen waarmee Nederland nauwelijks een rechtshulprelatie heeft, zoals in onderhavige casus het geval is.

Het researchteam heeft ter aanvulling op het rechtshulpverzoek tijdens een bezoek aan Bangladesh politiegegevens, waaronder persoonsgegevens, gedeeld met de Bengaalse opsporingsautoriteiten. Ook deze politiegegevens hebben een beperkte toetsing ondergaan. Enkel de OvJ heeft deze informatie vooraf gezien en de verstrekking ervan akkoord bevonden. Het researchteam heeft de politiegegevens ten behoeve van de presentatie aan de Bengaalse opsporingsinstanties door tussenkomst van het IRC ZWB aan de LO India verzonden. Het IRC ZWB heeft de politiegegevens echter niet bekeken en getoetst, omdat dit volgens haar niet haar taak is.

De Inspectie signaleert daarmee een risico. Waar betrokken partijen bij het rechtshulpverzoek zelf de noodzaak zien om de inhoud zorgvuldig te toetsen, met name bij landen waarmee Nederland nauwelijks een rechtshulprelatie heeft, wordt dezelfde noodzaak niet door alle (toetsende) partijen gezien bij politiegegevens die in aanvulling op een rechtshulpverzoek aan het buitenland worden verstrekt.

Daardoor is het, zoals uit de casus blijkt, mogelijk om ter aanvulling op een uitgaand rechtshulpverzoek een grote hoeveelheid nieuwe politiegegevens te delen met buitenlandse opsporingsautoriteiten, zonder dat die politiegegevens dezelfde toetsing ondergaan als de gegevens die zijn opgenomen in het oorspronkelijke rechtshulpverzoek (zie voor verdere toelichting paragraaf 3.4.3 tot en met 3.4.5). Voor de uitwisseling van dergelijke aanvullende gegevens geldt echter hetzelfde wettelijke regime als voor gegevens verstrekt in het initiële rechtshulpverzoek.

Wanneer politiegegevens die in aanvulling op een rechtshulpverzoek worden gedeeld met het buitenland niet op eenzelfde wijze worden getoetst als de politiegegevens die zijn opgenomen in het oorspronkelijke rechtshulpverzoek, kunnen mensenrechtenrisico's voor betrokkenen als gevolg van de informatie-uitwisseling mogelijk minder goed worden onderkend.

Deelconclusie III

Op meerdere momenten in de casus zijn politiegegevens gedeeld met de Bengaalse autoriteiten die vooraf slechts beperkt zijn getoetst. De daarvoor aangewezen actoren beschikten niet over alle relevante informatie en er was sprake van onjuiste aannames ten aanzien van de toetsende taak.

Inhoud van de gedeelde politiegegevens

De gevolgen van het feit dat in de casus politiegegevens in bepaalde gevallen niet en in andere gevallen slechts (zeer) beperkt werden getoetst zijn terug te zien in de inhoud van de politiegegevens die uiteindelijk zijn gedeeld. Twee concrete voorbeelden hiervan zijn de politiegegevens die zijn gedeeld tijdens het bezoek van het researchteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag en politiegegevens die ter aanvulling op het rechtshulpverzoek door het researchteam zijn gepresenteerd aan de Bengaalse opsporingsautoriteiten in Bangladesh.

De Inspectie constateert dat het researchteam tijdens het bezoek aan de Bengaalse ambassade gegevens uit het strafrechtelijk onderzoek heeft gedeeld met

ambassademedewerkers. Artikel 5:1, eerste lid, Bpg voorziet alleen in de mogelijkheid van het verstrekken van politiegegevens aan andere landen voor zover het instanties betreft die zijn belast met de uitvoering van de politietaak. In dit geval was daar geen sprake van. Op grond van artikel 5:1 derde lid, Bpg, mogen politiegegevens die worden verwerkt in verband met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de handhaving van de openbare orde bovendien slechts plaatsvinden door tussenkomst van het (L)IRC.⁷ De gegevens zijn in de casus niet met tussenkomst van het (L)IRC uitgewisseld. Hierdoor is het uitwisselen van informatie met de Bengaalse ambassade in Den Haag niet conform het Bpg.

De Inspectie constateert tevens dat het researchteam tijdens haar presentatie van het opsporingsonderzoek aan de Bengaalse opsporingsautoriteiten in Bangladesh ook informatie heeft gedeeld die betrekking heeft op de geloofsovertuiging van betrokkene en dat hij had aangegeven dat dit de reden was hij in de jaren '80 was gevlucht uit Bangladesh. Op grond van artikel 5 Wpg gelden zwaardere eisen voor de verwerking van dergelijke informatie: dit mag slechts voor zover dit voor het doel van de verwerking onvermijdelijk is.⁸ De Inspectie constateert op basis hiervan dat de verstrekking van deze specifieke gegevens op gespannen voet staat met de Wpg.

AIRS en IRH BZ geven hierover in de interviews met de Inspectie aan dat een gedeelte van die informatie niet relevant is voor de gestelde vragen, maar wel potentieel schadelijk is voor betrokkene(n). AIRS en IRH BZ geven aan dat zij deze informatie niet zouden hebben doorgezonden aan de Bengaalse opsporingsautoriteiten als deze hen was voorgelegd, dan wel dat zij negatief zouden hebben geadviseerd over het delen van deze politiegegevens met de Bengaalse opsporingsautoriteiten.

Deelconclusie IV

Op meerdere momenten in de casus zijn politiegegevens gedeeld met de Bengaalse autoriteiten waarover de Inspectie concludeert dat het delen van deze specifieke informatie op gespannen voet staat met de geldende wet- en regelgeving.

⁷ Inmiddels is dit opgenomen in het tweede lid van artikel 5:1 van het Bpg.

⁸ Op grond van artikel 552l Strafvordering wordt aan een rechtshulpverzoek geen gevolg gegeven in gevallen waarin grond bestaat voor het vermoeden, dat het is gedaan ten behoeve van een onderzoek, ingesteld met het oogmerk de verdachte te vervolgen, te straffen of op andere wijze te treffen in verband met zijn godsdienstige, levensbeschouwelijke dan wel staatkundige overtuiging, zijn nationaliteit, zijn ras of de groep van de bevolking waartoe hij behoort.

Met betrekking tot de informatie-uitwisseling binnen de strafrechtketen komt de Inspectie tot de volgende hoofdconclusie.

Hoofdconclusie I

Naar het oordeel van de Inspectie heeft het stelsel waarbinnen moet worden beoordeeld of er bezwaren zijn om (specifieke) politiegegevens te delen met buitenlandse autoriteiten in onderhavige casus onvoldoende gefunctioneerd.

Op meerdere momenten zijn politiegegevens gedeeld met de Bengaalse (opsporings)autoriteiten, zonder dat daarbij de aangewezen informatiekanaalen zijn gevolgd. Mede hierdoor waren actoren niet betrokken bij toetsing van de betreffende politiegegevens waar dat wel had moeten. Op andere momenten in de casus waren actoren wel betrokken bij de toetsing, maar werd deze (zeer) beperkt uitgevoerd. De verstrekking van politiegegevens aan de Bengaalse (opsporings)autoriteiten is daarmee in onderhavige casus niet op zorgvuldige wijze getoetst en staat op gespannen voet met de geldende wet- en regelgeving.

De Inspectie vindt dit risicovol. Het delen van politiegegevens, zeker met landen waarmee Nederland nauwelijks een rechtshulprelatie heeft – zoals in onderhavige casus het geval is – moet zorgvuldig worden getoetst, onder andere omdat daarbij mensenrechten- en veiligheidsrisico's kunnen spelen.

Informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen

Bovenstaande constatering en conclusies zijn niet alleen relevant voor de informatie-uitwisseling binnen de strafrechtketen. Een tweede aspect van dit inspectierapport betreft de informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen. Hierbij staat de gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene centraal. De regievoerder DT&V, die de terugkeer regisseert, dient daarbij alle informatie die van invloed kan zijn op het verloop van het terugkeerproces te betrekken en moet ketenpartners daarover adequaat informeren (zie voor verdere uitleg paragraaf 2.5). Dit geldt in het bijzonder voor de KMar die de terugkeer van betrokkene begeleidt en daarmee verantwoordelijk is voor het ordentelijk en veilig verloop ervan.

De Inspectie constateert dat de regievoerder DT&V in de casus niet alle informatie vanuit de strafrechtketen heeft ontvangen die relevant was voor het terugkeerproces. Zo deelde het rechteam niet met de regievoerder DT&V (1) dat zij contact had opgenomen met de Bengaalse opsporingsautoriteiten over de uitzetting van betrokkene, (2) dat de Bengaalse opsporingsautoriteiten hadden teruggekoppeld dat zij de noodzakelijke maatregelen zouden nemen bij aankomst van betrokkene in Bangladesh en (3) dat er in het strafrechtelijk onderzoek politiegegevens waren gedeeld met de Bengaalse opsporingsautoriteiten die mogelijk gevolgen zouden kunnen hebben voor betrokkene na aankomst in Bangladesh. Dat deze informatie wel relevant was voor de afwegingen die men in de vreemdelingenketen moest maken ten aanzien van de uitzetting lijkt vanuit het perspectief van de opsporing niet te zijn onderkend.

De DT&V was bekend met het feit dat er vanuit het strafrechtelijk onderzoek informatie over betrokkene was gedeeld met de Bengaalse (opsporings)autoriteiten. Zo ondersteunde de DT&V het rechercheteam bij het organiseren van het bezoek aan de Bengaalse ambassade in Den Haag. Ook de regievoerder DT&V was bij de voorbereiding van het feitelijke terugkeer van betrokkene op de hoogte van het feit dat het rechercheteam informatie over betrokkene had gedeeld met de Bengaalse opsporingsautoriteiten. Zo geeft hij aan dat het rechercheteam expliciet is gevraagd naar het dossier en naar welke gegevens zij had gepresenteerd in Bangladesh. Volgens de regievoerder gaf het rechercheteam die gegevens niet, maar liet zij wel weten dat zij was afgereisd met een groot dossier. Het rechercheteam kon zich niet herinneren of de regievoerder hiernaar had gevraagd.

De gebrekkige communicatie tussen betreffende actoren in de strafrechtketen en de vreemdelingenketen over de informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten had – zoals terug te zien in de aanleiding van het inspectieonderzoek – niet alleen gevolgen voor de feitelijke uitvoering van het terugkeerproces zelf. Naar het oordeel van de Inspectie is gezien de inhoud van de uitgewisselde informatie eveneens onvoldoende onder ogen gezien wat betrokkene mogelijk te wachten zou staan in Bangladesh. Meer specifiek gaat het erom dat deze informatie niet kon worden betrokken bij de weging of betrokkene bij uitzetting het risico zou lopen te worden blootgesteld aan een schending van artikel 3 EVRM. Met betrekking tot de informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen komt de Inspectie tot de volgende conclusie.

Hoofdconclusie II

De DT&V heeft in de casus niet alle relevante informatie vanuit de strafrechtketen bij de begeleide gedwongen terugkeer kunnen betrekken, waardoor zij risico's ten aanzien van de terugkeer niet kon signaleren. Concreet is niet onder ogen gezien wat betrokkene mogelijk te wachten zou staan in Bangladesh en of betrokkene mogelijk het risico zou lopen te worden blootgesteld aan een schending van artikel 3 EVRM. Hierdoor heeft naar het oordeel van de Inspectie in de vreemdelingenketen geen zorgvuldige belangenafweging kunnen plaatsvinden voorafgaand aan en bij de effectuering van de uitzetting van betrokkene.

Taak- en ketenbewustzijn

De bevindingen gepresenteerd in hoofdstukken 3 en 4 wijzen op enkele achterliggende oorzaken voor hetgeen genoemd in hoofdconclusies I en II. Deze oorzaken lijken van meer structurele aard te zijn en hebben betrekking op het taak- en ketenbewustzijn van actoren. In onderstaande paragraaf duidt de Inspectie aan de hand van voorbeelden meerdere aspecten van het taak- en ketenbewustzijn en hoe deze hebben bijgedragen aan het uiteindelijke verloop van de casus.

Het valt de Inspectie op dat bij actoren in de casus een beperkte taakopvatting bestond. Zo beperkte het IRC ZWB haar taakopvatting tot het initiële schriftelijke rechtshulpverzoek. Zij gaf aan geen taak te hebben bij (1) de informatie-uitwisseling tussen het rechercheteam en de Bengaalse ambassade (2) de informatie-uitwisseling tussen het rechercheteam en de Bengaalse politie en (3) de toetsing van de informatie die ter aanvulling op het rechtshulpverzoek aan de Bengaalse autoriteiten is verstrekt. Deze taakopvatting heeft tot gevolg dat informatie die in het kader van rechtshulp aanvullend op rechtshulpverzoeken met

het buitenland wordt gedeeld, niet via het IRC ZWB ter toetsing aan andere actoren wordt voorgelegd, waar dat wel een mogelijkheid is. Het IRC ZWB is de eerste schakel in het rechtshulpproces en treedt hierbij onder andere op als 'tussenpersoon'. Wanneer het IRC ZWB voor zichzelf geen taak ziet bij het toetsen van politiegegevens die in aanvulling op een rechtshulpverzoek met buitenlandse autoriteiten worden gedeeld, zal zij ook geen taak zien om in die gevallen actief op te treden als tussenpersoon en te overwegen dergelijke aanvullende politiegegevens ter toetsing door te sturen naar bijvoorbeeld AIRS. De Inspectie is van mening dat dit nadelig kan zijn voor de kwaliteit van de uitvoering van het rechtshulpproces.

Daarnaast is er bij actoren onduidelijkheid over de taken van andere actoren in het stelsel. Zo vraagt het researchteam de LO India het rechtshulpverzoek te beoordelen, terwijl dat niet de taak van de LO India is en hij dat zelf ook niet zo ziet. Doordat de LO India vanuit collegiaal oogpunt wel inhoudelijk reageert ontstaat bij het researchteam het idee dat de LO India het stuk heeft beoordeeld en daarmee akkoord is. Een ander voorbeeld is dat het IRC ZWB in het interview met de Inspectie verwijst naar de LO India in het kader van de toetsing van de aanvullende informatie, terwijl dat ook hier niet de taak van de LO India is en hij dat zelf ook niet zo ziet. Dergelijke onjuiste aannames over de taken van anderen droegen er in de casus aan bij dat informatie uiteindelijk niet of beperkt werd getoetst.

Uit de casus blijkt eveneens dat de processen rondom internationale rechtshulp niet bij alle actoren bekend waren. Het niet volgen van de informatiekanalen is daar slechts één voorbeeld van. Het researchteam nam bijvoorbeeld, na een suggestie van de LO India en een medewerker van de Bengaalse ambassade in Den Haag, het initiatief om het justitiële rechtshulpverzoek om te zetten naar een politieel rechtshulpverzoek. Het researchteam was destijds echter niet bekend met het verschil tussen deze twee vormen van rechtshulp. Zij kon daardoor de gevolgen van deze keuze, met name dat AIRS niet standaard meer betrokken zou zijn bij de toetsing van het rechtshulpverzoek, niet overzien.

Een laatste aspect betreft de bekendheid met de informatiebehoefte van andere actoren, zowel binnen als buiten de eigen keten. Op verschillende momenten in de casus is relevante informatie niet betrokken bij afwegingen waar dat wel had moeten. Zo waren AIRS en IRH BZ niet bekend met het feit dat betrokkene zich ook in een vreemdelingrechtelijk traject bevond en was de DT&V niet bekend met – voor de vreemdelingenketen – relevante informatie die vanuit de opsporing met de Bengaalse autoriteiten werd uitgewisseld. Dergelijke informatie kan van invloed zijn op essentiële beslissingen die actoren moeten nemen, zo blijkt uit de interviews met de betreffende actoren. De Inspectie constateert dat men zich er niet van bewust was dat deze informatie relevant was voor actoren in de andere keten.

Een belangrijke constatering gerelateerd aan de bovenstaande punten is de afwezigheid van concrete procesbeschrijvingen, -protocollen en werkinstructies. Dit zorgt voor betrokken actoren niet alleen voor onduidelijkheid over het ketenproces bij uitgaande (politiële) rechtshulp, maar ook over de eigen taak binnen dit proces. Een voorbeeld hiervan betreft de verschillen in de uitleg van de operationeel expert van het IRC ZWB, de medewerker van de politiedesk van het IRC ZWB en een (concept)procesbeschrijving van het (L)IRC over hoe het IRC ZWB uitgaande politieel rechtshulpverzoeken in de praktijk toetst en wanneer AIRS hierbij wordt

betrokken. Er is geen eenduidig beeld over hoe dit concreet behoort te verlopen. De aanwezigheid van heldere procesbeschrijvingen, -protocollen en werkinstructies is een cruciale voorwaarde voor een kwalitatief goede taakuitvoering. Met name vanwege de complexiteit van het achterliggende proces en het belang dat wordt gehecht aan de zorgvuldigheid met betrekking tot informatie-uitwisseling met buitenlandse opsporingsautoriteiten.

Op basis van bovenstaande punten komt de Inspectie tot de volgende conclusie.

Hoofdconclusie III

In de casus zijn essentiële processtappen niet gevolgd. Er bestond bij actoren onduidelijkheid over (de invulling van) eigen taken en er was sprake van onjuiste aannames ten aanzien van de taken van andere betrokken actoren. Het kwam voor dat informatie niet werd gedeeld met andere actoren terwijl die wel relevant voor hen was.

De Inspectie concludeert dat deze knelpunten wijzen op een onvoldoende taak- en ketenbewustzijn bij actoren in de casus. Een factor die hier verband mee houdt is het ontbreken van heldere procesbeschrijvingen, -protocollen en werkinstructies.

De Inspectie ziet in het bovenstaande een risico voor de kwaliteit van de taakuitvoering met betrekking tot de uitwisseling van politiegegevens met landen waarmee Nederland nauwelijks of geen rechtshulprelatie heeft. Ook ziet zij hierin een risico voor de afwegingen die worden gemaakt bij een eventuele uitzetting in het kader van een (parallel) vreemdelingrechtelijk traject. Dit vergroot de kans op ongewenste gevolgen voor de personen die dit betreft.

Aanbevelingen

Het feit dat in de casus de toetsing van de verstrekte politiegegevens in zijn algemeenheid slechts (zeer) beperkt heeft plaatsgevonden valt niet terug te herleiden naar één actor of naar één specifiek sleutelmoment, het is een samenloop van verschillende factoren. Het onderzoek betreft uitsluitend één casus, daarom is terughoudendheid geboden om op grond van dit onderzoek algemeen geldende uitspraken te doen over de wijze waarop uitgaande rechtshulp wordt uitgevoerd. De Inspectie is waar mogelijk wel nagegaan of geconstateerde knelpunten uniek zijn of van meer structurele aard.

Op basis van dit casusonderzoek komt de Inspectie evenwel tot het oordeel dat de kwaliteit van de taakuitvoering met betrekking tot uitgaande rechtshulp met landen waarmee nauwelijks of geen rechtshulprelatie is, dient te worden verbeterd. Dit geldt ook voor de kwaliteit van de informatie-uitwisseling op dit punt tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen. De Inspectie doet daartoe de volgende aanbevelingen.

Aanbeveling aan de nationale politie:

Pak de geconstateerde knelpunten aan door het taak- en ketenbewustzijn in het stelsel ten aanzien van uitgaande rechtshulp te verbeteren.

- Borg, in afstemming met het OM, de kwaliteit van de toetsing van uitgaande (politiële) rechtshulpverzoeken aan landen waarmee Nederland nauwelijks tot geen rechtshulprelatie heeft. Ditzelfde geldt voor informatie die in aanvulling op dergelijke rechtshulpverzoeken met buitenlandse autoriteiten wordt gedeeld.

Heb daarbij tenminste aandacht voor:

- Het volgen van de aangewezen informatiekanalen;
- welke actoren wanneer moeten worden betrokken bij de toetsing;
- de criteria waarop deze actoren het rechtshulpverzoek moeten toetsen;
- het betrekken van relevante informatie vanuit de vreemdelingenketen bij de toetsing, zoals eventuele (begeleide) gedwongen terugkeer.

Aanbeveling aan de Dienst Terugkeer en Vertrek:

- Bezie, in afstemming met de nationale politie en het OM, hoe risico's die zich – naar aanleiding van internationale informatie-uitwisseling vanuit de strafrechtenketen – voordoen bij de uitzetting van vreemdelingen adequaat kunnen worden gesignaleerd, zodat deze kunnen worden betrokken bij de belangenafweging die in de vreemdelingenketen wordt gemaakt voorafgaand aan de uitzetting van betrokkene(n).

De Inspectie beveelt aan om ten aanzien van bovenstaande punten heldere procesbeschrijvingen, -protocollen en werkinstructies op te stellen.

1

Inleiding

Vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf hebben in Nederland keren zo veel mogelijk zelfstandig terug naar hun land van herkomst of een ander land waar hun toelating is gewaarborgd. In het uiterste geval keert een vreemdeling gedwongen en begeleid terug. De terugkeer van vreemdelingen wordt voorbereid door de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). De daadwerkelijke begeleiding vindt plaats door een escortteam van de Koninklijke Marechaussee (KMar). Het KMar-escortteam stelt na afloop van elk terugkeerproces een rapportage op over het verloop ervan. De Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: Inspectie) houdt toezicht op het terugkeerproces van vreemdelingen en in dat kader ontvangt zij deze KMar-rapportages.

De Inspectie ontving op 16 januari 2018 de KMar-rapportage over de gedwongen begeleidde terugkeer van een vreemdeling naar Bangladesh op 5 januari 2018. Deze vreemdeling werd op 14 januari 2017 in Nederland aangehouden als verdachte in een strafrechtelijk onderzoek en heeft tot 5 december 2017 in voorlopige hechtenis gezeten. Aansluitend hierop is hij – met het oog op de gedwongen begeleidde terugkeer – in vreemdelingenbewaring geplaatst. De vreemdeling keerde op 5 januari 2018 gedwongen en onder begeleiding van een KMar-escortteam terug naar Bangladesh.

De persoon die centraal staat in deze casus wordt in de strafrechtketen aangeduid als 'verdachte' en in de vreemdelingenketen als 'vreemdeling'. In het kader van de leesbaarheid duidt de Inspectie deze persoon in dit rapport verder aan als 'betrokkene'.

Uit de KMar-rapportage valt op te maken dat betrokkene na aankomst in Bangladesh werd opgewacht door de Bengaalse opsporingsautoriteiten en dat die beschikten over stukken uit het Nederlandse strafdossier van betrokkene. Betrokkene maakte volgens de KMar naar aanleiding hiervan een zenuwachtige indruk, waarop de KMar contact zocht met de DT&V. De KMar geeft in de rapportage aan dat het voorstel was betrokkene mee terug te nemen naar Nederland, maar dat de Bengaalse autoriteiten hier niet mee instemden. De KMar vermeldt in de rapportage dat betrokkene, nadat hij een gesprek had gevoerd met een leidinggevende van de Bengaalse immigratiedienst, aangaf zich geen zorgen te maken. Hierna is de KMar teruggereisd naar Nederland, onder achterlating van betrokkene.

De Inspectie vond het verloop van de overdracht van betrokkene aan de Bengaalse autoriteiten opvallend omdat:

- De Bengaalse autoriteiten betrokkene bij aankomst kennelijk opwachtten zonder dat de KMar hiervan op de hoogte was;
- de Bengaalse autoriteiten dit kennelijk deden in strafrechtelijk kader, terwijl er sprake was van een gedwongen begeleide terugkeer in vreemdelingrechtelijk kader;
- de Bengaalse autoriteiten volgens de KMar beschikten over stukken uit het Nederlandse strafdossier van betrokkene.

De Inspectie heeft naar aanleiding van het bovenstaande nadere informatie opgevraagd bij betrokken actoren. Hieruit komt naar voren dat de nationale politie in het kader van een strafrechtelijk onderzoek op meerdere momenten informatie over betrokkene heeft gedeeld met de Bengaalse autoriteiten. Dit leidde tot vragen met betrekking tot de uitwisseling van politiegegevens met de Bengaalse autoriteiten en de samenloop van het strafrechtelijk traject van betrokkene met het vreemdelingrechtelijk traject. Het vormde voor de Inspectie aanleiding onderzoek in te stellen naar de gang van zaken deze casus.

1.1 Doelstelling onderzoek

Het onderzoek heeft tot doel een beeld te geven van het verloop van de uitwisseling van politiegegevens tussen de Nederlandse en Bengaalse autoriteiten in onderhavige casus en de afwegingen die daarbij zijn gemaakt. Daarbij bekijkt de Inspectie hoe de informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen daarover is verlopen. De Inspectie beoogt hiermee een bijdrage te leveren aan verbetering van de taakuitvoering van betrokken organisaties en het functioneren van de keten(s) als geheel.

1.2 Centrale vraagstelling

Hoe is de informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten verlopen, op welke wijze hebben actoren in de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar daarover geïnformeerd en hoe is deze informatie betrokken bij de afwegingen die binnen de ketens zijn gemaakt?

1.3 Onderzoeksvragen

Om de centrale vraagstelling te beantwoorden heeft de Inspectie de volgende onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Hoe is de informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten verlopen?

De sub vragen hierbij zijn:

- Welke informatie is wanneer uitgewisseld met de Bengaalse autoriteiten?
- Wie heeft die informatie uitgewisseld?
- Welke afwegingen zijn daarbij gemaakt?

2. Op welke wijze hebben de betrokken actoren uit de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar geïnformeerd?

De sub vragen hierbij zijn:

- Welke informatie is wanneer gedeeld tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen?
- Wie heeft die informatie gedeeld?
- Hoe hebben de actoren de verkregen informatie gebruikt bij hun afwegingen?

3. Wat is in een dergelijke casus de voorgeschreven werkwijze bij het uitwisselen van informatie, zowel internationaal als tussen de ketens?

4. Welke verbeterpunten zijn uit deze casus af te leiden?

1.4 Afbakening

Betrokkene heeft van januari 2017 tot en met begin december 2017 in voorlopige hechtenis gezeten. Aansluitend op zijn strafrechtelijke detentie is hij in vreemdelingenbewaring geplaatst om vervolgens januari 2018 gedwongen en begeleid terug te keren naar het land van herkomst. Er is daarmee sprake van twee trajecten: een strafrechtelijk traject en een vreemdelingrechtelijk traject. Deze trajecten verliepen grotendeels parallel. Om zicht te krijgen op het verloop van de informatie-uitwisseling in de casus en de afwegingen die daarbij zijn gemaakt, richt het onderzoek zich op de periode vanaf het moment dat rechtshulp in het strafrechtelijk onderzoek naar betrokkene ter sprake kwam tot en met zijn overdracht aan de Bengaalse autoriteiten. De Inspectie is niet bevoegd de gebeurtenissen na de overdracht aan de Bengaalse autoriteiten te onderzoeken.

De Inspectie onthoudt zich van uitspraken over het handelen van het Openbaar Ministerie (OM) en het ministerie van Buitenlandse Zaken in onderhavige casus, omdat dit buiten haar toezichtsbereik valt. De bevindingen kunnen het OM echter wel in staat stellen zijn taak ten aanzien van toezicht op de gezagsuitoefening met betrekking tot de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in te vullen. Ze kunnen het OM inzicht geven in het functioneren van de strafrechtketen.

1.5 Onderzoeksaanpak

De Inspectie verrichtte in de eerste plaats dossierstudie in de dossiers die betrokken actoren hebben aangelegd over onderhavige casus. Dit deed zij om inzicht te verkrijgen in welke handelingen wanneer door wie zijn uitgevoerd in het kader van de uitwisseling van (politie)gegevens met de Bengaalse autoriteiten. Ook bekeek zij tijdens de dossierstudie op welke wijze de actoren uit de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar daarover hebben geïnformeerd. Voor het vreemdelingrechtelijke traject richtte de dossierstudie zich op de dossiers die de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de nationale politie, de KMar en de DT&V hadden aangelegd. Voor het strafrechtelijk traject betreft dit het dossier van het rechteerteam van de nationale politie, inclusief het dossier van het (Landelijk) Internationaal Rechtshulpcentrum ((L)IRC) en dat van de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS) van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

In de tweede plaats interviewde de Inspectie de betrokken actoren om na te gaan wat hun rol was in de casus, welke handelingen zij hebben verricht en wat hun beweegredenen daarbij waren. Met de interviews achterhaalde de Inspectie tevens welke informatie de actoren voor hun handelingen tot hun beschikking hadden. Ook heeft de Inspectie in de interviews navraag gedaan naar de standaard werkwijze van actoren. In het kader van dit onderzoek zijn interviews gehouden met:

- Medewerkers van het rechercheteam van de Nationale Politie;
- Liaison Officer India;
- Operationeel Expert IRC Zeeland-West-Brabant;
- Medewerker politiedesk IRC Zeeland-West-Brabant;
- Medewerkers van de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken;
- Medewerkers van de Directie Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken;
- Medewerkers van het (L)IRC / Interpol NCB Nederland;
- Regievoerders van de Dienst Terugkeer en Vertrek;
- Hoofd Strategisch Advies van de Dienst Terugkeer en Vertrek.

Aanvullend zijn schriftelijke vragen gesteld aan de (zaak-)officier van justitie.

Ten slotte bekeek de Inspectie om de werkwijze van betrokken actoren inzichtelijk te maken wet- en regelgeving, beleidsdocumenten en werkinstructies. Ook raadpleegde zij hiervoor een ter zake deskundige, de landelijk officier van justitie LIRC / IRC-LE en Landelijk JIT Expert.

Voor de analyse zette de Inspectie de informatie die zij heeft opgehaald tijdens de dossierstudie en de interviews af tegen de voorgeschreven werkwijze om daarmee te bezien of de casus is verlopen volgens de daarvoor geldende afspraken. De Inspectie constateerde enkele verbeterpunten en doet naar aanleiding daarvan een aantal aanbevelingen.

1.6 Leeswijzer

De Inspectie geeft in hoofdstuk 2 een overzicht van de wet- en regelgeving die van toepassing is op internationale rechtshulp zoals uitgevoerd in onderhavige casus. Ook geeft zij een overzicht van de actoren die in dit proces zijn betrokken. Hoofdstuk 3 beschrijft het verloop van de casus. De Inspectie markeert in dit hoofdstuk bepaalde gebeurtenissen als sleutelmoment. In hoofdstuk 4 gaat de Inspectie in op die sleutelmomenten en beschrijft zij daarbij de perspectieven en beweegredenen van betrokken actoren. De wet- en regelgeving uit hoofdstuk 2 en de bevindingen uit hoofdstukken 3 en 4 worden komen bijeen in de samenvatting conclusies en aanbevelingen.

De Inspectie heeft als bijlage een schematische weergave gevoegd van het verloop van de casus op hoofdlijnen (zie bijlage 1). In deze tijdslijn geeft de Inspectie aan op welke momenten informatie met de Bengaalse autoriteiten is gedeeld. Tevens zijn in de tijdslijn momenten gemarkeerd die van belang zijn voor het verloop van de casus, maar waarbij geen sprake is van informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten.

2

Kader verstrekken politiegegevens

2.1 Inleiding

In onderhavige casus staat de uitwisseling van politiegegevens tussen Nederland en Bangladesh en de wijze waarop de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar daarover hebben geïnformeerd centraal.

De Nederlandse autoriteiten mogen niet zonder meer politiegegevens uitwisselen met buitenlandse autoriteiten. Zo dienen er bij het ontvangende land bijvoorbeeld voldoende waarborgen te zijn voor het juist gebruik van die verstrekte gegevens. Nederland kent een stelsel van actoren dat er voor moet zorgen dat het uitwisselen van die politiegegevens zorgvuldig gebeurt. Betrokken actoren wegen in elke casus vanuit hun eigen expertise af of informatie met het buitenland mag worden gedeeld. In samenhang beogen deze toetsen zorgvuldige uitwisseling van politiegegevens te waarborgen. De uit te wisselen politiegegevens komen bij deze actoren terecht via vastgestelde processtappen en aangewezen informatiekanaalen. Het stelsel dient daarmee te voorzien in een sluitend systeem van informatieweging.

Het komt voor dat in het kader van een strafrechtelijk onderzoek politiegegevens met het buitenland worden uitgewisseld over een persoon die zich tevens in een vreemdelingrechtelijk traject bevindt en die (gedwongen en begeleid) moet terugkeren naar dat land. In die gevallen is het van belang dat relevante informatie vanuit de opsporing kan worden betrokken bij de afwegingen die in het vreemdelingrechtelijk traject worden gemaakt.

In dit hoofdstuk beschrijft de Inspectie allereerst de relevante kaders voor het delen van politiegegevens met buitenlandse autoriteiten. Daarbij komen ook de betrokken actoren en hun rollen aan bod. Afsluitend gaat het hoofdstuk in op de relevante kaders voor het delen van politiegegevens tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen.

2.2 Internationale rechtshulp in strafzaken

Van internationale rechtshulp in strafzaken wordt gesproken als Staten elkaar bijstand verlenen in het kader van de strafrechtelijke opsporing en vervolging van misdrijven. Als verzoeken om rechtshulp, worden blijkens artikel 552h van het wetboek van Strafvordering aangemerkt: 'verzoeken tot het al dan niet gezamenlijk

verrichten van handelingen van onderzoek of het verlenen van medewerking daaraan, het toezenden van documenten, dossiers of stukken van overtuiging of het geven van inlichtingen, dan wel het betekenen of uitreiken van stukken of het doen van aanzeggingen of mededelingen aan derden.’ Op de uitwisseling van politiegegevens met het buitenland zijn een aantal wettelijke regelingen van toepassing.⁹ Deze worden hieronder beschreven.

Het Wetboek van Strafvordering

De informatieverstrekking op verzoek van een buitenlandse autoriteit in verband met een strafzaak werd tot 1 juli 2018 (ten tijde van de onderzochte casus) beheerst door titel X van Boek V van het Wetboek van Strafvordering (Internationale rechtshulp). In artikel 552i, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering was de bevoegdheidsverdeling bepaald voor het in dit kader verstrekken van inlichtingen aan het buitenland; de politie is zelfstandig bevoegd tot het verstrekken van inlichtingen voor zover voor het verkrijgen daarvan geen dwangmiddelen of de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden nodig zijn.¹⁰ Is dat wel het geval dan wordt het verzoek om rechtshulp doorgezonden aan de officier van justitie.¹¹

Inmiddels is er een wijziging van het Wetboek van Strafvordering in werking getreden waarin een regeling is opgenomen voor uitgaande rechtshulpverzoeken. Hiervan was nog geen sprake ten tijde van de casus. Volgens de memorie van toelichting was er in de praktijk naast een expliciete regeling voor inkomende verzoeken ook behoefte aan een regeling voor uitgaande rechtshulpverzoeken waarin enkele uitgangspunten zijn opgenomen. In de nieuwe regeling van artikel 5.1.2 Wetboek van Strafvordering is opgenomen dat de officier van justitie, de rechter-commissaris, het gerecht in feitelijke aanleg bevoegd zijn om een verzoek om rechtshulp uit te vaardigen aan een vreemde Staat. Opsporingsambtenaren kunnen eveneens, onder het gezag van het OM, een verzoek om rechtshulp richten aan buitenlandse autoriteiten als het gaat om het verkrijgen van inlichtingen van buitenlandse opsporingsautoriteiten. Inmiddels is de eis, die in jurisprudentie is ontwikkeld, dat een verzoek om rechtshulp slechts aan de autoriteiten van een vreemde staat kan worden gericht als is voldaan aan de vereisten die op grond van het wetboek gelden voor toepassing van de in het verzoek om rechtshulp gevraagde bevoegdheden in een nationaal onderzoek naar deze strafbare feiten, gecodificeerd in artikel 5.1.3 van het Wetboek.¹² De gedachte is dat de naar Nederlands recht tot toepassing bevoegde autoriteit controleert of aan de inhoudelijke eisen voor toepassing is voldaan en daar toestemming voor verleent.¹³

Wet politiegegevens

Zoals hierboven is beschreven kan de politie, op grond van de oude en nieuwe regeling in het Wetboek van Strafvordering, in beginsel een (politieel) rechtshulpverzoek uit het buitenland zelfstandig afhandelen, als het buitenland

⁹ Op het delen van strafvorderlijke gegevens is de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van toepassing.

¹⁰ In de Aanwijzing inzake de informatie-uitwisseling in het kader van de wederzijdse rechtshulp in strafzaken (552i Sv.) wordt nadere invulling gegeven aan de bevoegdheid van de politie tot zelfstandige afhandeling van rechtshulpverzoeken.

¹¹ Inmiddels is een soortgelijke regeling voor de bevoegdheidsverdeling bij verzoeken om rechtshulp opgenomen in artikel 5.1.7. (zelfstandige inwilliging en uitvoering door opsporingsambtenaren) van het wetboek van Strafvordering.

¹² Dit geldt eveneens voor hetgeen van toepassing is krachtens de Wpg.

¹³ Zie memorie van toelichting, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 34 493, p. 25.

verzoekt om politiegegevens die beschikbaar zijn in de nationale politiebestanden. In dergelijke gevallen wordt er gesproken van een politieel rechtshulpverzoek. In vergelijking tot justitiële rechtshulpverzoeken bestaan politieke rechtshulpverzoeken vaak uit eenvoudigere vragen.¹⁴ De informatieverstrekking aan het buitenland, voor zover de informatie politiegegevens betreft,¹⁵ is mogelijk gemaakt in artikel 17 van de Wet politiegegevens (Wpg)¹⁶ (verstrekking aan inlichtingendiensten en buitenlandse opsporingsinstanties) en is nader uitgewerkt in de artikelen 5:1 en 5:2 van het Besluit politiegegevens (Bpg). Iedere verstrekking van politiegegevens aan het buitenland dient te voldoen aan de eisen die in deze bepalingen gesteld zijn.

In artikel 17 Wpg was tot 1 januari 2019 opgenomen dat politiegegevens alleen aan het buitenland kunnen worden verstrekt als 'het ontvangende land of internationaal orgaan een toereikend beschermingsniveau voor de voorgenomen gegevensverwerking garandeert. Of het beschermingsniveau toereikend is wordt beoordeeld met inachtneming van alle omstandigheden die op de doorgifte van gegevens of op een groep van gegevensverstrekkingen van invloed zijn. In het bijzonder wordt rekening gehouden met de aard van de gegevens, met het doel en de duur van de voorgenomen verwerking en verwerkingen, het land van herkomst en het land of internationale orgaan van eindbestemming van de gegevens, de algemene en sectorale rechtsregels die in het derde land of het internationale orgaan gelden, alsmede de beroepscode en de veiligheidsmaatregelen die in het land of het orgaan van toepassing zijn.' Hiervan kan worden afgeweken als dit 'noodzakelijk is ten behoeve van specifieke belangen van de betrokkene of een dringend zwaarwegend algemeen belang' of het ontvangende land 'passende garanties biedt voor een zorgvuldige gegevensverwerking in het concrete geval'.¹⁷ Van een dringend zwaarwegend algemeen belang is sprake bij bijvoorbeeld de voorkoming van een aanslag of de opsporing van een ontvoerde persoon of de opheldering van een ernstig strafbaar feit.¹⁸

Blijkens de toelichting bij het Bpg vereist artikel 17 Wpg een afweging per geval afzonderlijk, 'waarbij de vraag of de verstrekking van politiegegevens aan het buitenland gerechtvaardigd is, wordt beoordeeld aan de hand van omstandigheden als de aard van het strafbare feit, de aard van de te verstrekken gegevens, het doel waarvoor deze worden gevraagd, de duur van de voorgenomen verwerking en met inachtneming van de in het desbetreffende land geldende algemene en sectorale regels en hetgeen overigens over de het desbetreffende land bekend is'.¹⁹ Het Landelijk Internationaal Rechtshulp Centrum (LIRC) vervult op dit terrein een coördinerende taak. In voorkomende gevallen kan de Afdeling Internationale

¹⁴ Gesprek extern deskundige LIRC; interview IRC ZWB.

¹⁵ Blijkens artikel 1 van de Wet politiegegevens is een politiegegeven: 'elk persoonsgegeven dat wordt verwerkt in het kader van de uitvoering van de politietaken, bedoeld in de artikelen 3 en 4 van de Politiewet 2012, met uitzondering van:

- de uitvoering van wettelijke voorschriften anders dan de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften;
- de bij of krachtens de Vreemdelingenwet 2000 opgedragen taken, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, onder 1° en artikel 4, eerste lid, onderdeel f, van de Politiewet 2012;'

¹⁶ Inmiddels is dit opgenomen in artikel 17a Wpg.

¹⁷ In het nieuwe artikel 17a Wpg is opgenomen dat de Commissie van de Europese Unie dient te besluiten of in een derde land een toereikend beschermingsniveau voor de voorgenomen gegevensverwerking bestaat. Hiervan kan onder voorwaarden worden afgeweken.

¹⁸ Memorie van toelichting, Kamerstukken II, 2010-2011, 32554 nr. 3.

¹⁹ Staatsblad 2007, 550, p. 86. Hiervoor is ook artikel 76 van de destijds geldende Wet bescherming persoonsgegevens van belang: 'Persoonsgegevens die aan een verwerking worden onderworpen of die bestemd zijn om na hun doorgifte te worden verwerkt, worden slechts naar een land buiten de Europese Unie doorgegeven indien, onverminderd de naleving van de wet, dat land een passend beschermingsniveau waarborgt.'

Rechtshulp in Strafzaken (AIRS) van het Ministerie van Justitie, dat is belast met beleidsontwikkeling op het gebied van de internationale rechtshulp, worden betrokken. Dit geldt specifiek voor de gevallen waarin sprake is van verstrekking van politiegegevens aan landen waarbij mensenrechten- en veiligheidsrisico's kunnen spelen.²⁰ Op de specifieke rollen van de betrokken actoren wordt later verder ingegaan.

In het Bpg zijn nadere regels gesteld voor de verstrekking van politiegegevens. De mogelijkheid van het verstrekken van politiegegevens is gebonden aan de uitoefening van de politietoek in Nederland of in het desbetreffende land. De gegevens dienen te worden verstrekt onder de algemene voorwaarde dat deze slechts kunnen worden verwerkt voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt.²¹ Uit de doelbinding vloeit voort dat de verstrekte gegevens niet kunnen worden gebruikt als bewijs in een strafzaak. In de gevallen waarin behoefte bestaat aan het gebruik van de verkregen informatie in een strafzaak, is daarvoor voorafgaande instemming van de bevoegde justitiële autoriteiten van het verstrekende land vereist. Volgens de OM-Aanwijzing moet in het politieke rechtshulpverkeer dan ook vermeld staan dat de inhoud van het bericht niet als bewijs mag worden gebruikt in een strafrechtelijke procedure dan wel in het strafdossier ter terechtzitting als zodanig aan rechter en verdediging mag worden voorgelegd.

De verstrekking van politiegegevens, die worden verwerkt in verband met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de handhaving van de openbare orde, vindt plaats door tussenkomst van een landelijke eenheid als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdeel b, van de Politiewet 2012.²² In de OM-Aanwijzing wordt opgemerkt dat alle inkomende en uitgaande politieke en justitiële rechtshulpverzoeken via het Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC) dan wel de desbetreffende Internationale Rechtshulpcentra (IRC's) moeten lopen, waar onder meer de registratie plaatsvindt van het rechtshulpverzoek.

Kanaliseren is onder meer van belang om ervoor te zorgen dat voldoende wordt stilgestaan bij de eventuele gevolgen van het verstrekken van politiegegevens aan buitenlandse autoriteiten. Bij een verstrekking kan aan de buitenlandse autoriteit immers inhoudelijke informatie worden verstrekt over mogelijk strafbare feiten gepleegd door verdachten. Dit speelt zowel bij uitgaande als inkomende rechtshulpverzoeken. Er dient rekening mee te worden gehouden dat door het ontvangende land zelf een strafrechtelijk onderzoek wordt gestart naar aanleiding van de ontvangen informatie of dat er een kans is dat de betrokken verdachte, familieleden of eventueel te horen getuigen in het ontvangende land in de problemen komen. Indien het ontvangende land ontoereikende waarborgen kent voor het voorkomen en adresseren van mensenrechtenschendingen, dient hiermee rekening gehouden bij de vraag of, en zo ja, welke informatie kan worden verstrekt.

²⁰ Zie Nota van Toelichting Besluit Politiegegevens.

²¹ Zie ook het tot 1 januari 2019 geldende artikel 5:1, tweede lid, Bpg.

²² Zie het destijds geldende artikel 5:1, derde lid, Bpg. Inmiddels is dit opgenomen in het tweede lid.

2.3 Actoren bij internationale rechtshulp in strafzaken

In deze paragraaf zet de Inspectie – op hoofdlijnen – uiteen welke actoren zijn betrokken bij internationale rechtshulp in strafzaken en wat hun rol daarbij is. Zij richt zich met de beschrijving op uitgaande rechtshulp (de Nederlandse autoriteiten doen in dat geval een verzoek aan buitenlandse autoriteiten), zoals van toepassing op de casus. De Inspectie besteedt hierbij aandacht aan het verschil tussen justitiële en politieke rechtshulpverzoeken. De actoren en de handelingen die zij moeten verrichten zijn voor beide gevallen grotendeels hetzelfde. Op onderdelen is er echter verschil tussen justitiële en politieke rechtshulpverzoeken. De Inspectie expliciteert dit, wanneer hier sprake van is.

Politie en Openbaar Ministerie

Een uitgaand rechtshulpverzoek begint met een vraag vanuit de nationale politie en/of het OM. Er is in het kader van een strafrechtelijk onderzoek behoefte aan bepaalde informatie die alleen te verkrijgen is met behulp van buitenlandse opsporingsdiensten of justitiële autoriteiten. Naar aanleiding daarvan stelt de politie, onder gezag en verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie, een rechtshulpverzoek op.

Internationaal Rechtshulpcentrum

Wanneer een rechtshulpverzoek is opgesteld wordt het naar het internationaal rechtshulpcentrum (L)IRC verzonden. Het (L)IRC is een samenwerkingsverband tussen het OM en de nationale politie. Elk arrondissement heeft een IRC. Daarnaast is er een Landelijk Internationaal Rechtshulpcentrum (LIRC). Het LIRC heeft een coördinerende maar geen leidinggevende functie voor de regionale IRC's. Het (L)IRC beheert daarbij de informatiekanaal²³ voor uitgaande rechtshulpverzoeken (zie paragraaf 2.4 voor meer over de informatiekanaal). De IRC's ondersteunen de opsporingsteams bij rechtshulpverzoeken en zijn specifiek aangewezen voor het verbeteren van de kwaliteit van deze rechtshulpverzoeken. Alle uitgaande rechtshulpverzoeken dienen door tussenkomst van het (L)IRC te worden verzonden. Opgesomd hebben de IRC's in het kader van rechtshulpverzoeken de volgende taken:

1. registratie van rechtshulpverzoeken. Dit geschiedt in het Landelijke uniform registratiesysteem inzake internationale rechtshulp in strafzaken (LURIS);
2. uitvoering van eenvoudige rechtshulpverzoeken, alsmede de coördinatie van de uitvoering van overige rechtshulpverzoeken;
3. houden van toezicht op de kwaliteit van de afhandeling van rechtshulpverzoeken;

[...]

6. het functioneren als kennis- en expertisecentrum op het gebied van internationale rechtshulp, primair voor korpsleidingen, het openbaar ministerie en externe belanghebbenden.”²⁴

²³ Den Boer (2014). Internationale politieke informatie-uitwisseling, p 39.

²⁴ 4.3 Aanwijzing opsporingsbevoegdheden.

Politiegegevens die worden verwerkt in verband met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de handhaving van de openbare orde mogen alleen met tussenkomst van het (L)IRC aan het buitenland worden verstrekt. Na toetsing kiest het IRC, eventueel met tussenkomst van het LIRC, het kanaal waarlangs het politieke rechtshulpverzoek wordt verstuurd. Zie paragraaf 2.4 voor een beschrijving van de informatiekkanalen.

Liaison officer

Bij het opstellen en uitzetten van een rechtshulpverzoek kan gebruik worden gemaakt van de liaison officer (LO) in het buitenland. De LO beschikt over een relevant netwerk van actoren in de landen waarin hij of zij actief is en heeft kennis van het rechtssysteem in die landen.²⁵ Vanuit zijn kennis van en ervaring met de lokale situatie kan de LO het rechtshulpverzoek ondersteunen en bespoedigen. De LO vervult daarmee "in de landen waarin deze geaccrediteerd is, de functie van verbindingsofficier en is geautoriseerd om vertrouwelijke (opsporings)informatie – waar dit verdragsrechtelijk is toegestaan – te ontvangen en te verstrekken aan de betreffende politie- en justitieautoriteiten."²⁶ In het kader van rechtshulpverzoeken heeft de liaison officer de volgende taken²⁷:

1. Bemiddeling bij uitgaande rechtshulpverzoeken;
2. het bespoedigen van het afhandelen van uitgaande rechtshulpverzoeken, assisteren en optimaliseren van de opsporing in de landen van plaatsing en assisteren bij de afhandeling van formele rechtshulpverzoeken langs diplomatieke weg;
3. snelle en betrouwbare uitwisseling van operationele en vertrouwelijke informatie met buitenlandse opsporingsdiensten;
4. voorbereiden en begeleiden van bezoeken van delegaties van de rechterlijke macht, openbaar ministerie, politie en andere opsporingsinstanties.

Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken

De Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS) is het expertisecentrum op het gebied van rechtshulpverzoeken. AIRS behandelt namens de minister van Justitie en Veiligheid justitiële rechtshulpverzoeken aan of vanuit landen buiten de Europese Unie. Zij is hiervoor voor Nederland in de diverse multilaterale en bilaterale verdragen aangewezen als centrale autoriteit. AIRS biedt ondersteuning bij rechtshulpverzoeken (met het zicht op de geldende verdragen en wetgeving) en is betrokken bij beleidsontwikkeling op dit gebied. Zij toetst de uitgaande rechtshulpverzoeken onder andere aan de hand van verdragen die van toepassing zijn, risico's met betrekking tot mensenrechten en potentiële problemen rondom de doelbinding van de verstrekte informatie. AIRS adviseert de politie en het OM bij het opstellen van uitgaande rechtshulpverzoeken, bijvoorbeeld door de (uiteenlopende) vereisten die landen stellen aan rechtshulpverzoeken aan te geven. AIRS heeft ook de mogelijkheid 'geen akkoord' te geven voor een rechtshulpverzoek en kan daarmee de beslissing nemen een rechtshulpverzoek niet door te zetten.

Toetsing van uitgaande justitiële rechtshulpverzoeken naar landen buiten de EU is vaak tweeledig. Hoewel dit geen vastgelegd proces is, is het raadzaam AIRS in een vroeg stadium aan te betrekken. Een eerste toets door AIRS kan dan plaatsvinden

²⁵ Den Boer (2014). Internationale politieke informatie-uitwisseling, p 65.

²⁶ Kamerstukken II, 2013-2014, 31015-94.

²⁷ Kamerstukken II, 2013-2014, 31015-94; Den Boer (2014). Internationale politieke informatie-uitwisseling, p 42.

voorafgaand aan het opstellen van het daadwerkelijke rechtshulpverzoek. Bij dit toetsingsmoment wordt in meer algemene zin gekeken naar de mogelijkheden van het aangaan van rechtshulp met het betreffende land. Dit zorgt ervoor dat rechtshulpverzoeken niet (onnodig) worden opgesteld, wanneer rechtshulp met een land in betreffende casus in beginsel niet wenselijk/mogelijk is. Wanneer het rechtshulpverzoek in de casus in algemene zin mogelijk wordt geacht, kan het onderzoeksteam het concrete rechtshulpverzoek opstellen. AIRS toetst vervolgens het concrete rechtshulpverzoek, inhoudelijk en op detailniveau. De volgende aspecten zijn bij beide toetsingsmomenten van belang:

1. De juridische basis van het verzoek;
2. of is voldaan aan de vereisten die op grond van het Wetboek van Strafvordering gelden voor toepassing van de in het verzoek om rechtshulp gevraagde bevoegdheden in een nationaal onderzoek naar deze strafbare feiten of het aangezochte land bijzondere eisen stelt aan de indiening van rechtshulpverzoeken, en of hieraan is voldaan;
3. of de kans bestaat dat de autoriteiten in het aangezochte land de verstrekte informatie anders dan bedoeld (dat wil zeggen: anders dan voor de uitvoering van het rechtshulpverzoek) gaan gebruiken;
4. of er als gevolg van het delen van de informatie, een reëel risico bestaat op een flagrante schending van de fundamentele rechten van betrokkene(n).

Politiële rechtshulpverzoeken staan ter beoordeling van de politie en het OM zelf. Het OM heeft de wettelijke taak om het gezag over de politie uit te oefenen en algemene en bijzondere aanwijzingen te geven. De minister van Justitie en Veiligheid, en daarmee AIRS namens de minister, heeft geen standaard rol in die procedure. Bij twijfel inzake politieke rechtshulp kan het OM wel contact opnemen met AIRS en gebruik maken van haar expertise.²⁸

Ministerie van Buitenlandse Zaken

AIRS kan bij het nemen van haar besluit over een rechtshulpverzoek advies inwinnen bij het Ministerie van Buitenlandse zaken, specifiek: de Directie Juridische Zaken, Afdeling Nederlands Recht – Internationale Rechtshulp (IRH BZ). IRH BZ bekijkt in dat geval eventuele politieke, mensenrechtelijke of discriminatoire aspecten van het rechtshulpverzoek. Bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het opleggen van de doodstraf aan betrokkenen in het aangezochte land of mogelijke conflicten met verplichtingen die voortkomen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bij de uitvoering van de rechtshulp. Daarbij wordt afgewogen of het aangezochte land niet zelf met de informatie die in het rechtshulpverzoek staat een onderzoek zal gaan opstarten met mogelijk ongewenste gevolgen. IRH BZ maakt bij het beantwoorden van dergelijke vragen gebruik van de kennis van de regiodirectie die vanuit dit ministerie de contacten met het betreffende land coördineert en van de ambassade in het betreffende land.

In gevallen waarin er op het gebied van rechtshulp weinig tot geen ervaring is met een land, wordt informatie ingewonnen om te bezien of er in bredere zin bezwaren zijn tegen het aanvragen van rechtshulp in de casus. IRH BZ koppelt haar bevindingen aan AIRS terug in een advies/standpunt. AIRS betreft dit bij haar besluit een rechtshulpverzoek al dan niet door te zetten. AIRS stuurt uitgaande rechtshulpverzoeken naar landen waarmee Nederland geen verdrag heeft dat

²⁸ Zie Nota van Toelichting Besluit Politiegegevens.

rechtstreekse verzending mogelijk maakt of omdat het betreffende land aanbieding via het diplomatiek kanaal vereist, via het ministerie van Buitenlandse Zaken naar de autoriteiten van het desbetreffende land.

Interpol

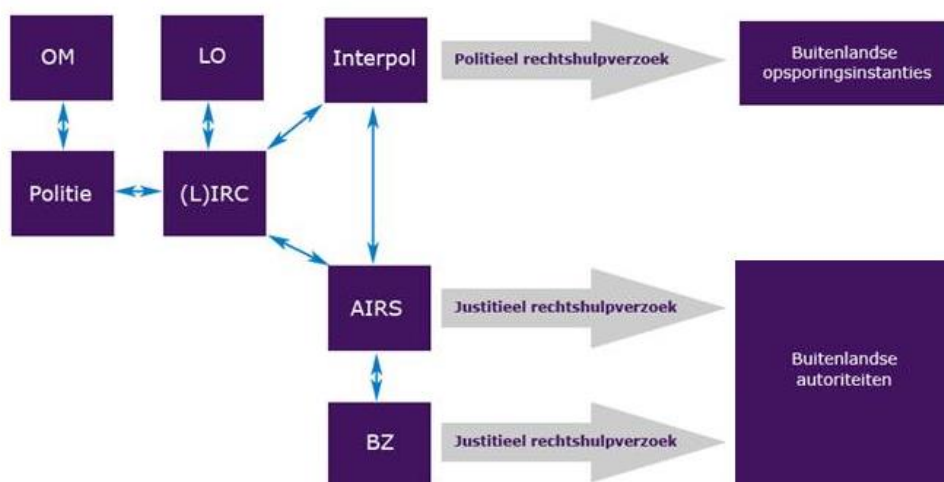
Politiële rechtshulpverzoeken kunnen op meerdere manieren naar het buitenland worden verzonden (zie paragraaf 2.4 voor meer uitleg hierover). In onderhavige casus is ervoor gekozen het politieke rechtshulpverzoek via het Interpolkanaal te versturen. Zowel Nederland als Bangladesh zijn aangesloten bij Interpol.²⁹ In artikel 32 van de Interpol Constitutie is opgenomen dat de uitwisseling van gegevens plaats dient te vinden via de zogenaamde National Central Bureaus (NCB). Het politieke rechtshulpverzoek vanuit Nederland werd daarom via Interpol NCB Nederland naar Interpol NCB Bangladesh verzonden. Voordat een rechtshulpverzoek wordt doorgestuurd toetst Interpol NCB Nederland dit op basis van het PPP-principe, waarbij zij kijkt naar risico's op het gebied van personeel, pers en politiek. Wanneer Interpol NCB Nederland hierbij risico's constateert, met name bij landen waarmee nauwelijks of geen rechtshulprelatie bestaat, dient AIRS betrokken te worden.³⁰ Het OM vult hierop in de wederhoor aan dat in die gevallen eerst het OM wordt betrokken. Bij justitiële rechtshulpverzoeken heeft Interpol in beginsel geen rol.

Rechtshulp schematisch

Bovenstaande toont aan dat internationale uitwisseling van politiegegevens een complex proces betreft. Ter verduidelijking heeft de Inspectie onderstaand figuur opgenomen in het rapport. Het betreft een schematische weergave van het stelsel en van de verbanden tussen de actoren in het stelsel. Hierbij merkt de Inspectie op dat betrokken actoren in de praktijk per casus bepalen wat de te volgen route is. Onderstaand figuur is dan ook bedoeld als weergave van het stelsel op abstract niveau.

²⁹ <https://www.interpol.int/Member-countries/World>

³⁰ Aanwijzing inzake de informatie-uitwisseling in het kader van de wederzijdse rechtshulp in strafzaken (552i Sv.); Den Boer (2014). Internationale politieke informatie-uitwisseling, p 35.

2.4 Informatiekanalen

Uitgaande justitiële rechtshulpverzoeken worden, zoals eerder aangegeven, door het (L)IRC doorgestuurd naar AIRS. AIRS behandelt namens de minister van Justitie en Veiligheid justitiële rechtshulpverzoeken aan of vanuit landen buiten de Europese Unie. Politieële rechtshulpverzoeken worden via één van de vijf daarvoor aangewezen informatiekanalen verstuurd.³¹ De informatiekanalen zijn:

- Europol: een organisatie die ervoor zorgt dat de politieorganisaties in de verschillende lidstaten onderling informatie uitwisselen. "Europol verzamelt en analyseert criminele inlichtingen om ernstige internationaal georganiseerde misdaad te voorkomen en te bestrijden. Zij maakt vooral het internationaal delen van informatie mogelijk".³²
- Interpol: een wereldwijde organisatie die zich richt op het ondersteunen van politiediensten bij de bestrijding van criminaliteit. Deze ondersteuning bestaat grotendeels uit (het faciliteren van) de uitwisseling van informatie tussen politieorganisaties. Op het moment van schrijven zijn 194 landen aangesloten bij Interpol. Nederland onderhoudt niet met al deze landen een rechtshulprelatie.
- De Nederlandse liaison officer: "vervult in de landen waarin deze geaccrediteerd is de functie van verbindingsofficier en is geautoriseerd om vertrouwelijke (opsporings)informatie – waar dit verdragsrechtelijk is toegestaan- te ontvangen en te verstrekken aan de betreffende politie- en justitieautoriteiten."³³
- De buitenlandse liaison officer: Liaison officers die namens het buitenland in Nederland werkzaamheden verrichten, gelijk aan de werkzaamheden die de Nederlandse LO in het buitenland verricht.
- SIRENE: acronym voor Supplementary Information Request at the National Entries. Dit platform is gekoppeld aan de Schengen Uitvoeringsovereenkomst en richt zich daarmee op de uitwisseling van informatie tussen Schengen lidstaten.

³¹ Den Boer (2014). Internationale politieële informatie-uitwisseling, p 32; Aanwijzing inzake de informatie-uitwisseling in het kader van de wederzijdse rechtshulp in strafzaken (552i Sv.).

³² www.rijksoverheid.nl

³³ Kamerstukken II, 2013-2014, 31015-94.

Het LIRC beheert de informatiekanaalen. De nationale politie stuurt uitgaande rechtshulpverzoeken naar het IRC. Elk arrondissement heeft een eigen IRC. Het IRC treedt, gezien haar rol als kennis- en expertisecentrum, op als centraal punt waar vanuit uitgaande rechtshulpverzoeken naar de juiste actoren ter toetsing worden doorgestuurd. Vervolgens wordt, eventueel in overeenstemming met het LIRC, gekozen voor het juiste kanaal voor het versturen van de informatie. De kanaalkeuze is casusafhankelijk.

2.5 Informatie-uitwisseling tussen de strafrechterketen en de vreemdelingenketen

Het komt voor dat informatie vanuit de strafrechterketen ook van belang kan zijn voor actoren in een andere keten, zoals de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) en de Koninklijke Marechaussee (KMar) in de vreemdelingenketen. De DT&V is binnen de vreemdelingenketen de organisatie die zich namens de minister van Justitie en Veiligheid bezighoudt met de voorbereiding op en uitvoering van de (gedwongen) terugkeer van vreemdelingen. De KMar kent een grote diversiteit aan taken. Eén van deze taken betreft de begeleiding van vreemdelingen bij gedwongen terugkeer. De KMar is de enige organisatie die bevoegd is om een persoon formeel over te dragen aan de autoriteiten van het land van herkomst of een ander land dat de toegang van de vreemdeling waarborgt.

Denkbaar is dat politiegegevens die in het kader van de internationale rechtshulp in strafzaken zijn gedeeld met een ander land, van belang zijn voor de afwegingen die in de vreemdelingenketen worden gemaakt ten aanzien van de begeleide gedwongen terugkeer van de persoon waarover de politiegegevens zijn gedeeld. Dat geldt temeer wanneer hierdoor het risico ontstaat op mensenrechtenschendingen in het ontvangende land na de uitzetting. Op verdragspartijen bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) rust de verplichting geen personen uit te zetten naar een andere Staat waar die persoon een reëel risico loopt te worden onderworpen aan foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.³⁴ Informatie die in dit kader van belang is, dient in het kader van de uitzettingsprocedure te worden gewogen.

De KMar moet voor haar handelingsperspectief ten aanzien van gedwongen begeleide terugkeer goed zijn geïnformeerd. In de Vreemdelingencirculaire is opgenomen dat de KMar voorafgaand aan de terugkeer op de hoogte dient te zijn van "alle feiten en bijzonderheden die van belang kunnen zijn voor de veiligheid tijdens de uitzetting of de veiligheid van de ambtenaren belast met de begeleiding tijdens de vlucht."³⁵ De DT&V, die de terugkeer regisseert, is verantwoordelijk voor deze informatievoorziening. Zij stelt het terugkeerplan op dat de KMar uitvoert. De DT&V kan echter alleen relevante informatie opnemen in een terugkeerplan wanneer zij deze informatie zelf tot haar beschikking heeft. Voor de ten uitvoer legging van gedwongen terugkeer is het daarom van belang dat ook de DT&V op de hoogte wordt gesteld van alle informatie van invloed kan zijn op die gedwongen terugkeer.

³⁴ Zie bijvoorbeeld, EHRM 26 juli 2005, N. t. Finland.

³⁵ Vreemdelingencirculaire 2000 A, A3, 6.7.

Voor zover het gaat om de uitwisseling van politiegegevens zijn wederom de Wpg en het Bpg van belang. In artikel 4:2, lid 1, sub q Bpg staat opgenomen dat politiegegevens mogen worden uitgewisseld met “de Dienst Terugkeer en Vertrek, voor zover het betreft gegevens over vreemdelingen [...] ten behoeve van de begeleiding van de terugkeer of het vertrek uit Nederland van vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven.” In de nota van toelichting wordt hierbij opgemerkt dat informatie-uitwisseling voor de taakuitvoering van de DT&V van “essentieel belang” kan zijn, mede gericht op informatie betreffende de identiteit en nationaliteit van de betrokkene. Nadere invulling is te vinden in het DT&V VRIS-protocol, een procesprotocol ontwikkeld voor vreemdelingen in de strafrechtketen. Dit protocol gaat niet in detail in op welke informatie op welke manier gedeeld dient te worden tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen. Zo is in het protocol opgenomen:

“De vastlegging van de werkwijze in dit document is bedoeld om inzicht te geven in de activiteiten van de verschillende partners in de vreemdelingenketen en hoe die activiteiten op elkaar aansluiten zonder dat daarbij in detail op die activiteiten wordt ingegaan. Hoe die activiteiten bij de verschillende partners worden vormgegeven, is immers de verantwoordelijkheid van de organisatie zelf.”

3

Reconstructie rechtshulpverzoek

3.1 Inleiding

De casus die centraal staat in dit rapport betreft een complexe casus. De actoren in de casus hadden tussen januari 2017 en januari 2018 veelvuldig contact met elkaar. Hierbij is sprake van meerdere processen die elkaar opvolgen, parallel lopen of door elkaar heen bewegen.

Omwille van de leesbaarheid beschrijft de Inspectie de bevindingen in onderhavige casus in twee afzonderlijke hoofdstukken. Dit eerste bevindingen hoofdstuk richt zich op de reconstructie van de rechtshulp. Daarmee wordt inzichtelijk 'welke actor wanneer wat heeft gedaan'. De Inspectie markeert in de reconstructie een aantal sleutelmomenten in kaders.

In hoofdstuk 4, het tweede bevindingen hoofdstuk, gaat de Inspectie in op de sleutelmomenten en beschrijft zij de perspectieven en beweegredenen van betrokken actoren. Daarmee wordt inzichtelijk waarom processen op een bepaalde manier zijn verlopen.

De Inspectie presenteert de bevindingen in vier lijnen waarlangs de informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse autoriteiten en Bengaalse autoriteiten plaatsvond, te weten:

- Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh.
- Lijn 2: Bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag.
- Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek.
- Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen.

De lijnen worden in dit hoofdstuk achtereenvolgens beschreven in afzonderlijke paragrafen.

Bijlage 1 van dit rapport betreft een schematische weergave van het verloop van de casus op hoofdlijnen. Deze vereenvoudigde tijdlijn geeft een overzicht van de momenten waarop informatie met de Bengaalse autoriteiten is gedeeld en markeert overige momenten die van belang zijn voor het verloop van de casus.

3.2 Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh

De nationale politie heeft in het kader van een strafrechtelijk onderzoek een rechtshulpverzoek gedaan aan de autoriteiten van Bangladesh. De Inspectie beschrijft in deze paragraaf in chronologische volgorde de route die het rechtshulpverzoek heeft doorlopen, van opstellen van het rechtshulpverzoek tot en met het indienen ervan. De Inspectie besteedt in onderstaande bevindingen aandacht aan de informatie die met het rechtshulpverzoek is gedeeld en de partijen die waren betrokken bij de weging van die informatie.

3.2.1 Startbijeenkomst rechtshulp

Op 30 december 2016 mailt het Internationaal Rechtshulp Centrum Zeeland-West-Brabant (IRC ZWB) naar de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken (AIRS) van het ministerie van Justitie en Veiligheid dat de nationale politie onder leiding van een officier van justitie van het Functioneel Parket Den Bosch (OvJ) een opsporingsonderzoek is gestart. Ze geeft aan dat het onderzoek betrekking heeft op valsheid in geschrifte en economische delicten en dat het daarbij gaat om de export van beendermeel en het brengen daarvan in de menselijke voedselketen. Het onderzoek strekt zich uit over diverse Aziatische landen, waaronder Bangladesh. Het IRC ZWB vermeldt in de e-mail aan AIRS dat de nationale politie deze landen in het kader van het opsporingsonderzoek wil bezoeken. Het onderzoek vindt plaats naar aanleiding van meldingen vanuit de betreffende landen. Het IRC ZWB geeft aan over deze zaak een bijeenkomst te willen plannen bij AIRS, waarbij ook de OvJ en de nationale politie aanwezig zullen zijn.

AIRS antwoordt aan het IRC ZWB dat met Bangladesh vrijwel geen rechtshulprelatie bestaat en vraagt het IRC ZWB voor de advisering over de haalbaarheid van eventuele rechtshulpverzoeken alvast mee te denken over het volgende:

- Is er sprake van een criminele organisatie, of in ieder geval van feiten die vallen binnen het toepassingsbereik van het UNTOC, zodat er een verdragsbasis is?
- In welke fase bevindt het onderzoek zich? Is er enkel sprake van Nederlandse verdachten? Wat is de betrokkenheid van buitenlandse actoren (getuigen)?
- Welke concrete informatie c.q. handelingen zijn er nodig in deze landen?
- Wat is het belang van deze informatie in het kader van het Nederlandse strafrechtelijk onderzoek?
- Is er al contact geweest met de liaison officer (LO)?

Sleutelmoment 1

Het rechteamteam en het OM willen in het kader van een strafrechtelijk onderzoek rechtshulp aanvragen bij de autoriteiten van Bangladesh, een land waarmee Nederland vrijwel geen rechtshulprelatie heeft.

De nationale politie antwoordt via het IRC ZWB aan AIRS dat in het onderzoek sprake is van een criminele organisatie bestaande uit meerdere natuurlijke en rechtspersonen, maar dat de strafbare feiten voor zover haar bekend niet onder het

toepassingsbereik van het UNTOC vallen. Verder geeft zij aan dat het onderzoek zich in de operationele fase bevindt en dat het streven is de verdachten half januari aan te houden. De verdachten zijn vermoedelijk afkomstig uit Bangladesh, Estland en Nederland. De buitenlandse actoren betreffen getuigen.

Op de vraag van AIRS welke concrete informatie dan wel handelingen er nodig zijn in deze landen, antwoordt de nationale politie:

“Het horen van getuigen en vorderen van administratie waaruit de stroom van beenmerg blijkt. Dit alles met het doel aan te tonen/bewijzen dat het beenmerg terug in de voedselketen wordt gebracht en vanuit Azië over de gehele wereld wordt geëxporteerd.”

Dit is volgens de nationale politie nodig om de ernst van de feiten aan te tonen en als bewijs te dienen voor hetgeen strafbaar gesteld door artikel 174 Wetboek van Strafrecht (verkoop van voor gezondheid schadelijke waren). Indien deze informatie niet ter beschikking komt van het opsporingsteam kunnen de ernst en het voornoemde strafbare feit niet worden bewezen. De nationale politie meldt dat er nog geen contact is geweest met de LO India.

Op 5 januari 2017 vindt er casusoverleg plaats bij AIRS. Bij dat overleg zijn aanwezig: de OvJ, een vertegenwoordiging van de nationale politie en AIRS. Ook sluit een medewerker aan van het team Internationale Rechtshulp van de afdeling Nederlands Recht, Directie Juridische Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken (IRH BZ). Tijdens het overleg bespreken de aanwezigen met welke Aziatische landen rechtshulp zou kunnen plaatsvinden. AIRS geeft tijdens het overleg aan dat zij het wenselijk acht advies in te winnen via IRH BZ over eventuele samenwerking met de autoriteiten van Bangladesh. Dit vanwege gebrek aan ervaring met samenwerking met betreffende autoriteiten. De Inspectie duidt dit in onderhavig rapport verder aan met de term ‘brede toets’.

Sleutelmoment 2

Een startbijeenkomst vindt plaats waarin de relevante actoren het aanvragen van rechtshulp aan o.a. de autoriteiten van Bangladesh bespreken. De uitkomst is dat via een eerste brede toets wordt gezien wat de mogelijkheden daartoe zijn.

3.2.2 Eerste brede toetsing rechtshulpverzoek

Na het casusoverleg van 5 januari 2017 bevestigt AIRS per e-mail aan IRH BZ dat ze op korte termijn een definitief advies wil krijgen over het vragen van rechtshulp aan de betrokken Aziatische landen. Daarbij geeft AIRS aan dat vanuit het rechteam de behoefte bestaat om in ieder geval rechtshulp te vragen aan Bangladesh, gelet op de grote hoeveelheid illegaal materiaal dat daarheen is geëxporteerd. De e-mail vermeldt tevens dat men daar getuigen wil horen (die te goeder trouw zijn) en administratie wil vorderen waaruit de stroom van beenmerg blijkt. Dit alles met als doel aan te tonen dat het beenmerg terug in de voedselketen wordt gebracht en vanuit Azië over de gehele wereld wordt geëxporteerd. AIRS vermeldt tevens in de e-mail dat deze verzoeken kunnen worden gedaan op basis van het UNTOC, maar dat nog geverifieerd moet worden of de feiten daar

inderdaad ook strafbaar zijn gesteld en zo ja, met welk strafmaximum.

Sleutelmoment 3

Het doel van de rechtshulpaanvraag bij de eerste brede toets is: aantonen dat beenmerg op illegale wijze in de voedselketen terecht komt en wordt geëxporteerd. De beoogde handelingen betreffen: het horen van een getuige te goeder trouw en het vorderen van administratie bij bedrijven.

AIRS geeft aan IRH BZ door dat er volgens haar geen bezwaren lijken te zijn om bepaalde Aziatische landen in het onderzoek om rechtshulp te vragen. AIRS vermeldt daarbij dat dit onder andere voor Bangladesh iets anders ligt, aangezien Nederland in deze zin vrijwel geen ervaring heeft met dat land. Er zijn volgens AIRS geen ingangen om de zaak mee te bespreken, laat staan de voortgang te bewaken. AIRS merkt daarbij op dat er desondanks wat haar betreft ook voor dit onbekende land op het eerste gezicht geen onoverkomelijke bezwaren zijn om rechtshulp op te starten.

De redenen daarvoor zijn volgens haar onder andere dat:

- De verdachten zich in Nederland bevinden en naar verwachting op korte termijn in Nederland worden aangehouden;
- in deze landen zich enkel getuigen bevinden, werkzaam bij nog nader te vinden bedrijven, die veelal te goeder trouw zijn en dat dit ook zo in de verzoeken wordt benoemd;
- daarmee de kans op berechting aldaar gering lijkt, en zelfs als de landen in kwestie zouden willen overgaan tot vervolging van betrokkenen aldaar, de straffen naar verwachting niet disproportioneel zullen zijn. Als kanttekening merkt AIRS op dat dit nog wel geverifieerd moet worden.

Sleutelmoment 4

AIRS merkt bij de brede toetsing op dat de kans op berechting van betrokkene in Bangladesh gering is, omdat hij zich in Nederland bevindt.

AIRS geeft bij IRH BZ aan dat dit haar voorzet is en dat zij graag van IRH BZ verneemt of zij zich daarin kan vinden. AIRS koppelt aan het IRC ZWB terug dat ze dit bericht aan IRH BZ heeft gestuurd en dat zij geen problemen verwacht. Ze laat het IRC ZWB weten dat ze graag meeleest met de rechtshulpverzoeken.

Op 6 januari 2017 stuurt IRH BZ het bericht van AIRS door naar de beleidsafdeling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken die Bangladesh in portefeuille heeft (verder: de regiodirectie). IRH BZ vraagt aan de regiodirectie hoe zij staat in de voorzet van AIRS en of er bezwaren zijn tegen het indienen van een rechtshulpverzoek bij de Bengaalse autoriteiten. De regiodirectie stuurt de vraag van IRH BZ door naar de Nederlandse ambassade in Bangladesh, aangevuld met de mededeling dat de regiodirectie zelf - gezien de goede relaties - geen bezwaar ziet om een rechtshulpverzoek in te dienen. De regiodirectie vraagt aan de Nederlandse ambassade of zij dat ook zo ziet. De ambassade antwoordt dezelfde dag dat het haar inderdaad de juiste weg lijkt. De regiodirectie koppelt de reactie vanuit de Nederlandse ambassade in Dhaka terug aan IRH BZ en vermeldt daarbij: 'Wij zien

geen problemen'. IRH BZ stuurt de mailwisseling vervolgens door aan AIRS, voorzien van de mededeling: 'rechtshulpverzoek aan Bangladesh: akkoord'.

Op 13 januari 2017 mailt AIRS naar het IRC ZWB dat het rechtshulpverzoek aan Bangladesh doorgang kan vinden en dat er geen bezwaren zijn. AIRS vermeldt in de e-mail dat zij graag meeleeft met de concept-rechtshulpverzoeken zodat e.a. verder in gang kan worden gezet.

Sleutelmoment 5

De eerste brede toets heeft als uitkomst dat er in deze casus geen bezwaren zijn tegen het aanvragen van rechtshulp bij de autoriteiten van Bangladesh. Bij de toets is uitgegaan van 'het horen van een getuige te goeder trouw en het vorderen van administratie bij bedrijven'.

De uitkomst van de brede toets betekent dat de politie het rechtshulpverzoek kan opstellen en voorleggen aan o.a. AIRS voor de inhoudelijke toets van het document. AIRS geeft aan daarbij betrokken te willen worden.

3.2.3 Aanvraag inzet LO India

AIRS mailt op 11 januari 2017 de LO Pakistan en Afghanistan over het strafrechtelijk onderzoek. Hij laat AIRS weten dat Bangladesh vanuit India wordt 'aangelopen' en dat hij het bericht heeft doorgestuurd naar de LO India. De LO India mailt de volgende dag naar AIRS dat de unitleiding van het Landelijk Internationaal Rechtshulp Centrum (LIRC) heeft besloten dat er voorlopig (nog) geen accreditatietraject wordt opgestart voor Bangladesh. De LO India geeft aan dat Bangladesh op termijn bij zijn werkgebied gaat behoren, maar dat werkzaamheden aldaar voor nu beperkt blijven tot levensbedreigende situaties en uitsluitend plaatsvinden met de uitdrukkelijke toestemming van de unitleiding van het LIRC. De LO India verwijst AIRS naar de unitleiding van het LIRC voor verdere vragen. AIRS laat de LO India weten dat ze IRH BZ om advies heeft gevraagd in verband met het aanvragen van rechtshulp en meldt dat ze contact zal opnemen met de unitleiding van het LIRC over eventuele inzet van de LO India in deze casus.

Een dag later reageert de unitleiding van het LIRC per e-mail naar AIRS dat de LO India wordt gefinancierd vanuit het Europese fonds ISF en dat deze gelden zijn verkregen voor het plaatsen van een KMar-functionaris gericht op de bestrijding van illegale migratie. Slechts bij hoge dringende noodzakelijkheid kan worden afgeweken van de voorgeschreven werkzaamheden. De unitleiding geeft aan dat bij reguliere rechtshulpverzoeken de gebruikelijke kanalen moeten worden gevolgd en dat er in dit geval geen gebruik kan worden gemaakt van de LO India.

AIRS stelt hierop voor dat ze eerst moeten afwachten of er inderdaad een rechtshulpverzoek aan Bangladesh uit zal gaan. Ze geeft aan dat ze verwacht dat dit het geval is omdat de belangen vrij groot zijn in deze volgens haar belangrijke, vrij unieke casus, waarin het opzoeken van de samenwerking met diverse Aziatische landen vereist is. Zodra het besluit is genomen, zullen ze volgens AIRS moeten bekijken hoe ze de kans zo groot mogelijk kunnen maken dat het rechtshulpverzoek in Bangladesh wordt opgepakt.

3.2.4 Nieuwe aanvraag inzet LO India

Op 26 april 2017 mailt het rechteerteam naar het IRC ZWB een aantal bevindingen uit het strafrechtelijk onderzoek. De bevindingen hebben betrekking op de identiteit van betrokkene. Het rechteerteam somt de volgende vragen op:

- In hoeverre kunnen de autoriteiten, al dan niet na een rechtshulpverzoek, ondersteuning leveren bij het vaststellen van de juiste identiteit van de verdachte?;
- is na te gaan in Bangladesh of de gebruikte aliassen van bestaande personen zijn?;
- zijn de gebruikte documenten rechtmatig verkregen?

Het rechteerteam verzoekt het IRC ZWB bij de LO India te informeren naar de mogelijkheden voor het onderzoek.

Het IRC ZWB stuurt de e-mail door naar de LO India, vult aan dat er een groot onderzoek plaatsvindt en dat er in dat onderzoek wat vragen zijn over identiteitsfraude. Het IRC ZWB vraagt aan de LO India wat de mogelijkheden zijn en wat er mogelijk is op basis van uitwisseling van politiegegevens of op basis van een justitieel verzoek. Ze vult aan dat de verdachte (sinds 14 januari 2017) in detentie zit en dat dit voorlopig zo blijft.

De persoon die die centraal staat in deze casus is 'verdachte' in het strafrechtelijk traject en 'vreemdeling' in het latere parallelle vreemdelingrechtelijk traject. Omwille van de leesbaarheid duidt de Inspectie deze persoon verder aan als 'betrokkene'.

De LO India antwoordt enkele dagen later aan het IRC ZWB dat hij (nog) geen accreditatie heeft voor Bangladesh, maar dat hij aan zijn leidinggevende binnen het LIRC gaat vragen of hij (incidenteel) op de vraag mag en kan acteren. Het IRC ZWB stuurt dit antwoord van de LO India door naar het rechteerteam.

3.2.5 Toestemming inzet LO India

Op 11 mei 2017 laat de LO India aan het IRC ZWB weten dat hij overleg heeft gehad met de unitleiding van het LIRC en dat hij met de zaak aan de slag kan gaan. Hij geeft aan dat de unitleiding heeft besloten een accreditatietraject te starten zodat de LO India in de toekomst zijn eigen contacten in Bangladesh kan opdoen en onderhouden. In navolging op dit bericht vraagt het IRC ZWB aan het rechteerteam welke vragen zij wil stellen aan de LO India.

Het rechteerteam mailt enkele dagen later een aantal vragen voor de LO India naar het IRC ZWB. Het rechteerteam wil weten welke informatie de LO India uit het strafrechtelijk onderzoek nodig heeft om te bepalen waar hij in Bangladesh terecht moet. Ze geeft hem de gegevens door van een paspoort dat is gebruikt door betrokkene, waarvoor dit paspoort is gebruikt en wanneer dat was. Hierop volgt een aantal concrete vragen over het paspoort. Het rechteerteam vermeldt dat het doel van de vragen is: aantonen of de persoonsgegevens en het document echt en onvervalst zijn en of die bij elkaar horen. Het rechteerteam vraagt in dezelfde e-mail aan het IRC ZWB of zij mee wil denken over het formuleren van de vraagstelling. Het IRC ZWB stuurt dit bericht diezelfde dag door naar de LO India.

Op 13 juni 2017 reageert de LO India op de vragen die het rechteerteam via het IRC ZWB medio mei aan hem heeft gesteld. Hij concretiseert een aantal vragen die verband houden met (het vaststellen van) de identiteit en de identiteitsdocumenten van betrokkene en geeft aan dat hij verwacht dat de Bengaalse autoriteiten meer informatie zouden willen ontvangen over de zaak. Hij doet de suggestie aan het rechteerteam een relaas op te stellen in het Engels met de specifieke vragen voor de Bengaalse autoriteiten. De LO India laat het rechteerteam tevens weten dat hij een verkennend bezoek aan Bangladesh plant, maar dat dit naar verwachting niet plaatsvindt voor medio augustus. Het IRC ZWB stuurt de e-mail van de LO India door naar het rechteerteam.

Op 14 juni 2017 vraagt het rechteerteam aan het IRC ZWB of zij de LO India wil verzoeken contact met haar op te nemen. De reden hiervoor is dat zij de aanleiding van het onderzoek en kopieën van (identiteits)documenten op de juiste wijze bij hem wil aanleveren. Verder gaat het rechteerteam in op een aantal door betrokkene gebruikte identiteiten en identiteitsdocumenten. Het IRC ZWB stuurt dit bericht door naar de LO India.

Inmiddels heeft de LO India ook aan AIRS laten weten dat de unitleiding van het LIRC heeft besloten een accreditatietraject op te starten voor Bangladesh en dat hij voornemens is om in augustus af te reizen naar Bangladesh voor een verkennend bezoek. AIRS kan het hem kan laten weten als er vanuit het opsporingsonderzoek concrete wensen zijn.

Sleutelmoment 6

De LO India gaat bijdragen aan de rechtshulpaanvraag bij de Bengaalse autoriteiten en plant daarvoor een verkennend bezoek aan Bangladesh. De vragen die het rechteerteam via de LO India aan de Bengaalse autoriteiten wil stellen houden verband met (het vaststellen van) de identiteit van betrokkene.

3.2.6 Verzoek direct contact rechteerteam met LO India

Op 18 juni 2017 mailt het rechteerteam naar het IRC ZWB het volgende:

“Dringend verzoek of [LO India] contact met ons opneemt om de zaak door te spreken, zeker naar aanleiding van deze stukken die ter beoordeling meegaan.”

De stukken die zijn gevoegd als bijlagen bij de e-mail betreffen een relaas van het strafrechtelijk onderzoek en een Exceldocument met 37 documentnummers van paspoorten, verblijfsvergunningen en een geboortecertificaat, gevolgd door de afgiftedatum en -plaats en persoonsgegevens zoals namen, geboortedata en adressen.

Het verzoek van het rechteerteam heeft betrekking op:

- Vaststellen identiteit betrokkene of identificerende gegevens;
- vaststellen bestaande identiteiten of aliansen;
- echtheid van de documenten;
- juistheid van Identiteiten op de documenten;

- toestemming om aangetroffen gegevens te mogen gebruiken in strafrechtelijk onderzoek.

Het rechercheteam geeft in dikgedrukte letters nogmaals in de mail aan: "Dit graag ter beoordeling doorsturen aan [LO India]." Ze vermeldt dat de definitieve vertaalde versie met eventuele aanpassingen later volgt. Het IRC ZWB stuurt de e-mail dezelfde dag door naar de LO India.

Sleutelmoment 7

Het rechercheteam stuurt via het IRC ZWB stukken naar de LO India en vraagt om beoordeling van die stukken. Ook verzoekt het rechercheteam via het IRC ZWB om direct contact met de LO India.

3.2.7 Direct contact rechercheteam en LO India

Op 24 juli 2017 stuurt de LO India een e-mail naar de Mailbox IPOL liaisons en in CC naar het rechercheteam. De LO India laat weten dat hij er vanuit gaat dat hij eind augustus 2017 naar Bangladesh reist. Met het oog op de besprekingen aldaar vraagt hij aan het rechercheteam of zij een eerste relaas op papier kan opstellen met aansluitend de gerichte vragen voor de opsporingsautoriteiten en dit te (laten) vertalen in het Engels. De LO India verwacht dat de Bengaalse autoriteiten er om zullen vragen. Hij geeft aan dat hij aanvullende vragen verwacht, maar dat hij daarmee alvast wat gerichte vragen bij de Bengaalse autoriteiten kan achterlaten.

Het rechercheteam antwoordt aan de LO India dat zij het relaas in modelvorm van een rechtshulpverzoek met vragen heeft opgemaakt en reeds 18 juni naar hem heeft verzonden ter goedkeuring/verbetering.

Op 8 augustus 2017 mailt de LO India naar het rechercheteam dat hij het relaas heeft nagelezen, dat hij met het oog op de vertaling enkele opmerkingen in het document heeft geplaatst en dat hij hoopt dat het rechercheteam er iets mee kan.

Diezelfde dag reageert het rechercheteam: "Bedankt voor je eerste beoordeling van het stuk. Gaan we aanpassen." Het rechercheteam laat de LO India weten dat er inmiddels alweer aanvullingen zijn. Op 22 augustus 2017 mailt het rechercheteam aan de LO India: "We zijn het rechtshulpverzoek aan het maken en aanpassen, ook op jouw advies."

Sleutelmoment 8

Het rechercheteam heeft direct contact met de LO India, zonder tussenkomst van het IRC ZWB. De LO India geeft feedback op de inhoud van het relaas / (concept)rechtshulpverzoek dat hij van het rechercheteam ontvangt. Het rechercheteam vat dit op als inhoudelijke beoordeling en past het stuk aan.

3.2.8 Voorbereiding eerste verkennende bezoek LO India aan Bangladesh

Op 22 augustus 2017 informeert het rechercheteam bij de LO India of er al iets bekend is over zijn inzet in Bangladesh. Dezelfde dag reageert hij naar het rechercheteam door te mailen naar Ipol Liaisons mailbox en het rechercheteam mee te nemen in de CC. De LO India reageert dat de nationale politie en de KMar akkoord zijn wat betreft zijn inzet in Bangladesh en dat de Nederlandse ambassade in Bangladesh haar ondersteuning heeft toegezegd.

In de mailwisseling tussen het rechercheteam en de LO India wordt ingegaan op het strafrechtelijk onderzoek. Het rechercheteam geeft aan dat diverse containers met beendermeel zijn doorgestuurd naar Bangladesh en dat het van belang is om de samenstelling van het beendermeel, de bestemming en het gebruik ervan in de menselijke voedselketen vast te stellen en dat daarnaast een getuige moet worden gehoord en de verblijfplaats van twee heftrucks moet worden vastgesteld in verband met verduistering daarvan.

De LO India laat weten dat hij via zijn contactpersoon in Bangladesh een opsporingsautoriteit heeft gevonden die het beste het onderzoek naar de identiteitsfraude kan uitvoeren. De LO India merkt hierbij op dat hij zijn contactpersoon had gevraagd een ingang te vinden voor identiteitsfraude en dat hij daarbij geen rekening heeft gehouden met al de andere wensen die het rechercheteam nu noemt.

De LO India verzoekt het rechercheteam in grove bewoordingen kort aan te geven waar het rechtshulpverzoek eventueel nog meer betrekking op heeft, zodat hij zijn contact in Bangladesh specifiek kan vragen naar andere opsporingsinstanties die van dienst kunnen zijn. Hij laat weten dat hij ook langs wil gaan bij Interpol NCB Bangladesh.

Sleutelmoment 9

Het rechercheteam en de LO India hebben verschillende beelden bij de aan te vragen rechtshulp. Het rechercheteam wil de rechtshulp richten op zowel het beendermeel als de identiteit van betrokkene. De LO India betrok in zijn handelingen uitsluitend het identiteitsvraagstuk.

3.2.9 Bespreking verkennend bezoek aan Bangladesh tussen AIRS en LO India

Op 23 augustus 2017 mailt het IRC ZWB naar AIRS dat men vanuit het strafrechtelijk onderzoek het bedrijf in Bangladesh wil bezoeken waar de containers (met beendermeel) naar toe zijn gestuurd en een getuige wil benaderen. Ook moeten er onderzoeken plaatsvinden bij de douane aldaar. Het IRC ZWB deelt mede dat de LO India en de Bengaalse ambassade in Den Haag (zie hiervoor paragraaf 3.3) al veel hulp hebben verleend. Het IRC ZWB geeft aan dat men vanuit het strafrechtelijk onderzoek een justitieel rechtshulpverzoek wil opstellen voor de autoriteiten van Bangladesh en dat men daar naar toe wil gaan.

AIRS neemt vervolgens contact op met de LO India en deelt mede dat het IRC ZWB haar heeft gevraagd een uitspraak te doen over de wenselijkheid van het doen van een verzoek aan Bangladesh. AIRS verneemt graag van de LO India of hij hier al met het Ministerie van Buitenlandse Zaken over heeft gesproken en of hij hier zelf al onderzoek naar heeft gedaan.

De LO India antwoordt aan AIRS dat zijn leiding akkoord is met het verrichten van werkzaamheden in Bangladesh en dat hij via zijn contactpersonen in Bangladesh probeert de opsporingsinstanties te achterhalen die de gevraagde informatie kunnen aanleveren. Hij geeft aan dat er zicht is op een Bengaalse overheidsinstelling die het onderzoek naar de identiteitsfraude kan uitvoeren. Ook laat hij weten dat de Nederlandse ambassade in Bangladesh alle medewerking heeft toegezegd en dat hij heeft begrepen dat ook de Bengaalse ambassade in Den Haag graag wil meewerken.

De LO India geeft in de mail verder aan dat hij met het rechteam en het IRC ZWB heeft gesproken en dat hij hen beide heeft voorgesteld dat hij eerst zelf een verkennend bezoek uitvoert in Bangladesh, gezien de complexiteit en het feit dat de beenmerg-export criminaliteit voor de opsporingsautoriteiten daar nieuw is. Het hoofddoel van het verkennende bezoek is het vinden van de juiste contactpersonen bij de ambassade en de lokale autoriteiten en het vinden van overige contacten die hem gaan helpen bij het opzetten van een netwerk in Dhaka. Verder wil de LO India antwoord krijgen op de vraag wat er praktisch in Bangladesh nodig is om voet aan grond te krijgen. Hij geeft aan dat er wat hem betreft in de tussentijd aan het justitieel rechtshulpverzoek kan worden gewerkt.

Op 28 augustus 2017 reageert AIRS naar de LO India dat het klinkt alsof een en ander voortvarend verloopt en dat het hopelijk ook tot resultaten kan leiden. AIRS laat weten dat Bangladesh voor haar ook nieuw is en dat het erg prettig is dat de LO India bezig is om dingen in beeld te krijgen.

De LO India wil in eerste instantie bij de Bengaalse autoriteiten langsgaan om de processen en procedures te achterhalen en antwoord te krijgen op de vraag wat er nodig is om te komen tot een vruchtbare samenwerking. Daarna kan dan gezamenlijk worden gezien wat de best te nemen volgende stap is.

Sleutelmoment 10

Het rechteam wil afreizen naar Bangladesh en stelt het justitiële rechtshulpverzoek op. De LO India is voornemens een verkennend bezoek aan Bangladesh af te leggen om de processen en procedures te achterhalen en te bezien wat er nodig is voor een vruchtbare samenwerking met de Bengaalse autoriteiten.

3.2.10 Vertaling relaas rechtshulpverzoek

Op 1 september 2017 mailt de LO India naar het rechteam dat hij via zijn contactpersoon een naam van een medewerker van de politie in Dhaka heeft verkregen die als ingang kan dienen voor het opsporingsonderzoek. De LO India is voornemens deze medewerker van de Bengaalse politie te mailen voor een ontmoeting in Dhaka. Hij wil, voordat hij dat doet, van het rechteam weten

hoe het staat met het opstellen van het rechtshulpverzoek en een Engelstalige versie van het relaas ontvangen. Dit is volgens hem van belang voor het geval de Bengaalse politie vooraf stukken wil inlezen. Het rechteam koppelt een week later aan hem terug dat het stuk ter vertaling bij het IRC ZWB ligt, zodat hij dit kan meenemen tijdens zijn verkennende bezoek. Het vertaalde conceptstuk wordt doorgestuurd naar de LO India.

3.2.11 Wijziging doel rechtshulp

Op 4 september 2017 geeft het rechteam bij de LO India aan dat de OvJ met redenen omkleed op 30 augustus heeft besloten dat ze in Bangladesh niet meer achter containers beendermeel aan hoeven. Het rechteam geeft aan dat het onderzoek in Bangladesh zich nu richt op de vaststelling van de identiteit van betrokkene, identiteitsfraude en de verduistering van heftrucks. Het gaat daarbij om het vaststellen van de levering van en de aanwezigheid van de heftrucks en het horen van getuige(n) in zake de aankoop van twee heftrucks.

Het rechteam meldt dat ze het rechtshulpverzoek aan Bangladesh gaat aanpassen. Ze vraagt de LO India of ze hem moet noemen in het rechtshulpverzoek en zo ja, in welke hoedanigheid. Ook wil het rechteam van de LO India weten of ze zijn contactpersoon moet noemen in het rechtshulpverzoek en hoe de bijlagen kunnen worden meegestuurd.

Sleutelmoment 11

Het doel van de rechtshulpaanvraag wijzigt ten opzichte van het oorspronkelijke doel, waarop de eerste brede toets van AIRS (en IRH BZ) is gebaseerd.

3.2.12 Voorstel wijziging naar politieke rechtshulpaanvraag

Op 18 en 19 september 2017 legt de LO India een eerste verkennende bezoek af aan Bangladesh. Op 23 september 2017 mailt de LO India het rechteam dat hij nog geen akkoord heeft van AIRS voor het daadwerkelijk zaken doen met Bangladesh. De LO India verwacht dat het gezien de inhoud van deze specifieke zaak geen problemen op zal leveren, maar geeft aan dat ze toch eerst die 'GO' nodig hebben.

De LO India koppelt aan het rechteam terug dat zijn contactpersoon bij de politie in Dhaka nu alleen de samenvatting van het strafrechtelijk onderzoek heeft. De LO India laat het rechteam weten dat zijn contactpersoon aangaf dat dit voldoende zou zijn om mee te werken, maar dat hij eigenlijk meteen al wat vragen had. De LO India deelt tevens mede dat ook Interpol NCB Bangladesh het verzoek heeft gedaan om een meer formeel verzoek dan de samenvatting die hij ook daar heeft afgegeven. De LO India vermeldt dat hij dit (alleen de kale samenvatting, zonder concrete vragen) heeft gedaan om te voorkomen dat men aan het werk gaat op verzoek van het rechteam, zonder toestemming van AIRS.

Sleutelmoment 12

De LO India verstrekt tijdens zijn verkennende bezoek een samenvatting van het (concept)rechtshulpverzoek aan Bengaalse politie en aan Interpol NCB Bangladesh.

De LO India geeft bij het rechteam aan dat Interpol NCB Bangladesh het rechtshulpverzoek ook wil ontvangen, maar alleen via Interpol NCB Nederland. De LO India oppert dat het goed is bij verzending te vermelden met wie hij reeds heeft gesproken bij Interpol NCB Bangladesh en te verwijzen naar dat gesprek. De LO India vermeldt in de e-mail aan het rechteam dat het hem, na een akkoord deze week van AIRS, nuttig lijkt om eenzelfde soort rechtshulpverzoek op te stellen als het concept, maar dan in de vorm van een *politieel* rechtshulpverzoek. Hij laat weten dat er een grote kans is dat de Bengaalse autoriteiten bij het uitvoeren van het onderzoek naar bankgegevens of bij andere uitvragen stuiten op het feit dat iets justitieel moet worden ingestoken. De LO India meent dat ze dit dan zullen moeten bespreken, aangezien de Bengaalse autoriteiten het rechteam daarvan dan wel in kennis moeten stellen. Hij geeft aan dat het rechteam volgens hem een politieel rechtshulpverzoek aan Interpol NCB Bangladesh moet sturen, nadat het eerste gesprek in Dhaka heeft plaatsgevonden. Een dag later koppelt het rechteam aan de LO India terug dat ze er de volgende dag mee aan de slag gaan.

Sleutelmoment 13

De LO India stelt aan het rechteam voor het justitiële (concept)rechtshulpverzoek te wijzigen in een politieel rechtshulpverzoek.

3.2.13 Tweede brede toetsing rechtshulpverzoek

Op 20 september 2017 mailt het IRC ZWB naar AIRS dat de autoriteiten van Bangladesh met tussenkomst van de LO India het rechteam uitnodigen voor een bezoek. Ze vraagt aan AIRS of ze al iets heeft vernomen van IRH BZ. AIRS antwoordt dat ze met de LO India heeft afgesproken dat ze het gaat voorleggen aan IRH BZ.

AIRS mailt naar IRH BZ dat haar ervaring met Bangladesh zeer beperkt is, om niet te zeggen: 'niet bestaand'. AIRS meldt aan IRH BZ dat ze haar daarom wil betrekken en om advies vraagt waar het gaat om de vraag of het wenselijk is dat er met Bangladesh wordt samengewerkt, omdat Bangladesh de doodstraf kent. AIRS vult aan dat het haar niet erg waarschijnlijk lijkt dat dit in deze zaak zal spelen en vat samen: "Zijn er belemmeringen om in deze zaak met Bangladesh samen te werken?".

Op 22 september 2017 antwoordt IRH BZ aan AIRS dat er volgens haar in januari van dat jaar ook overleg is geweest tussen AIRS en IRH BZ over deze zaak, dat de vraag toen aan de post in Dhaka is voorgelegd en dat er toen is geantwoord dat er gezien de goede relatie met Bangladesh geen enkel obstakel was om het verzoek in te dienen. IRH BZ vermoedt dat het dezelfde zaak betreft. IRH BZ vraagt AIRS te bevestigen of dit hetzelfde verzoek betreft.

IRH BZ deelt AIRS mede dat ze opnieuw aan de regiodirectie en de post Dhaka wil vragen of er bezwaren zijn tegen het indienen van een rechtshulpverzoek aan Bangladesh als het inderdaad dezelfde zaak betreft als die in januari door AIRS aan haar is voorgelegd. De reden hiervoor is dat sindsdien een half jaar is verstreken. AIRS antwoordt dat het dezelfde zaak betreft.

Sleutelmoment 14

AIRS en IRH BZ voeren de brede toets voor de rechtshulpaanvraag aan Bengaalse autoriteiten opnieuw uit, omdat er een half jaar is verstreken sinds de eerste brede toets. AIRS en IRH BZ zijn niet bekend met de wijzigingen in het doel van de rechtshulpvraag (sleutelmoment 11). De tweede brede toets vindt plaats op grond van de informatie zoals bekend bij de eerste brede toets.

Op 25 september 2017 geeft ook de LO India aan AIRS door dat de autoriteiten van Bangladesh tijdens zijn verkennende gesprek hadden aangegeven dat zij iemand van het rechteam te woord te willen staan om het onderzoek toe te lichten. Hij vermeldt daarbij te wachten op een 'GO' van AIRS om in Dhaka ook daadwerkelijk de specifieke onderzoeksvragen neer te gaan leggen, omdat de Bengaalse politie daar nu alleen nog de samenvatting heeft. De LO India vraagt aan AIRS of ze er zicht op heeft of deze beslissing snel kan worden genomen.

Diezelfde dag stuurt IRH BZ naar de regiodirectie het bericht dat AIRS in januari de vraag heeft gesteld of er bezwaren zijn tegen het indienen van een rechtshulpverzoek bij de autoriteiten van Bangladesh in het kader van een zaak in illegale handel in beenmerg van runderen. IRH BZ geeft aan dat de vraag zich opnieuw aandient. IRH BZ licht toe dat ze de vraag opnieuw voorlegt omdat het alweer enige tijd geleden is dat het positieve advies is afgegeven. IRH BZ wil een extra check of de getuigen/betrokkenen in deze zaak een risico lopen, omdat Bangladesh de doodstraf kent. De regiodirectie stuurt het bericht van IRH BZ door naar de Nederlandse ambassade in Bangladesh.

Het rechteam informeert ondertussen bij de LO India of hij al iets heeft vernomen van AIRS. De LO India antwoordt dat hij zojuist van AIRS heeft vernomen dat BZ de zaak nogmaals wil bestuderen omdat het advies al wat ouder is.

Op 27 september 2017 geeft de Nederlandse ambassade in Bangladesh aan IRH BZ door dat er geen bezwaren zijn tegen het indienen van een rechtshulpverzoek bij de Bengaalse autoriteiten betreffende de zaak in illegale handel in beenmerg van runderen. IRH BZ koppelt daarop aan AIRS terug dat zij ten aanzien van het rechtshulpverzoek aan Bangladesh de post en de regiodirectie heeft benaderd en dat beiden laten weten dat er geen bezwaren zijn tegen samenwerking met de Bengalen in deze zaak van illegale handel in beenmerg van runderen. AIRS antwoordt dat het goed is dat het helder is en dat ze benieuwd is wat het gaat brengen.

Sleutelmoment 15

De uitkomst van de tweede brede toets is, dat er in de casus geen bezwaren zijn tegen het aanvragen van rechtshulp bij de autoriteiten van Bangladesh. Dit betekent dat de politie het rechtshulpverzoek kan opstellen en voorleggen aan o.a. AIRS voor de inhoudelijke toets van het document.

3.2.14 **Format en vertaling rechtshulpverzoek**

Het rechercheteam mailt op 2 oktober 2017 naar de LO India dat zij contact heeft gehad met Interpol NCB Nederland over het rechtshulpverzoek en het format waarin ze dat moet aanbieden. Het rechercheteam moet in het rechtshulpverzoek ook de contactgegevens van de contactpersoon bij de Bengaalse politie vermelden en van de contactpersoon bij Interpol NCB Bangladesh. De LO India verstrekt deze contactgegevens aan het rechercheteam.

Het rechercheteam wijzigt het (concept)justitiële rechtshulpverzoek naar een (concept)politieel rechtshulpverzoek in het format dat Interpol NCB Nederland volgens haar heeft aangegeven. De OvJ geeft desgevraagd door de Inspectie aan dat de wijziging van een justitieel rechtshulpverzoek naar een politieel rechtshulpverzoek een initiatief was van de politie, waarmee het OM akkoord is gegaan.

Sleutelmoment 16

Het rechercheteam wijzigt het rechtshulpverzoek van een justitieel rechtshulpverzoek naar een politieel rechtshulpverzoek.

3.2.15 **Inhoud politieel rechtshulpverzoek**

Het rechercheteam heeft bij de wijziging van het rechtshulpverzoek van justitieel naar politieel de inhoud nagenoeg intact gelaten. De voornaamste aanpassingen zijn gedaan in de aanhef en afsluiting van het verzoek. Waar het justitiële verzoek is geschreven in naam van de OvJ, is het politieke verzoek verstuurd in naam van Interpol NCB Nederland. De informatie die in het politieke rechtshulpverzoek wordt gepresenteerd is daarmee op enkele kleine uitzonderingen na identiek aan die van het oorspronkelijke justitiële rechtshulpverzoek. Met de wijziging van de titel, verandert echter ook de route die het rechtshulpverzoek doorloopt. Justitiële rechtshulpverzoeken verlopen via AIRS, politieke rechtshulpverzoeken in beginsel niet. Dit heeft te maken met het feit dat politieke rechtshulpverzoeken ter beoordeling van politie en OM zelf staan en dat de minister van Justitie en Veiligheid geen rol heeft in die procedure. Bij twijfel kan men wel contact opnemen met AIRS voor haar expertise. Dat met de wijziging van de aanhef van het rechtshulpverzoek ook de te doorlopen route veranderde heeft het rechercheteam zich niet gerealiseerd ten tijde van de omzetting.

Het politieke rechtshulpverzoek dat het rechercheteam naar het IRC ZWB stuurt betreft een document van zeven pagina's. Het document bevat een opsomming van de strafbare feiten en een samenvattende feitenomschrijving van het opsporingsonderzoek. Daarbij zijn in het document onder andere aantal aliassen van

betrokkene, persoonsgegevens van betrokkenen (familieleden), getuigen en (Nederlandse) medeverdachte(n) en gegevens van bedrijven opgenomen. Het rechercheteam beschrijft in het rechtshulpverzoek hoe zij aan deze informatie is gekomen, onder andere door middel van technisch onderzoek en verklaringen. Het rechercheteam benoemt dat het onderzoek zich toespitst op het vaststellen identiteit van de betrokkene, het vaststellen identiteitsfraude door betrokkene en het vaststellen bevindingen inzake de verduistering van heftrucks. De vraagstelling in het politieke rechtshulpverzoek aan de Bengaalse autoriteiten luidt:

- Vaststellen of het dactyloscopisch signalement van de betrokkene overeenkomt met het dactyloscopisch signalement van een natuurlijke persoon in de Volksrepubliek Bangladesh;
- vaststellen werkelijke identiteit betrokkene of identificerende gegevens aan de hand van ter beschikking gesteld bronmateriaal;
- vaststellen of gebruikte identiteiten en/of documenten van bestaande natuurlijke personen of aliansen zijn;
- vaststellen of gebruikte afbeeldingen overeenkomen met de op de documenten geregistreerde natuurlijke personen;
- vaststellen of de op de documenten gebruikte identiteiten ook daadwerkelijk op het betreffende document corresponderen met de identiteit van de aanvragen van het betreffende document;
- vaststellen of de genoemde documenten geregistreerd zijn bij in- of uitreis in de Volksrepubliek Bangladesh;
- opnemen verklaring van een (met name genoemde) daartoe gerechtigde getuige namens (een met name genoemde) Bengaalse onderneming;
- vaststellen of genoemde twee vorkheftrucks (gevolgd door beschrijving merk, type en serienummers) feitelijk zijn geleverd zijn aan (met name genoemd) Bengaals bedrijf;
- vaststellen of de factuur betreffende de twee vorkheftrucks zijn voldaan door de ontvanger/koper (bedrijfsgegevens Bengaals bedrijf) en aan wie dit is voldaan;
- vaststellen welke natuurlijke persoon de genoemde heftrucks geleverd heeft aan (met name genoemd) Bengaals bedrijf;
- toestemming om aangetroffen gegevens als bewijs te mogen gebruiken in strafrechtelijk onderzoek;
- verklaringen opnemen van twee (met name genoemde) getuigen, welke mogelijk wetenschap dragen over de juiste identiteit van de betrokkene.

In het politieke rechtshulpverzoek is tevens een tekstdeel opgenomen waarin het rechercheteam refereert aan het gesprek dat zij op 17 augustus 2017 bij de Bengaalse ambassade in Den Haag had met de 1e secretaris voor consulaire zaken (zie hiervoor paragraaf 3.3). Het rechercheteam vermeldt daarover onder andere dat de 1e secretaris aangaf dat de Bengaalse politie onderzoeksvragen voor andere Bengaalse overheidsinstanties, zoals het Department Immigration & Pasports, Bangladesh Road and Transport Authority, Offices of the Registrar of Birth & Death zal honoreren en uitvoeren.

Het rechercheteam beschrijft tevens dat de 1e secretaris niet wist of de Bangladesh Customs en Bangladesh Food Safety Authority bevoegd waren om opsporingshandelingen te verrichten in het kader van beantwoording van onderzoeksvragen met betrekking tot de invoer van containers. Het rechercheteam

geeft aan dat de 1e secretaris adviseerde dit voor te leggen aan de Bengaalse politie, ter doorverwijzing naar de juiste opsporingsinstantie.

Het rechercheteam vermeldt verder in het rechtshulpverzoek dat dit – op verzoek van de 1e secretaris en op verzoek van Interpol NCB Bangladesh – in eerste aanleg ‘op basis van politie-politie wordt uitgevoerd’. Ze vult aan dat als de verkregen gegevens als bewijsmiddel worden gebruikt, daar door middel van een justitieel rechtshulpverzoek om zal worden verzocht.

Sleutelmoment 17

De inhoud van het politieke rechtshulpverzoek blijft nagenoeg gelijk aan dat van het eerder opgestelde justitiele rechtshulpverzoek.

3.2.16 Verzending politieel rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Nederland

Het rechercheteam mailt op 2 oktober 2017 het (concept)politieke rechtshulpverzoek naar de LO India en laat weten dat ze de bijlagen eruit heeft gehaald, omdat die niet op tijd vertaald kunnen worden. Ze vraagt aan de LO India of hij wil kijken of het format voor hem zo voldoende is. De LO India reageert later op de dag dat hij het document snel heeft gescand en dat het hem prima lijkt.

Sleutelmoment 18

Het rechercheteam vraagt de LO India om het rechtshulpverzoek te beoordelen. De LO India reageert positief.

Het rechercheteam antwoordt daarop aan de LO India dat zij het rechtshulpverzoek direct naar het IRC ZWB gaat sturen, in afschrift aan de LO India en dat ze Interpol NCB Nederland zal verzoeken met spoed een Engelse versie naar hem te sturen. De LO India is van 5 t/m 7 oktober in Bangladesh voor een tweede verkennende bezoek.

Het rechercheteam stuurt vervolgens dezelfde dag een e-mail met als bijlage het (concept)politieke rechtshulpverzoek naar het IRC ZWB, in afschrift aan de LO India. Het rechercheteam vermeldt daarin:

“Net contact gehad met de liaison ter plaatse. Hij ging akkoord politieel verzoek Buitenland [documentnummer] Volksrepubliek Bangladesh. Graag doorzetten naar Interpol Den Haag/Zoetermeer. Contactpersonen Interpol Dhaka, Volksrepubliek Bangladesh zijn op de hoogte gebracht door liaison. Verzoek om zo spoedig mogelijk Engelse vertaling naar de liaison te sturen.”

Sleutelmoment 19

Het rechteam stuurt het politie rechtshulpverzoek naar het IRC ZWB met de opdracht het naar Interpol NCB Nederland door te sturen. Hierbij verzoekt zij zo spoedig mogelijk een Engelse vertaling van het politie rechtshulpverzoek naar de LO India te sturen. Het rechteam geeft aan dat de LO India akkoord is met het politie rechtshulpverzoek.

3.2.17 Vertaling en verzending politie rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Bangladesh

Het IRC ZWB ontvangt het politie rechtshulpverzoek, 'scant' het document snel, maar neemt het niet volledig door. Het IRC ZWB stuurt het politie rechtshulpverzoek daarmee ongetoetst door naar Interpol NCB Nederland, die het document op 3 oktober 2017 doorstuurt naar de externe vertaler.

Sleutelmoment 20

Het IRC ZWB stuurt het politie rechtshulpverzoek ongetoetst door naar Interpol NCB Nederland. AIRS wordt ook niet betrokken.

Op 9 oktober 2017 mailt het rechteam naar het IRC ZWB dat ze ook graag vanuit Interpol NCB Nederland de Engelstalige versie wil ontvangen die van daaruit wordt verzonden naar Interpol NCB Bangladesh. Het IRC ZWB antwoordt dat het vertaalverzoek op 3 oktober naar het vertaalbureau is verzonden, maar dat de vertaling nog niet gereed is.

De LO India informeert op 19 oktober 2017 bij het rechteam of er al iets bekend is met betrekking tot de vertaling van het politie rechtshulpverzoek. Hij vraagt of de urgentie van de vertaling benadrukt kan worden bij Interpol NCB Nederland. Het is volgens hem belangrijk dat de collega's van de Bengaalse politie op tijd op de hoogte zijn van de vragen. Het rechteam antwoordt dezelfde dag dat ze daar die ochtend al voor bij het IRC ZWB is geweest en dat er een rappel is verzonden naar Interpol NCB Nederland.

Interpol NCB Nederland toetst het politie rechtshulpverzoek op onderwerpen die personeel, pers en politiek raken. Hierbij worden geen risico's geconstateerd. Interpol NCB Nederland stuurt het vertaalde rechtshulpverzoek op 23 oktober 2017 naar Interpol NCB Bangladesh. De volgende dag bedankt de LO India het rechteam voor het politie rechtshulpverzoek. Hij geeft hij aan dat hij het direct heeft doorgestuurd naar zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie.

Op 2 november 2017 verzorgt het rechteam een toelichting op het rechtshulpverzoek aan de Bengaalse politie (zie hiervoor paragraaf 3.4).

Sleutelmoment 21

Interpol NCB Nederland toetst het politiële rechtshulpverzoek en stuurt het na vertaling – conform verzoek van het rechercheteam – door naar Interpol NCB Bangladesh. De LO India verstuurt het politiële rechtshulpverzoek naar zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie.

3.3 Lijn 2: Bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag

De nationale politie heeft in het kader van het eerder beschreven strafrechtelijk onderzoek een bezoek afgelegd aan de Bengaalse ambassade in Den Haag. In deze paragraaf gaat de Inspectie in op de informatie die tijdens dit bezoek met de Bengaalse autoriteiten is gedeeld. De Inspectie besteedt in de onderstaande bevindingen aandacht aan de wijze waarop deze informatie is gedeeld en afwegingen die daarbij zijn gemaakt.

3.3.1 Voornemen bezoek Bengaalse ambassade Den Haag

Het rechercheteam mailt op 15 mei 2017 naar het IRC ZWB een aantal vragen die zij wil stellen aan de LO India. Ze wil onder andere weten welke informatie de LO India nodig heeft (om te kunnen achterhalen waar hij in Bangladesh terecht moet). Het rechercheteam benoemt in de e-mail tevens dat het voor de LO India van belang is te weten dat zij de Bengaalse ambassade in Den Haag gaat benaderen met de vraag 'hoe en wat en door wie in Bangladesh eventueel informatie verstrekt kan worden.'

Sleutelmoment 22

Het rechercheteam brengt het IRC ZWB en de LO India op de hoogte van haar voornemen contact op te nemen met de Bengaalse ambassade in Den Haag. Het doel van het contact is het achterhalen van procesmatige informatie met betrekking tot het rechtshulpverzoek.

Op 13 juni 2017 reageert de LO India via het IRC ZWB op de vragen die het rechercheteam aan hem heeft gesteld. De LO India geeft onder andere aan dat hij verwacht dat de Bengaalse autoriteiten meer informatie zouden willen ontvangen over de zaak. Hij doet de suggestie aan het rechercheteam een relaas op te stellen in het Engels met de specifieke vragen voor de Bengaalse autoriteiten. Op de opmerking van het rechercheteam dat zij voornemens is de Bengaalse ambassade in Den Haag te benaderen met de vraag 'hoe en wat en door wie in Bangladesh eventueel informatie verstrekt kan worden', reageert de LO India 'dat hij die vraag kan overnemen.' De LO India laat het rechercheteam tevens weten dat hij een verkennend bezoek aan Bangladesh plant en dat hij verwacht dat dit bezoek niet voor medio augustus plaatsvindt. Diezelfde dag informeert de LO India AIRS over zijn voornemen om in augustus af te reizen naar Bangladesh voor een verkennend bezoek en vult aan dat AIRS het hem kan laten weten als er vanuit het opsporingsonderzoek concrete wensen zijn.

Het rechercheteam vraagt op 14 juni 2017 aan het IRC ZWB of zij de LO India wil verzoeken contact met haar op te nemen. De reden hiervoor is dat het rechercheteam informatie over het strafrechtelijk onderzoek op de juiste wijze bij de LO India wil aanleveren. Het rechercheteam laat het IRC ZWB wederom weten dat ze bij de Bengaalse ambassade in Den Haag te weten wil komen bij welke instanties ze terecht kan in Bangladesh, welke gegevens opvraagbaar zijn in Bangladesh en wat daarvoor nodig is. Het rechercheteam meldt dat ze deze informatie dan ook kan doorgeven aan de LO India. Het IRC ZWB stuurt dit bericht door naar de LO India.

3.3.2 Contactgegevens Bengaalse ambassade Den Haag

Op 14 juni 2017 bespreekt het rechercheteam met de regievoerder van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) haar voornemen om contact op te nemen met de Bengaalse ambassade in Den Haag om te bepalen bij wie ze moet zijn om antwoord te krijgen op haar onderzoeksvragen. De regievoerder geeft aan dat hij hierover contact zal opnemen van de coördinator Azië van de DT&V. Twee dagen later verstrekt de regievoerder van de DT&V aan het rechercheteam de contactgegevens van de DT&V contactpersoon bij de Bengaalse ambassade in Den Haag. Dit betreft de 1e secretaris van de ambassade, verantwoordelijk voor consulaire zaken (verder: de 1e secretaris). Het rechercheteam antwoordt daarop dat zij contact met de 1e secretaris gaat opnemen en dat de OvJ akkoord is met dat traject.

3.3.3 Telefonisch contact Bengaalse ambassade Den Haag

Het rechercheteam laat ook het IRC ZWB op 18 juni 2017 weten dat ze de volgende dag contact op gaat nemen met Bengaalse ambassade in Den Haag. Het rechercheteam koppelt een dag later terug dat ze telefonisch contact heeft gehad met de ambassade en dat uitkomst van dat gesprek was dat de Bengaalse ambassade graag zou willen meewerken.

Sleutelmoment 23

Het rechercheteam neemt telefonisch contact op met de Bengaalse ambassade in Den Haag om te achterhalen waar zij terecht moet in Bangladesh met haar onderzoeksvragen. Het IRC ZWB en de OvJ zijn hiervan op de hoogte.

3.3.4 Organisatie bezoek Bengaalse ambassade Den Haag

Het rechercheteam wil graag worden begeleid bij het organiseren van een afspraak bij de Bengaalse ambassade in Den Haag. Op 11 juli 2017 mailt de regievoerder DT&V naar het rechercheteam de contactgegevens van een medewerker van de directie internationale aangelegenheden van de DT&V (medewerker DT&V DIA). Deze medewerker is vanuit de DT&V de contactpersoon voor de Bengaalse ambassade in Den Haag.

Het rechercheteam stuurt een dag later een e-mail naar de medewerker DT&V DIA waarin zij de achtergrond schetst van het strafrechtelijk onderzoek. Het rechercheteam geeft daarbij aan dat zij de Bengaalse ambassade wil benaderen met als doelen:

- Uitleg over hoe documenten verstrekt worden door Bangladesh;

- vragen wat er in een rechtshulpverzoek moet staan;
- vaststellen van de identiteit van de betrokkene;
- waar en bij wie navraag kan worden gedaan in Bangladesh;
- welke informatie opvraagbaar is;
- het bespreken van (de inzet van) de LO India.

Het rechercheteam refereert in de e-mail aan haar eerdere telefonische contact met de Bengaalse ambassade en laat de medewerker DT&V DIA weten dat de ambassade graag wil meewerken.

Het rechercheteam vraagt aan de medewerker DT&V DIA of zij haar kan begeleiden en ondersteunen bij het maken en uitvoeren van een afspraak bij de Bengaalse ambassade in Den Haag.

De medewerker DT&V DIA mailt ten behoeve van de afspraak een aantal datavoorstellen naar de 1e secretaris van de Bengaalse ambassade. In de mail refereert zij aan het eerdere telefonische contact dat het rechercheteam op 19 juni 2017 met de ambassade had. Zij geeft aan dat het gaat om een verdachte waarvan wordt aangenomen dat hij uit Bangladesh komt, die zijn identiteit niet kenbaar wenst te maken en elke keer andere identiteiten gebruikt. Zij deelt tevens mede dat de politie een aantal vragen heeft over hoe Bengaalse (identiteits)documenten worden uitgegeven, bij welke overheidsinstelling(en) zij daarvoor moeten zijn en of de ambassade kan helpen bij het vaststellen van de identiteit van betrokkene.

3.3.5 Reactie vanuit Bengaalse ambassade Den Haag

De medewerker DT&V DIA geeft op 17 juli 2017 aan het rechercheteam door dat zij contact heeft gehad met de 1e secretaris van de Bengaalse ambassade in Den Haag, maar dat hij zich het telefoongesprek met het rechercheteam niet kon herinneren. Een dag later laat zij het rechercheteam weten dat ook niemand anders binnen de Bengaalse ambassade zich het bewuste telefoongesprek met het rechercheteam kan herinneren. De weken hierop volgend probeert de medewerker DT&V DIA een afspraak te regelen bij de Bengaalse ambassade, vanwege de volle agenda van de 1e secretaris echter zonder resultaat.

Op 25 juli 2017 laat het rechercheteam in een e-mailwisseling met de LO India aan hem weten dat de medewerker DT&V DIA contact heeft gehad met de Bengaalse ambassade in Den Haag voor het maken van een afspraak voor overleg, maar dat deze afspraak nog niet is bevestigd. Twee weken later deelt het rechercheteam de LO India mede dat het nog niet is gelukt om met tussenkomst van de DT&V DIA een afspraak te realiseren bij de Bengaalse ambassade in Den Haag. Het rechercheteam laat weten dat zij voornemens is zelf naar de ambassade te gaan met de volgende doelen: het maken van een afspraak voor een gesprek over een rechtshulpverzoek en de mogelijkheden daaromtrent, de inzet van de LO India en indien er gelegenheid is, gelijk zaken te doen.

Sleutelmoment 24

Het rechercheteam laat de LO India weten dat zij voornemens is naar de Bengaalse ambassade in Den Haag te gaan.

3.3.6 Onaangekondigd bezoek Bengaalse ambassade Den Haag

Op 17 augustus 2017 brengt het rechercheteam een onaangekondigd bezoek aan de Bengaalse ambassade in Den Haag. Het rechercheteam verzocht ter plekke om een onderhoud met de 1e secretaris, hetgeen werd ingewilligd. Bij het gesprek sluit ook de assistent van de 1e secretaris aan. Het rechercheteam laat de Bengaalse aanwezigen weten dat uit het strafrechtelijk onderzoek naar voren komt dat betrokkene gebruik maakt van meerdere paspoorten, met verschillende identiteiten. Het rechercheteam geeft aan dat ze de Bengaalse aanwezigen een aantal van deze paspoorten toonde.

Het rechercheteam koppelt op 22 augustus 2017 aan de medewerker DT&V DIA en aan de LO India terug dat zij bij de Bengaalse ambassade een anderhalf uur durend gesprek heeft gehad met de 1e secretaris. Het rechercheteam somt in de e-mail over het gesprek met de 1e secretaris op dat hij:

- Alle hulp toezegde;
- ook het belang voor de Volksrepubliek Bangladesh inzag;
- uitleg gaf over hoe en op welke wijze ID's, paspoorten, rijbewijzen etc. worden verstrekt;
- adviseerde vingerafdrukken het beste zowel 'nat' als 'digitaal' mee te nemen;
- bekend was met centrale registers (geboorte- overlijden) maar niet wist of die gedigitaliseerd zijn;
- toelichting gaf over hulp mogelijkheden en onmogelijkheden;
- mededeelde wat hij zou kunnen doen, maar niet verstandig vond, wat beter door de autoriteiten in Dhaka gedaan zou kunnen worden (stempels en handtekeningen vanuit de ambassade in Den Haag op drietal paspoorten);
- niet wist bij wie het rechercheteam zou moeten zijn bij de Bengaalse douane of organisatie voor voedselveiligheid;
- mededeelde dat de politie ondersteuning zou verlenen bij het traceren van de heftrucks en het horen van de getuige [naam getuige];
- adviseerde om het Interpolkanaal te benutten en de vragen weg te leggen bij de politie in Dhaka;
- adviseerde om in het verzoek op te nemen dat de politie de juiste contacten erbij zou betrekken voor wat betreft douane en organisatie voedselveiligheid;
- altijd voor ondersteuning in deze zaak benaderd zou kunnen worden;
- stond te kijken van de omvang van de ID's en de ID-fraude;
- zich afvroeg of hij direct actie moest ondernemen wat betreft voedselveiligheid;
- het niet bezwaarlijk zou vinden als er in deze zaak gebruik gemaakt zou gaan worden van de inzet van een liaison, indien deze bij de Nederlandse ambassade zou zitten.

Sleutelmoment 25

Het rechercheteam bespreekt het strafrechtelijk onderzoek met medewerkers van de Bengaalse ambassade in Den Haag en deelt concrete informatie uit het strafrechtelijk onderzoek met hen.

De medewerker DT&V DIA bedankt het rechercheteam voor de terugkoppeling en geeft aan het graag van het rechercheteam te vernemen als ze nog hulp nodig

heeft. De LO India reageert naar het rechercheteam met de mededeling dat de uitkomsten van het bezoek aan de Bengaalse ambassade hem een prima resultaat lijken en dat hij geen probleem ziet om te acteren in Bangladesh.

3.4 Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek

De nationale politie en de LO India hebben in het kader van deze casus in totaal drie bezoeken afgelegd aan Bangladesh (zie hiervoor paragraaf 3.4). De LO India voerde ter verkenning de eerste twee bezoeken uit. Het rechercheteam voerde – begeleid door de LO India – het derde bezoek uit om het rechtshulpverzoek toe te lichten aan de Bengaalse autoriteiten. In dit hoofdstuk gaat de Inspectie in op de informatie die tijdens deze bezoeken, aanvullend op het rechtshulpverzoek, met de Bengaalse autoriteiten is gedeeld. De Inspectie besteedt in de onderstaande bevindingen aandacht aan de wijze waarop deze informatie is gedeeld en afwegingen die daarbij zijn gemaakt.

3.4.1 Besluit toelichting rechtshulpverzoek in Bangladesh

Op 24 juli 2017 laat het rechercheteam aan de LO India weten dat ze, gezien de complexiteit en omvang van de casus naar Bangladesh wil afreizen om het rechtshulpverzoek toe te lichten. Daarbij is het zo dat de hoeveelheid te delen informatie teveel was om in het initiële rechtshulpverzoek op te nemen. Voor zover bij het rechercheteam bekend is de korpsleiding akkoord met de dienstreis naar Bangladesh. De dienstreis is ook afgestemd met de OvJ. Het rechercheteam meldt aan de LO India dat al wordt gewerkt aan een presentatie voor de Bengaalse autoriteiten.

Sleutelmoment 26

Het rechercheteam en het OM besluiten voorafgaand aan het opstellen van het rechtshulpverzoek en indienen ervan bij de Bengaalse autoriteiten, dat het rechtshulpverzoek toegelicht moet worden in Bangladesh.

3.4.2 Verkennende bezoeken van de LO India

De LO India legt op 18 en 19 september 2017 een eerste verkennende bezoek af aan Bangladesh. Hij maakt tijdens dat bezoek onder andere kennis met zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie en deelt met hem informatie uit het strafrechtelijk onderzoek. Dit betreft de samenvatting met de hoofdpunten uit het (concept)justitieel rechtshulpverzoek. Daarbij wordt besproken of, en zo ja op welke wijze, de Bengaalse autoriteiten aan het onderzoek zouden kunnen meewerken, aldus de LO India.

Het rechercheteam stuurt de LO India met tussenkomst van het IRC ZWB een USB-stick toe met gedetailleerde aanvullende gegevens uit het strafrechtelijk onderzoek. Het IRC ZWB bekijkt de informatie opgeslagen op de USB-stick niet. Ook de LO India bekijkt de inhoud van de USB-stick niet. Hij geeft daarover desgevraagd bij de Inspectie aan dat het voor hem alleen van belang is in samenvattende vorm te weten wat er gebeurt in het strafrechtelijk onderzoek. De LO India bespreekt met de

Bengaalse politie tevens dat het rechercheteam graag wil afreizen naar Bangladesh om het rechtshulpverzoek toe te lichten.

De LO India legt van 5 t/m 7 oktober 2017 een tweede verkennende bezoek af aan Bangladesh. Tijdens dit bezoek geeft de LO India aan het rechercheteam door dat hij overleg heeft gehad met zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie en dat zij overeen zijn gekomen een bijeenkomst te beleggen bij de Nederlandse ambassade in Dhaka en wie daarbij aanwezig zullen zijn. De LO India meldt aan het rechercheteam dat zijn contactpersoon al wat vragen had, maar dat hij hem had gevraagd het Engelstalige rechtshulpverzoek nog even af te wachten, met daarin de specifieke onderzoeksvragen. Verder koppelt de LO India terug dat hij nog wat specifieke informatie over bevindingen vanuit het strafrechtelijk onderzoek heeft gedeeld.

Sleutelmoment 27

De LO India deelt tijdens zijn verkennende bezoeken aan Bangladesh informatie uit het strafrechtelijk onderzoek met de Bengaalse politie.

3.4.3 Voorbereiding bezoek rechercheteam aan Bangladesh

Het rechercheteam en de LO India bespreken in september en oktober 2017 in diverse mailwisselingen de voorbereiding op het bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse politie. Dat gebeurt in direct onderling e-mail contact, zonder tussenkomst van het IRC ZWB. Op 23 september 2017 stuurt de LO India een e-mail naar het rechercheteam waarin hij de stand van zaken ten aanzien van de voorbereiding op het bezoek uiteenzet. In die e-mail staat naast informatie over het reis- en verblijfschema onder andere opgesomd dat het rechercheteam naar Bangladesh het volgende moet meenemen: de presentatie, het rechtshulpverzoek, documenten uitgeprint in een ordner die verwijzen naar de digitale versie, de dacty van de betrokkene, zowel in hardcopy als digitaal. Dit heeft het rechercheteam eerder zelf zo voorgesteld aan de LO India. Het rechercheteam stuurt deze e-mail dezelfde dag in CC door naar het IRC ZWB.

AIRS geeft bij de Inspectie over het bezoek aan dat ze op de hoogte was van een verkennend bezoek aan Bangladesh en dat hierbij gekeken zou worden naar wat er mogelijk zou zijn met betrekking tot de samenwerking met Bangladesh. AIRS geeft aan dat haar niet is medegedeeld welke informatie tijdens het bezoek zou worden gedeeld met de Bengaalse autoriteiten.

Het bezoek vindt plaats van 31 oktober t/m 4 november 2017. Het rechercheteam laat de LO India per e-mail weten dat ze in ieder geval het volgende meeneemt:

- 4 maal operationele stukken op papier;
- 2 maal Interpol-verzoek Engels;
- 2 maal een USB operationeel schema's en documenten;
- 2 maal USB met presentatie en alle andere stukken waaronder het Interpolverzoek, zowel in het Nederlands als in het Engels.

Het rechercheteam vraagt aan de LO India of ze nog meer mee moet nemen, waarop de LO India antwoordt dat de lijst van mee te nemen dingen volgens hem

compleet is. De presentatie en de informatie die het rechercheteam deelt met de Bengaalse politie is voorafgaand aan het bezoek aan Bangladesh door de OvJ gezien, beoordeeld en akkoord bevonden. Het rechercheteam laat weten dat de presentatie aanvankelijk meer informatie bevatte, maar dat ze die in overleg met de LO India heeft ingekort.

Sleutelmoment 28

Het rechercheteam en de LO India communiceren direct met elkaar over het bezoek van het rechercheteam aan Bangladesh. Het IRC ZWB en AIRS zijn op de hoogte van het geplande bezoek van het rechercheteam aan Bangladesh. Het IRC ZWB is op de hoogte van het soort informatie dat het rechercheteam meebrengt naar Bangladesh in het kader van dat bezoek. AIRS is dat niet.

3.4.4 Presentatie Nederlandse ambassade Bangladesh

Op 2 november 2017 verzorgt het rechercheteam een presentatie over het strafrechtelijk onderzoek bij de Nederlandse ambassade in Bangladesh. Vanaf Nederlandse zijde zijn daarbij aanwezig: het rechercheteam (twee personen), de LO India en de Nederlandse ambassadrice. Van Bengaalse zijde: de contactpersoon van de Bengaalse politie, zijn plaatsvervanger en een aantal overige Bengaalse politiefunctionarissen. De presentatie gaat onder andere in op betrokkene, diverse familieleden van betrokkene en (Nederlandse) medeverdachten. Behalve persoonsgegevens, identiteitsdocumenten, (huwelijks)certificaten en foto's van de betrokkene, van zijn familie en van de (Nederlandse) medeverdachte(n) wordt ook informatie verstrekt over in hoeverre de verdachten meewerkend zijn in het strafrechtelijk onderzoek ('coöperative' en 'non-coöperative') en de justitiële status van de verdachten, zoals 'in vrijheid gesteld onder schorsende voorwaarden'. De presentatie toont tevens diverse passages uit het verhoor van betrokkene, waarin betrokkene onder andere stelt dat hij in de jaren '80 met zijn familie is gevlucht uit Bangladesh vanwege hun geloofsovertuiging. Ook wordt zijn dactyloscopisch signalement getoond. Verder gaat de presentatie in op diverse in het onderzoek betrokken bedrijven en twee verduisterde heftrucks.

Sleutelmoment 29

Het rechercheteam deelt tijdens de presentatie ter toelichting op het rechtshulpverzoek gedetailleerde (persoons)informatie uit het strafrechtelijk onderzoek met de Bengaalse politie.

3.4.5 Terugkoppeling presentatie aan de politie

Diezelfde dag koppelt het rechercheteam de bijeenkomst met de Bengaalse politie bij de Nederlandse ambassade terug aan haar collega's in Nederland. Het rechercheteam laat daarbij weten dat ze haar vragen kenbaar heeft gemaakt en de haar bekende ID-gegevens heeft verstrekt. Verder vermeldt het rechercheteam over de bijeenkomst dat de Nederlandse ambassade, in overleg met de LO India, alle steun wilde verlenen. Het rechercheteam licht toe dat ze tijdens de bijeenkomst nog geen antwoorden kreeg op haar vragen, maar dat als ze informatie verkrijgt die gebruikt gaat worden in een rechtszaak, deze via een (justitieel) rechtshulpverzoek

moet worden opgevraagd. Ze laat weten dat wederzijds is uitgesproken dat er informeel geen beletsel is om informatie te delen.

Het rechercheteam vermeldt verder in de e-mail dat de Bengaalse politie vermoedelijk al meer bleek te weten van de zaak, omdat ze aangaf dat betrokkene uit Dhaka afkomstig is en dat ze 'in die en die wijk gaan beginnen'.

Het rechercheteam geeft aan dat sommige van de getoonde legitimatiebewijzen vals zijn, maar dat de Bengaalse politie niet wilde of kon zeggen welke. Zij wilde eerst zelf de aangereikte informatie laten analyseren door haar eigen landelijke 'infoman' die ook bij de presentatie aanwezig was, aldus het rechercheteam. De Bengaalse politie gaf volgens het rechercheteam aan heel blij te zijn met de Excellijst en de USB-stick. De USB-stick en de map met informatie zijn door het rechercheteam aan de Bengaalse autoriteiten verstrekt. In de map zitten onder andere:

- De 'natte' dacty van betrokkene;
- een Excelbestand met daarin alle aangetroffen documenten van betrokkene;
- kopieën van de betreffende documenten;
- kopieën van identiteitsdocumenten van medeverdachten;
- foto's van de betrokkene(n) en familieleden;
- de sheets van de presentatie.

Het rechercheteam geeft in de terugkoppeling aan haar collega's in Nederland door dat de Bengaalse politie haar mededeelde dat zij een ingang heeft bij de Bengaalse immigratiedienst dan wel douane en al aan de slag zou kunnen gaan met de nummers (van de legitimatiebewijzen) en met de dacty en dat de Bengaalse politie de getuige(n) uitnodigt voor het afleggen van een verklaring, vermoedelijk in aanwezigheid van het rechercheteam. De afspraak is dat het rechercheteam daar minimaal één week van te voren over wordt geïnformeerd, maar een tijdsbestek werd niet gegeven. Het rechercheteam sluit de e-mail af met de mededeling 'dat het echt nieuw was en dat het op eieren lopen was'. Het verslag dat het rechercheteam later opstelt over de bijeenkomst vermeldt dat de operationele informatie die de grondslag is van het Interpol verzoek zowel fysiek als digitaal aan de Bengaalse politie werd overgedragen.

3.4.6 Terugkoppeling presentatie aan de OvJ

Op 3 november 2017 koppelt het rechercheteam aan de OvJ terug dat de Bengaalse politie tijdens de presentatie aangaf dat enkele documenten vals waren, waardoor bij het rechercheteam het idee bestond dat de Bengaalse politie er al mee bezig was.

Het rechercheteam meldt aan de OvJ dat alle 61 door haar gevonden documenten in Excel zijn gezet met hyperlinks naar de afbeeldingen. Ook de documenten van bijvoorbeeld de ouders en de broer van betrokkene teneinde de identiteit vast te kunnen stellen. Het rechercheteam benadrukt dat zij alleen de identiteit wil weten van betrokkene en of de andere gebruikte identiteiten fictief of echt zijn, in combinatie met een echt of vals document. Ze geeft aan dat de herkomst van de documenten haar niet uitmaakt.

Het rechercheteam laat de OvJ tevens weten dat ze de dacty zowel op papier als digitaal heeft verstrekt en dat de Bengaalse autoriteiten een databank hebben. Het

rechercheteam vermeldt dat de Bengaalse politie aangaf dat ze de gegevens ook bij immigratie/douane gaat bevragen. Bijvoorbeeld in- en uitreis gegevens, onder welke naam en onder welk documentnummer.

3.4.7 Terugkoppeling dienstreis LO India

Op 12 november 2017 stuurt het rechercheteam een verslag van de dienstreis naar de LO India. In dat verslag vermeldt het rechercheteam dat ze verwacht dat de Bengaalse politie daadwerkelijk onderzoek naar de identiteit van betrokkene gaat instellen en dat de Bengaalse politie haar daarvan op de hoogte houdt. Het rechercheteam geeft aan dat er gezien de premature onderlinge verstandhoudingen tussen Nederland en Bangladesh de eerste paar weken rust in de contacten met de Bengaalse politie wordt ingebouwd. Het verslag vermeldt de afspraak dat de LO India de verbindende factor in deze contacten is en dat alle officiële contacten volgens het Interpolkanaal zullen verlopen.

Sleutelmoment 30

Het rechercheteam verstrekt – tijdens de bijeenkomst bij de Nederlandse ambassade in Dhaka – aan de Bengaalse politie gedetailleerde informatie uit het strafrechtelijk onderzoek, zoals (persoons)gegevens van diverse betrokkenen, aanvullend op de informatie zoals opgenomen in het politieke rechtshulpverzoek.

3.5 Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen

Betrokkene bevond zich zowel in een strafrechtelijk traject (verdachte) als in een vreemdelingrechtelijk traject (vreemdeling zonder rechtmatig verblijf). Het rechercheteam neemt in het kader van het strafrechtelijk onderzoek contact op met de Bengaalse politie om aan te geven dat de betrokkene wordt uitgezet naar Bangladesh en wanneer hij daar arriveert. In deze paragraaf gaat de Inspectie in op de wijze waarop deze informatie is gedeeld en welke afwegingen daarbij zijn gemaakt. De Inspectie heeft daarbij aandacht voor de wijze waarop de strafrechtketen en de vreemdelingenketen elkaar hebben betrokken bij de informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten.

3.5.1 Start vreemdelingrechtelijk traject betrokkene

Op 14 januari 2017 houdt de politie betrokkene in het kader van het strafrechtelijk onderzoek aan als verdachte van overtreding van de Warenwet. Twee dagen later deelt de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) van de nationale politie aan betrokkene mede dat zijn rechtmatig verblijf (nog) niet is vastgesteld. Tevens vertelt de AVIM aan betrokkene dat hij na beëindiging van zijn voorlopige hechtenis wordt overgebracht naar een plaats van verhoor en dat hij daar nader wordt geïnformeerd over de verder te volgen vreemdelingrechtelijke procedure.

3.5.2 Contact tussen strafrechtketen en vreemdelingenketen

Tussen april en november 2017 is er een veelvoud aan contactmomenten tussen de strafrechtketen en de vreemdelingenketen. In het beginstadium richt het contact tussen het rechercheteam, het OM en de regievoerder DT&V zich op het duidelijk krijgen van elkaars rollen en taken in de casus. Daarna hebben de contacten met name betrekking op procedurele ontwikkelingen die in het kader van het ketenprotocol VRIS met elkaar worden gedeeld, zoals pro-forma zittingen en beroepen tegen uitspraken (zie paragraaf 2.5). Deze informatie-uitwisseling tussen de ketens heeft daarmee geen directe betrekking op de informatie-uitwisseling vanuit de strafrechtketen met de Bengaalse autoriteiten. Gedurende deze periode voeren beide ketens onderzoek uit naar de identiteit van betrokkene. Binnen de strafrechtketen doet men dit in het kader van het strafrechtelijk onderzoek, onder andere om identiteitsfraude aan te kunnen tonen. Binnen de vreemdelingenketen doet men dit ten behoeve van de terugkeer van betrokkene naar zijn land van herkomst en zijn acceptatie door de Bengaalse autoriteiten. De ketens zijn wederzijds bekend met elkaars identiteitsonderzoek en houden hier rekening mee. Zo stemt de regievoerder DT&V de overweging een laissez passer aan te vragen voor betrokkene af met het rechercheteam.

3.5.3 Opheffen voorlopige hechtenis

Op 4 december 2017 heft de rechtbank Oost-Brabant het bevel tot voorlopige hechtenis van betrokkene met ingang van 5 december 2017 op. De overweging hierbij is dat er ernstig rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat aan de verdachte in geval van veroordeling geen onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel zal worden opgelegd, dan wel dat hij bij tenuitvoerlegging van het bevel langere tijd van zijn vrijheid beroofd zou blijven dan de duur van de straf of maatregel.

De regievoerder DT&V mailt dezelfde dag naar de VRIS-administratie, in afschrift aan het rechercheteam, dat hij zojuist van de parketsecretaris heeft vernomen dat betrokkene zal worden ontslagen uit voorlopige hechtenis. De regievoerder vraagt de politie of zij ervoor kan zorgen dat betrokkene wordt overgebracht van de penitentiaire inrichting naar het politiebureau. Betrokkene wordt op 5 december 2017 aansluitend op de beëindiging van zijn strafrechtelijke detentie overgebracht naar een plaats van verhoor. Aldaar verlengt de hulpofficier van justitie (hovj) de termijn van ophouding van betrokkene met 48 uur, omdat zijn identiteit nog niet is vastgesteld. Later die dag wordt betrokkene in (vreemdelingen)bewaring gesteld en spreekt de hovj met hem. De hovj wijst betrokkene erop dat hij op grond van het terugkeerbesluit gehouden is onmiddellijk terug te keren naar zijn land van herkomst dan wel moet vertrekken naar enig ander land buiten de Europese Unie waar zijn toelating is gewaarborgd.

Op 7 december 2017 wordt de zaak binnen de DT&V intern overgedragen. Het overdrachtdossier wordt verzonden aan de afdeling TM Midden Nederland, waar de vertrekprocedure door de nieuwe regievoerder DT&V in behandeling wordt genomen. De regievoerder DT&V voert op 11 december 2017 een vertrekgesprek met betrokkene, die inmiddels is overgeplaatst naar detentiecentrum Zeist. Betrokkene laat weten dat hij een paspoort naar het detentiecentrum kan laten opsturen en dat hij hiervan een kopie aan de regievoerder kan overleggen. De

regievoerder reageert daarop dat hij het paspoort dan eerst laat controleren op echtheid. Diezelfde dag ontvangt de DT&V via de vreemdelingenadvocaat van betrokkene een scan van het betreffende paspoort. De regievoerder vraagt per e-mail aan de vreemdelingenadvocaat om hem het daadwerkelijke paspoort toe te sturen.

De regievoerder DT&V stuurt de e-mail van de vreemdelingenadvocaat met het kopie paspoort door naar het rechercheteam en vermeldt daarbij dat hij het daadwerkelijke paspoort binnen twee dagen per koerier ontvangt. De regievoerder DT&V vraagt aan het rechercheteam of ze het volledige paspoort al heeft gezien. Het rechercheteam antwoordt dat ze in haar onderzoek al eerder een kopie had verkregen van het betreffende paspoort, maar dat de kopie die ze nu hebben ontvangen van de regievoerder DT&V een inreisstempel bevat die in hun eerdere kopie nog niet aanwezig was. Het rechercheteam vraagt zich af of het paspoort echt is en laat weten dat het fysieke exemplaar nodig is om dat te onderzoeken. De identiteit van betrokkene is nog niet vastgesteld en er is volgens haar sprake van een grote hoeveelheid valse (identiteits)documenten.

Sleutelmoment 31

Actoren in zowel de strafrechtketen als de vreemdelingenketen zijn bezig met het vaststellen van de identiteit van betrokkene en wisselen daarover onderling informatie uit.

Op 14 december 2017 ontvangt de regievoerder DT&V via de advocaat van betrokkene een Bengaals paspoort van betrokkene. De volgende dag voert een deskundige documentonderzoek van de nationale politie technisch onderzoek uit aan het betreffende paspoort en concludeert hij dat het paspoort een authentiek, dan wel echt document betreft. De deskundige documentonderzoek geeft deze bevindingen per e-mail door aan het rechercheteam die deze vervolgens doorstuurt naar de regievoerder DT&V. Het rechercheteam geeft in de mailwisseling met de regievoerder DT&V aan dat ze aan de hand van het paspoortnummer al vermoedde dat het paspoort technisch echt zou zijn, maar dat het volgens haar op valse gronden is verkregen. Dat vermoeden kan volgens haar alleen worden bevestigd door de Bengaalse autoriteiten.

Een dag later faxt de regievoerder DT&V de vluchtaanvraag voor de terugkeer van betrokkene naar de Koninklijke Marechaussee (KMar) en verzoekt om een vlucht met escorts. Op 20 december 2017 ontvangt de Afdeling Boekingen van DT&V het paspoort van betrokkene. Diezelfde dag stelt de Brigade Vreemdelingenzaken Bureau Begeleidingen van de KMar de opdracht voor de terugkeer op. De gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene is gepland voor 5 januari 2018 via de vluchtroute Amsterdam – Istanbul – Dhaka.

De regievoerder DT&V stelt het rechercheteam in kennis van de geplande uitzetting. Uit de mailwisselingen bij de politie komt naar voren dat het rechercheteam er niet van overtuigd is dat de identiteit zoals vermeld op het paspoort van betrokkene ook de daadwerkelijke identiteit is van betrokkene.

De regievoerder DT&V en het rechercheteam hebben meerdere malen contact over de gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene. Tijdens deze contacten is niet

gedeeld welke (persoons)gegevens de strafrechtketen over betrokkene eerder had gedeeld met de Bengaalse autoriteiten.

Sleutelmoment 32

Een paspoort van betrokkene is technisch echt bevonden. De regievoerder DT&V bereidt de uitzetting van betrokkene voor, op basis van de identiteit zoals vermeld in dat paspoort. Het rechercheteam vermoedt dat de identiteitsgegevens zoals vermeld in het paspoort niet behoren bij betrokkene. De regievoerder DT&V was niet bekend met de (persoons)informatie die het rechercheteam over betrokkene had gedeeld met de Bengaalse autoriteiten.

Op 4 januari 2018 neemt het rechercheteam telefonisch contact op met de regievoerder DT&V in verband met de vluchtgegevens van de terugkeervlucht van betrokkene. De DT&V regievoerder stuurt hierna een e-mail met de vluchtgegevens van de terugkeer van betrokkene. Het rechercheteam laat de LO India dezelfde dag per e-mail weten dat betrokkene hen gaat verlaten, maar krijgt een 'out of office reply'. Het rechercheteam neemt vervolgens telefonisch contact op met de LO India. Het rechercheteam vraagt de LO India naar het telefoonnummer van de contactpersoon bij de Bengaalse politie, waarop de LO India het telefoonnummer doorgeeft.

Sleutelmoment 33

Het rechercheteam neemt zonder tussenkomst van het IRC ZWB contact op met de LO India. Het rechercheteam vraagt de LO India naar het telefoonnummer van de contactpersoon bij de Bengaalse politie, zodat zij de contactpersoon kan informeren over de uitzetting van betrokkene naar Bangladesh.

Het rechercheteam probeert tevergeefs een aantal maal telefonisch contact te leggen met de contactpersoon bij de Bengaalse politie. De contactpersoon sms't vervolgens naar het rechercheteam dat het gesprek niet tot stand komt vanwege netwerkproblemen.

Per sms-bericht geeft het rechercheteam aan de LO India door dat ze geen contact krijgt met de Bengaalse politie en vraagt naar het e-mail adres van de contactpersoon. De LO India laat de contactpersoon daarop weten dat het rechercheteam contact met hem zoekt en dat het gaat over het feit dat betrokkene morgen wordt uitgezet naar Bangladesh.

Even later geeft de contactpersoon bij de Bengaalse politie per sms-bericht aan het rechercheteam door dat zij contact op kan nemen met zijn plaatsvervanger en verstrekt daarbij de betreffende contactgegevens. Ook de LO India laat het rechercheteam weten dat ze contact op kan nemen met de plaatsvervanger.

Het rechercheteam belt vervolgens naar de plaatsvervanger, maar wederom is de verbinding slecht, waardoor een gesprek niet tot stand komt.

De LO India sms't het e-mail adres van de contactpersoon naar het rechercheteam en geeft aan dat de Bengaalse politie ook probeert het rechercheteam te bereiken.

Het rechercheteam stuurt een e-mail naar de contactpersoon waarin zij refereert aan de presentatie die zij in Bangladesh heeft gegeven en het feit dat ze heeft verzocht om de echte identiteit van betrokkene. Het rechercheteam laat weten dat zij tot op heden geen informatie vanuit Bangladesh heeft ontvangen over de valse of echte identiteit van betrokkene.

Het rechercheteam geeft door dat betrokkene uit de gevangenis is en dat hij op 5 januari 2018 uitgezet zal worden naar Dhaka en onder welke naam dit gebeurt. Het rechercheteam geeft daarbij het vluchtnummer, de vluchtroute en aankomstdatum en -tijd door en meldt dat betrokkene zal worden overgedragen aan 'immigrations.' Het rechercheteam sluit de e-mail af met de zin dat ze hoopt dat ze de contactpersonen heeft geïnformeerd op het juiste moment. Het rechercheteam sms't naar de plaatsvervanger dat ze deze e-mail heeft gestuurd naar de contactpersoon.

Sleutelmoment 34

Het rechercheteam heeft – gefaciliteerd door de LO India – direct contact met de contactpersonen bij Bengaalse politie en wisselt hierbij informatie uit over de gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene.

Het rechercheteam vraagt de plaatsvervanger of hij de contactpersoon bij de Bengaalse politie wil bellen en op de (bovengenoemde) e-mail wil wijzen. Het rechercheteam laat weten dat ze betrokkene niet langer nodig heeft in haar onderzoek en dat ze nog steeds wacht op informatie over de identiteit van betrokkene en diverse documenten.

Dezelfde dag stuurt de contactpersoon bij de Bengaalse politie een e-mail naar het rechercheteam waarin hij haar bedankt voor het informeren. Hij koppelt terug dat ze de identiteitsdocumenten hebben onderzocht en dat hij onofficieel kan laten weten dat alle paspoorten en geboortecertificaten vals zijn. Hij vermeldt dat hij met zijn leidinggevende zal overleggen en de noodzakelijke maatregelen zal treffen wanneer de verdachte arriveert in Dhaka. Het rechercheteam mailt dit bericht door naar haar leidinggevende en naar de LO India. Het rechercheteam is niet bekend met wat deze 'te nemen maatregelen' inhouden.

Sleutelmoment 35

De Bengaalse politie geeft onofficieel aan het rechercheteam door dat alle documenten die het rechercheteam (tijdens het bezoek aan Bangladesh in kopie) aan haar heeft verstrekt, vals zijn. Dit betreft ook het paspoort waarmee betrokkene gedwongen en begeleid terugkeert. De Bengaalse politie laat weten de noodzakelijke maatregelen te nemen wanneer de verdachte aankomt in Bangladesh. Het is het rechercheteam niet bekend wat daarmee werd bedoeld.

De LO India informeert per sms-bericht bij het rechercheteam of het nog is gelukt om de plaatsvervanger te pakken te krijgen. Het rechercheteam antwoordt dat ze de contactpersoon, zijn leidinggevende en de plaatsvervanger van de contactpersoon dezelfde e-mail hebben gestuurd. Daar achteraan mailt het rechercheteam naar de LO India dat ze net hebben vernomen dat alle paspoorten

vals zijn en dat men in Bangladesh maatregelen gaat nemen als betrokkene aankomt.

Op 5 januari 2018 uur is betrokkene uitgezet naar Bangladesh. De KMar geeft aan dat betrokkene bij aankomst in Dhaka werd opgewacht door functionarissen die zich bekend maakten als opsporingsautoriteit en dat zij in het bezit waren van stukken uit het Nederlandse strafdossier van betrokkene.

4

Perspectieven rechtshulpverzoek

4.1 Inleiding

Het voorgaande hoofdstuk betreft het eerste deel van de bevindingen. Dat gedeelte betreft de reconstructie van de rechtshulp en geeft een beeld van 'welke actor wanneer wat heeft gedaan'. De Inspectie heeft in deze reconstructie een aantal sleutelmomenten gemarkeerd in kaders.

In dit tweede bevindingen hoofdstuk beschrijft de Inspectie de perspectieven en beweegredenen van actoren bij deze sleutelmomenten. Hiermee wordt inzichtelijk waarom processen op een bepaalde manier zijn verlopen.

De Inspectie presenteert de bevindingen – evenals in het voorgaande hoofdstuk – in de vier lijnen waarlangs de informatie-uitwisseling tussen de Nederlandse autoriteiten en Bengaalse autoriteiten plaatsvond, te weten:

- Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh.
- Lijn 2: Bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag.
- Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek.
- Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen.

De lijnen worden achtereenvolgens beschreven in afzonderlijke paragrafen.

Bijlage 1 van dit rapport betreft een schematische weergave van het verloop van de casus op hoofdlijnen. Deze vereenvoudigde tijdlijn geeft een overzicht van de momenten waarop informatie met de Bengaalse autoriteiten is gedeeld en markeert overige momenten die van belang zijn voor het verloop van de casus.

4.2 Lijn 1: Politieel rechtshulpverzoek aan Bangladesh

De Inspectie maakt bij de duiding van de sleutelmomenten bij het rechtshulpverzoek onderscheid tussen de brede toets en de inhoudelijke toets. Onder de brede toets verstaat de Inspectie de toets die betrokken actoren uitvoerden om in brede zin te bezien wat de mogelijkheden waren met betrekking tot rechtshulp met Bangladesh. Met de inhoudelijke toets bedoelt de Inspectie toetsing van inhoud van het concrete rechtshulpverzoek.

4.2.1 Brede toetsing rechtshulpverzoek

Het rechteam en het OM besluiten dat ze in het kader van het strafrechtelijk onderzoek een justitieel rechtshulpverzoek willen doen aan de Bengaalse autoriteiten. Ter voorbereiding op de aanvraag van rechtshulp vindt een startbijeenkomst plaats met de relevante actoren. Tijdens deze bijeenkomst wordt voor betrokken actoren helder dat Nederland op het gebied van rechtshulp geen ervaringen heeft met Bangladesh. Om die reden vindt een brede toets plaats, gericht op de wenselijkheid van rechtshulp in deze casus met Bangladesh in meer algemene zin (zie sleutelmomenten 1 en 2).

AIRS en IRH BZ voerden deze brede toets in januari 2017 uit. Voor de toetsing hielden zij als doel aan dat het rechtshulpverzoek gericht zou zijn op het aantonen dat beenmerg op illegale wijze in de voedselketen terecht komt en vanuit Azië verder wordt geëxporteerd (zie sleutelmoment 3). Dit doel is in lijn met hetgeen hen daarover medegedeeld door de nationale politie. De handelingen behorende bij het justitiële rechtshulpverzoek hadden volgens de nationale politie betrekking op het horen van een getuige te goeder trouw en het vorderen van administratie bij bedrijven te goeder trouw. AIRS merkt bij de brede toetsing op dat de kans op berechting van betrokkene in Bangladesh gering is, omdat hij zich in Nederland bevindt (zie sleutelmoment 4). De Inspectie merkt hierover op dat op dat moment voor betrokkene nog geen sprake was van een vreemdelingrechtelijk traject. De uitkomst van de eerste brede toets is dat er in deze casus geen bezwaren zijn tegen het aanvragen van rechtshulp aan Bangladesh. Het rechteam en het OM kunnen daardoor, zoals gebruikelijk, aan de slag met het opstellen van het justitiële rechtshulpverzoek. Wanneer het (concept)rechtshulpverzoek gereed is, moet dit via het IRC ZWB worden ingediend bij AIRS voor de inhoudelijke toets van het document (zie sleutelmoment 5).

In september 2017 meldt het IRC ZWB aan AIRS dat het rechteam voornemens is af te reizen naar Bangladesh in het kader van het verzorgen van een toelichting op het justitiële rechtshulpverzoek. AIRS neemt hierover contact op met IRH BZ waarna voor de tweede keer een brede toets plaatsvindt (zie sleutelmoment 14). De uitkomst van de tweede brede toets was gelijk aan die van de eerste; er is geen bezwaar om rechtshulp bij de Bengaalse autoriteiten aan te vragen (zie sleutelmoment 15).

Het doel van de rechtshulpaanvraag is in de periode na de eerste brede toets gewijzigd (zie sleutelmoment 11). Het doel van het rechtshulpverzoek ten tijde van de tweede toets betreft: vaststelling van de identiteit van betrokkene,

identiteitsfraude, de verduistering van heftrucks en het horen van getuigen inzake de aankoop van de heftrucks. AIRS en IRH BZ zijn niet op de hoogte gebracht van de doelwijzigingen en voeren de toets op basis van het oorspronkelijk opgegeven doel nogmaals uit. Het beeld dat AIRS en IRH BZ aanvankelijk hadden bij de bedoeling van het rechtshulpverzoek wijkt sterk af van het rechtshulpverzoek dat uiteindelijk naar de Bengaalse opsporingsautoriteiten is uitgegaan.

Tijdens de tweede brede toets was inmiddels bij het rechteam en het OM bekend dat betrokkene ook in een vreemdelingrechtelijk traject zat. AIRS en IRH BZ waren ook hier niet van op de hoogte gebracht en hebben deze informatie niet kunnen betrekken bij de afweging tot aanvraag van rechtshulp aan Bangladesh. AIRS geeft hierover in het interview met de Inspectie aan dat het voor de beoordeling van de inhoud van het rechtshulpverzoek ook van belang kan zijn waar betrokkene zich bevindt. Wanneer een verdachte zich in Nederland bevindt, is de kans namelijk kleiner dat mensenrechtenschendingen zich zullen voordoen (in ieder geval jegens betrokkene) als gevolg van informatie die door Nederland met het aangezochte land wordt gedeeld.

Wanneer het rechteam voornemens is een justitieel rechtshulpverzoek in te dienen bij een bepaald land, dan is het voor AIRS van belang te worden geïnformeerd over een (mogelijke) gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene naar dat land. AIRS moet dit namelijk betrekken bij de beantwoording van de vraag welke informatie met dat land op justitieel niveau kan worden gedeeld. Ook IRH BZ geeft hierover aan dat het voor het maken van een goede afweging van belang is dat er een compleet beeld is van de casus en dat dit ook geldt voor eventuele informatie rondom een vreemdelingrechtelijk traject.

4.2.2 Inhoudelijk toets rechtshulpverzoek

Uit de bevindingen gepresenteerd in paragraaf 3.2 komen meerdere aandachtspunten naar voren ten aanzien van de inhoudelijk toets van het rechtshulpverzoek. De Inspectie zet deze aspecten hieronder uiteen.

Wijziging van politieel naar justitieel rechtshulpverzoek

Van januari tot en met september 2017 hebben alle bij de casus betrokken actoren altijd gesproken en gehandeld met een justitieel rechtshulpverzoek in gedachte. Gedurende deze periode wordt er veel gecommuniceerd tussen het rechteam en de LO India. Waar de communicatie begint met tussenkomst van het IRC ZWB, verdwijnt deze actor naargelang de tijd vordert uit de communicatielijn (zie sleutelmoment 7 en 8). De LO India doet het rechteam na een verkennend bezoek aan Bangladesh eind september 2017 het voorstel om het (concept)justitiële rechtshulpverzoek te wijzigen in een politieel rechtshulpverzoek, omdat Interpol NCB Bangladesh het verzoek zou willen ontvangen via het Interpol NCB Nederland (zie sleutelmomenten 6, 10 en 13).

Uit het interview met de Inspectie blijkt dat de LO India het voorstel tot wijziging van het rechtshulpverzoek van justitieel naar politieel als suggestie heeft gedaan. Hij heeft niet de intentie gehad het idee te wekken dat het rechtshulpverzoek op politieke wijze ingestoken zou moeten worden. Het rechteam geeft aan dat ze besloot het rechtshulpverzoek op verzoek van de LO India om te zetten van een justitieel rechtshulpverzoek naar een politieel rechtshulpverzoek (zie sleutelmoment

16). Zij deed dit ook op grond van het advies dat zij volgens eigen zeggen augustus 2017 kreeg van de 1^e secretaris consulaire zaken van de Bengaalse ambassade in Den Haag om het Interpolkanaal te benutten voor vragen aan de Bengaalse politie (zie hiervoor paragraaf 3.3).

Het rechercheteam geeft tijdens het interview met de Inspectie aan dat deze casus voor haar de eerste keer is dat zij met internationale rechtshulp buiten Europa van doen heeft en dat zij ten tijde van de casus niet bekend was met het verschil tussen een justitieel en een politieel rechtshulpverzoek. Het rechercheteam laat weten dat zij tijdens het overleg met de OvJ ook niet expliciet heeft gesproken over het wijzigen van het soort rechtshulpverzoek. Er is volgens het rechercheteam met de OvJ alleen in algemene termen gesproken over het rechtshulpverzoek, zonder te specificeren wat voor soort rechtshulpverzoek het zou zijn. De OvJ geeft hierover desgevraagd bij de Inspectie aan dat het omzetten van het rechtshulpverzoek van justitieel naar politieel een initiatief was van de politie waarmee het OM akkoord is gegaan. AIRS laat tijdens het interview met de Inspectie weten dat zij niet bij dit besluit is betrokken. Zij merkt daarover op dat het een bijzondere gang van zaken is en vult aan dat wanneer er voor een justitiële insteek wordt gekozen, dit meestal justitieel blijft. Met name als er een uitgebreid voortraject is geweest zoals in deze casus. De landelijk officier van justitie LIRC / IRC-LE en Landelijk JIT Expert vult hierop aan dat, hoewel er kennelijk door Bangladesh wordt gevraagd om het rechtshulpverzoek op politieke wijze toe te sturen, dit niet betekent dat het in Nederland als dusdanig moet worden behandeld. Dit laatste is mede van belang gezien de inhoud van het rechtshulpverzoek.

Het rechercheteam geeft tijdens het interview met de Inspectie aan dat de wijziging van het (concept)justitiële rechtshulpverzoek naar een politieel rechtshulpverzoek voor haar een kwestie was van 'knippen en plakken van de inhoud in een nieuw document' (zie sleutelmoment 17). De inhoud van het politieke rechtshulpverzoek bleef daarmee nagenoeg gelijk aan de inhoud van het (concept)justitiële rechtshulpverzoek. Uit de interviews van de Inspectie met het IRC ZWB, AIRS, Interpol NCB Nederland en IRH BZ blijkt dan ook dat het rechtshulpverzoek qua inhoud en omvang meer justitieel dan politiek van aard is. Het politieke rechtshulpverzoek in de casus bevat in verhouding met andere politieke rechtshulpverzoeken een grote hoeveelheid informatie. Doorgaans bestaat dit soort rechtshulpverzoeken uit enkele korte vragen en bevatten ze geen uitgebreide casusbeschrijving. Ook de routes die uitgaande politieke en justitiële rechtshulpverzoeken doorlopen voordat ze worden verzonden zijn aanmerkelijk verschillend. Justitiële rechtshulpverzoeken verlopen altijd via AIRS, politieke rechtshulpverzoeken in beginsel niet. Dit heeft ook te maken met het feit dat het bij politieke rechtshulpverzoeken doorgaans gaat om beknopte informatie uit de politiestructuren waarbij inbreuken op de persoonlijke levenssfeer tot een minimum worden beperkt. Dergelijke informatie-uitwisseling is het minst risicovol met landen waarmee al een rechtshulprelatie bestaat. Bij twijfel of de verstrekking gerechtvaardigd is of als er sprake is van verstrekking aan een land waar mensenrechten- en veiligheidsrisico's kunnen spelen, kan in die gevallen wel contact worden opgenomen met AIRS voor haar expertise. Dat met de wijziging van de aanhef van het rechtshulpverzoek ook de route veranderde, en AIRS daarmee niet meer automatisch betrokken zou worden in het proces, heeft het rechercheteam zich niet gerealiseerd ten tijde van de omzetting.

Toetsing politieel rechtshulpverzoek

AIRS geeft – na raadpleging van IRH BZ – aan dat er ‘geen bezwaar’ is tegen rechtshulp met Bangladesh (zie sleutelmoment 15). Dit betekent dat het rechercheteam het concrete justitiële rechtshulpverzoek kon gaan opstellen. Het rechtshulpverzoek diende daarna via het IRC ZWB naar AIRS te worden verstuurd voor de inhoudelijke toetsing. Hierbij kijkt AIRS inhoudelijk naar de tekst en de gepresenteerde informatie en maakt zij de afweging of het rechtshulpverzoek ingediend kan worden. IRH BZ geeft daarover tijdens het interview met de Inspectie aan: “Het concrete rechtshulpverzoek zou door het Ministerie van Buitenlandse Zaken op tekstniveau bekeken worden”. Deze inhoudelijke toets door AIRS, waarbij zij het advies/standpunt betreft van IRH BZ, moest in de casus nog plaatsvinden.

Een cruciaal punt in de casus is de interpretatie van de LO India van het eerdere bericht van ‘geen bezwaar’ van AIRS. Uit het interview van de Inspectie met de LO India blijkt dat hij de mededeling van ‘geen bezwaar tot het aanvragen van rechtshulp’ van AIRS heeft geïnterpreteerd als een akkoord van AIRS om de onderzoeksvragen te gaan delen met de Bengaalse politie. Met andere woorden: In de beleving van de LO India had de inhoudelijke toets door AIRS plaatsgevonden en kon het rechtshulpverzoek daadwerkelijk worden gedeeld met de Bengaalse autoriteiten. In het interview geeft de LO India aan dat het feit dat het ‘geen bezwaar’ van AIRS verband hield met het eerste brede toetsingsmoment, nieuw voor hem was. Hij meent zich te herinneren dat hij het rechtshulpverzoek telefonisch inhoudelijk had besproken met AIRS. In het interview met de Inspectie geeft AIRS daarover aan dat rechtshulpverzoeken te complex zijn om telefonisch te bespreken en daarom altijd schriftelijk worden afgestemd. AIRS heeft het rechtshulpverzoek echter nooit ontvangen.

Terwijl de tweede brede toets door AIRS en IRH BZ wordt uitgevoerd, voert het rechercheteam de wijziging van justitieel naar politieel door (zie sleutelmoment 16). AIRS en IRH BZ zijn hiervan, net zoals bij het aangepaste doel van het rechtshulpverzoek en het bestaan van een vreemdelingrechtelijk traject, niet op de hoogte gebracht (zie sleutelmomenten 4 en 14).

AIRS laat weten dat ze na de brede toets telefonisch ook aan het IRC ZWB doorgeeft dat er geen bezwaren zijn om in deze zaak samen te werken met Bangladesh. Tijdens het interview met de Inspectie geeft het rechercheteam aan dat zij het bericht van ‘geen bezwaar’ ontvangt van de LO India. Het rechercheteam is hiermee ook in de veronderstelling dat het rechtshulpverzoek met de Bengaalse autoriteiten kan worden gedeeld, terwijl het feitelijk zo is dat ze het rechtshulpverzoek kan opstellen om daarna via het IRC ZWB voor te leggen aan AIRS (en IRH BZ) voor de inhoudelijke toets.

Na het bericht van de LO India dat AIRS akkoord is, stuurt het rechercheteam het inmiddels politieel rechtshulpverzoek zonder tussenkomst van het IRC ZWB naar de LO India, vraagt hem ernaar te kijken en aan te geven of het voldoende is (zie sleutelmoment 18). Het rechercheteam geeft tijdens het interview met de Inspectie aan dat er veel contact is geweest met de LO India, ook met betrekking tot beoordeling van inhoud van het rechtshulpverzoek. Het interview met de LO India geeft een ander perspectief. Zijn ‘toetsingskader’ is in dit geval dat hij als leek en onbekende met het opsporingsonderzoek, het rechtshulpverzoek moet begrijpen. Hij moet volgens eigen zeggen alleen uit kunnen leggen aan de Bengaalse autoriteiten

wat het opsporingsonderzoek op hoofdlijnen inhoudt en waar eventuele toekomstige onderzoeksvragen betrekking op zouden kunnen hebben. Van een inhoudelijke beoordeling van het rechtshulpverzoek door de LO India is volgens hem dan ook geen sprake. Desondanks geeft de LO India bij het rekercheteam aan dat het politieële rechtshulpverzoek hem 'prima' lijkt, waarop het rekercheteam het rechtshulpverzoek doorstuurt naar het IRC ZWB met de mededeling 'dat de LO India akkoord ging met het rechtshulpverzoek' (zie sleutelmoment 19). Het rekercheteam geeft het IRC ZWB de opdracht het inmiddels politieële rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Nederland te versturen en zo spoedig mogelijk een Engelse vertaling naar de LO India te sturen.

Tijdens het interview met de Inspectie geeft de operationeel expert IRC ZWB aan dat het IRC ZWB de inhoud van politieële rechtshulpverzoeken aan landen waarmee nauwelijks een rechtshulprelatie bestaat onder andere bekijkt met het oog op mensenrechten. Hij laat desgevraagd weten dat er bij het IRC ZWB geen protocollen of beschrijvingen van werkprocessen aanwezig zijn voor deze toetsing, mede omdat zaken vaak erg omvangrijk en complex zijn. Hij geeft aan dat toetsing gebeurt op basis van de ervaring van de betreffende IRC-medewerker. Justitieële rechtshulpverzoeken verlopen volgens hem altijd via AIRS en bij complexe politieële rechtshulpverzoeken kan eveneens contact worden opgenomen met AIRS. De operationeel expert IRC ZWB geeft over het laatstgenoemde aan dat dit gebeurt puur op gevoel van de IRC-medewerker die het stuk in behandeling heeft. Hij laat weten dat nergens is opgenomen dat AIRS in deze gevallen betrokken moet worden.

Uit het interview van de Inspectie met de IRC-medewerker die het stuk in behandeling had blijkt dat hij het rechtshulpverzoek niet volledig heeft doorgenomen, maar enkel 'snel heeft gescand'. Normaliter wordt volgens de medewerker bij politieële rechtshulpverzoeken gecontroleerd of de opgenomen informatie geverifieerd kan worden in de informatiesystemen die het IRC tot haar beschikking heeft, het is hem niet bekend wie de persoonsgegevens controleert. Hij geeft aan dat het land waarnaar het rechtshulpverzoek wordt verzonden en mensenrechten normaliter een rol spelen bij de beoordeling, maar dat ook Interpol NCB Nederland daarnaar kijkt. Hoe dit daar gebeurt, is hem niet bekend. Hij geeft aan rechtshulpverzoeken te beoordelen op basis van ervaring.

De IRC-medewerker laat weten dat het rekercheteam hem had verzocht het rechtshulpverzoek te laten vertalen, zodat de LO India het onderzoek kort zou kunnen introduceren bij de lokale autoriteiten. Hierbij zou enige haast bij zijn geboden. In de belevenis van de IRC-medewerker diende het rechtshulpverzoek daarmee als informatie voor de LO India en zou het niet worden ingediend bij de Bengaalse autoriteiten. Aanvullend geeft de IRC-medewerker in het interview aan dat het rechtshulpverzoek hem achteraf gezien meer lijkt op een justitieel rechtshulpverzoek en eigenlijk ook door AIRS getoetst had moeten worden. Echter, vanuit de politiedesk, die binnen het IRC ZWB de politieële rechtshulpverzoeken behandelt, wordt volgens hem nooit contact opgenomen met AIRS. Dat gebeurt volgens hem enkel bij justitieële rechtshulpverzoeken en deze worden niet via de politiedesk van het IRC ZWB verstuurd.

Het IRC ZWB stuurt het politieële rechtshulpverzoek ongetoetst door naar Interpol NCB Nederland en betreft AIRS niet (zie sleutelmoment 20). In het interview met medewerkers van Interpol wordt desgevraagd aangegeven dat het IRC bekijkt of de

zeven W's (wie, wat, waar, waarmee, welke wijze, wanneer en waarom) zijn beantwoord in het rechtshulpverzoek. Uit datzelfde interview komt naar voren dat Interpol NCB Nederland het politieke rechtshulpverzoek toetst aan de hand van de drie P's: personeel, pers en politiek. Er bleek hiervoor – ten tijde van het interview – geen proces- of procedurebeschrijving te zijn vastgesteld waarin dit verder was uitgewerkt.

Wanneer het rechtshulpverzoek wordt geprioriteerd aan de hand van een van de drie P's, dan kan Interpol NCB Nederland het rechtshulpverzoek doorsturen naar AIRS. AIRS bepaalt in dergelijke gevallen of het rechtshulpverzoek verzonden kan worden naar het buitenland, ook bij politieke rechtshulpverzoeken. De geïnterviewde medewerkers geven aan dat het rechtshulpverzoek zoals door Interpol NCB Nederland doorgestuurd geen elementen bevatte die betrekking hadden op personeel, pers en politiek. De uitkomst van de toetsing was dat het rechtshulpverzoek doorgestuurd kon worden naar Interpol NCB Bangladesh. Interpol NCB Nederland geeft tijdens het interview met de Inspectie aan dat het rechtshulpverzoek qua inhoud en omvang afwijkt van een standaard politieel rechtshulpverzoek, maar dat het kon worden doorgestuurd naar Interpol NCB Bangladesh omdat het voldeed aan de elementen waarop zij dit beoordeelt. Het politieke rechtshulpverzoek is vervolgens op 23 oktober 2017 vanuit Interpol NCB Nederland naar Interpol NCB Bangladesh gestuurd (zie sleutelmoment 21). Tevens heeft Interpol NCB Nederland het vertaalde stuk, zoals verzocht, teruggestuurd naar het IRC ZWB. De LO India bevestigt in een e-mail van 24 oktober 2017 aan het rechteam dat hij het vertaalde politieke rechtshulpverzoek heeft ontvangen en direct heeft doorgestuurd naar zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie.

4.3 Lijn 2: Bezoek van het rechteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag

Het rechteam is in juni 2017 voornemens contact op te nemen met de Bengaalse ambassade in Den Haag en zij brengt het IRC ZWB en de LO India hiervan op de hoogte (zie sleutelmoment 22). Zij geeft daarbij aan dat ze in het kader van haar rechtshulpverzoek van de Bengaalse ambassade wil weten aan wie zij in Bangladesh haar onderzoeksvragen moet richten. Het rechteam laat weten dat de OvJ met het bezoek aan de Bengaalse ambassade heeft ingestemd. De OvJ laat de Inspectie in een schriftelijke reactie weten dat de politie de Bengaalse ambassade bezocht met als doel te achterhalen welke mogelijkheden er waren om met de Bengaalse autoriteiten informatie uit te wisselen.

Het rechteam neemt telefonisch contact op met de Bengaalse ambassade in Den Haag (zie sleutelmoment 23) en geeft daarna bij de DT&V aan dat zij graag begeleid wil worden bij het organiseren van een afspraak bij de betreffende ambassade. Met tussenkomst van de DT&V worden diverse pogingen ondernomen om een afspraak tussen het rechteam en de Bengaalse ambassade te realiseren. Het rechteam stelt het IRC ZWB en de LO India op verschillende momenten op de hoogte van deze pogingen (zie sleutelmomenten 22 en 24). De LO India geeft aan dat hij de vragen die het rechteam voor de Bengaalse ambassade heeft kan overnemen. Hij is namelijk ondertussen bezig met het organiseren van een verkennend bezoek aan Bangladesh. Er volgt daarop geen reactie vanuit het rechteam. De pogingen van de DT&V een afspraak te

realiseren hebben niet het gewenste resultaat, waarop het rechercheteam besluit een onaangekondigd bezoek te brengen aan de Bengaalse ambassade in Den Haag met als doel ter plekke de benodigde informatie in te winnen. Het rechercheteam stelt de LO India op de hoogte van dit voornemen. Op 17 augustus 2017 bezoekt het rechercheteam onaangekondigd de Bengaalse ambassade.

Uit de interviews van de Inspectie met AIRS en Interpol NCB Nederland blijkt dat voor de vragen van het rechercheteam het LO-kanaal en het buitenlandse LO-kanaal het meest geschikt zijn. AIRS en Interpol NCB Nederland waren echter niet op de hoogte van het bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in Den Haag en hebben hier niet over kunnen adviseren. Het IRC ZWB en de LO India waren wel op de hoogte van het voorgenomen bezoek. Het IRC ZWB geeft daarover in het interview met de Inspectie aan dat zij geen taak heeft met betrekking tot het bezoek van het rechercheteam aan de Bengaalse ambassade in het kader van het rechtshulpverzoek. De LO India geeft tijdens het interview over het bezoek aan dat het in zijn beleving ongebruikelijk is, hij er destijds geen eerdere ervaringen mee had opgedaan, maar dat hij er geen probleem in zag. Het rechercheteam laat tijdens het interview met de Inspectie weten dat zij geen eerdere ervaringen heeft met informatie-uitwisseling met landen buiten de EU.

Hoewel het doel van het bezoek aan de ambassade aanvankelijk werd aangeduid met 'het achterhalen van waar men terecht kon voor vragen over identiteitsdocumenten in Bangladesh', blijkt uit de bevindingen dat er tijdens het gesprek op de ambassade meer aan de orde is gekomen. Uit het verslag van het bezoek aan de ambassade, dat het rechercheteam naar de LO India en de contactpersoon bij DT&V stuurt, valt op te maken dat het strafrechtelijk onderzoek ook inhoudelijk is besproken (zie sleutelmoment 25). Zo toont het rechercheteam een aantal (vermoedelijk valse) paspoorten van betrokkene en laat zij de medewerkers van de ambassade weten dat er stempels en handtekeningen van de Bengaalse ambassade zijn aangetroffen in drie paspoorten. Tijdens dit gesprek adviseert de ambassade het rechercheteam om het Interpolkanaal te benutten voor vragen aan de Bengaalse politie.

AIRS geeft in het interview met de Inspectie aan dat het vragen van hulp aan een ambassade dicht tegen rechtshulp aanligt en dat de ambassade geen opsporingsautoriteit is. Wanneer de politie bij de ambassade informatie inwint over waar zij terecht kan met vragen, is dat op zich niet problematisch, maar wanneer er concrete vragen aan de ambassade worden gesteld is dat volgens AIRS toch anders. AIRS geeft aan dat een ambassade daar ook niet voor bedoeld is. De landelijk officier van justitie LIRC / IRC-LE en Landelijk JIT Expert geeft over het contact met de Bengaalse ambassade aan dat dit onder rechtshulp valt te plaatsen en geeft eveneens aan dat informatie uit het strafrechtelijk onderzoek niet met de ambassade mag worden gedeeld, omdat de ambassade geen opsporingsdienst is.

4.4 Lijn 3: Verstrekking aanvullende informatie op het rechtshulpverzoek

Het rechercheteam en de OvJ besluiten enkele maanden voordat het rechtshulpverzoek bij de Bengaalse autoriteiten wordt ingediend dat het rechercheteam vanwege de complexiteit van het onderzoek naar Bangladesh zal

afreizen om het rechtshulpverzoek toe te lichten (zie sleutelmoment 26). De Nederlandse autoriteiten hebben op dat moment nauwelijks een rechtshulprelatie met Bengaalse autoriteiten. De LO India wordt vervolgens ingezet om te achterhalen aan welke Bengaalse actor het rechtshulpverzoek concreet kan worden gericht en om een bijeenkomst met deze partij te organiseren, zodat het rechteerteam de toelichting kan verzorgen op het rechtshulpverzoek (zie sleutelmoment 10).

De LO India brengt in het kader van de aan te vragen rechtshulp tweemaal een verkennend bezoek aan de Bangladesh. Tijdens die bezoeken doet hij bij de Bengaalse politie contacten op die het rechtshulpverzoek in behandeling kunnen nemen. De LO India deelt in het kader van de aan te vragen rechtshulp tijdens beide verkennende bezoeken informatie over het strafrechtelijk onderzoek met zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie (zie sleutelmoment 27). Daarbij bespreekt de LO India tijdens zijn tweede bezoek dat het rechteerteam graag het rechtshulpverzoek wil komen toelichten, vanwege de complexiteit daarvan. De Bengaalse politie stemt hiermee in en nodigt het rechteerteam uit om het rechtshulpverzoek toe te komen lichten.

Het rechteerteam en de LO India communiceren in de periode van de verkennende bezoeken en in aanloop naar het bezoek ter toelichting op het rechtshulpverzoek meermaals met elkaar over deze bezoeken. Dit gebeurt zonder tussenkomst van het IRC ZWB (zie sleutelmoment 28). Het IRC ZWB is wel op de hoogte van het voornemen van het rechteerteam om naar Bangladesh af te reizen.

Op 2 november 2017 verzorgt het rechteerteam in Bangladesh de toelichting op het rechtshulpverzoek aan de Bengaalse politie. Zij deelt hierbij: de operationele stukken op papier, het politieke rechtshulpverzoek op papier, een USB-stick met daarop operationele schema's en documenten en een USB-stick met daarop met alle aanvullende stukken inclusief het politieke rechtshulpverzoek (zie sleutelmoment 29). Deze informatie betreft onder andere persoonsgegevens en foto's van betrokkene, andere personen die voorkomen in het strafrechtelijk onderzoek en de familie van betrokkene. Het rechteerteam geeft hierover in het interview met de Inspectie aan dat de informatie die zij heeft gedeeld met de Bengaalse politie, vooraf is besproken met de OvJ (zie ook sleutelmoment 30). De OvJ laat de Inspectie in een schriftelijke reactie weten dat de presentatie en de te delen informatie vooraf door het OM is gezien, beoordeeld en akkoord bevonden.

Het rechteerteam heeft het IRC ZWB in een mailwisseling rondom de dienstreis in de CC meegenomen. Het IRC ZWB is zodoende op de hoogte van het feit dat het rechteerteam tijdens haar bezoek aan Bangladesh een presentatie gaat verzorgen voor de Bengaalse politie en weet welk type informatie het rechteerteam gaat delen met de Bengaalse politie. Het IRC ZWB geeft in het interview met de Inspectie aan dat zij de informatie die het rechteerteam tijdens haar bezoek aan Bangladesh met de Bengaalse politie heeft gedeeld niet heeft bekeken en niet heeft beoordeeld. Dit is volgens haar geen taak voor het IRC ZWB, maar voor het rechteerteam, de LO India of de OvJ. Het IRC ZWB geeft aan dat AIRS mogelijk naar de informatie zou kunnen kijken als daarom wordt gevraagd.

De LO India laat de Inspectie in het interview weten dat het bekijken en toetsen van de informatie niet zijn taak is. De LO India heeft voorafgaand aan het bezoek

gesproken met AIRS. AIRS geeft aan dat ze op de hoogte was van een verkennend bezoek aan Bangladesh en dat hierbij gekeken zou worden naar wat mogelijk zou zijn in de samenwerking met Bangladesh. AIRS laat de Inspectie weten dat haar niet is medegedeeld welke informatie tijdens het bezoek zou worden gedeeld met de Bengaalse autoriteiten. Ze merkt daarover op dat dit formeel ook nergens is geregeld, maar dat het in twijfelgevallen wel de aanbeveling verdient dat er overleg plaatsvindt met AIRS om de do's en don'ts te bespreken.

De Inspectie heeft de presentatie die het rechercheteam heeft gegeven aan de Bengaalse politie en de map met aanvullende informatie voorgelegd aan AIRS en IRH BZ. Zij geven daarover desgevraagd het volgende aan.

AIRS geeft aan dat er erg veel informatie wordt gedeeld in de presentatie. Zij geeft ook aan dat de informatie opgenomen in de presentatie inzake de verklaringen van de betrokkene – onder meer over zijn geloofsovertuiging - niet relevant is voor het strafrechtelijk onderzoek en bovendien betrokkene en zijn familie in het land van herkomst in problemen zou kunnen brengen. Zij vermeldt daarbij dat wanneer dergelijke informatie in een justitieel rechtshulpverzoek zou zijn opgenomen, dit niet door haar zou zijn doorgezonden aan Bangladesh.

IRH BZ duidt de inhoud van de presentatie aan als 'ongebruikelijk' en geeft aan dat de gedeelde informatie niet allemaal relevant is om de gestelde vragen te beantwoorden, maar potentieel wel schadelijk is voor betrokkenen. Ze merkt op dat er een groot vertrouwen lijkt te bestaan in de Bengaalse autoriteiten gezien de informatie die wordt gedeeld, maar dat dit vertrouwen niet is gebaseerd op eerdere ervaringen of een verdrag. IRH BZ zou in dit geval sterk hebben ontraden de informatie te delen omdat het niet relevante informatie betreft waar betrokkenen, wanneer zij zich op een later moment in Bangladesh bevinden, moeilijkheden van zouden kunnen ondervinden.

Interpol NCB Nederland laat tijdens het interview met de Inspectie weten dat zij niet op de hoogte was van het bezoek van het rechercheteam aan Bangladesh, maar dat dit ook niet noodzakelijk is.

De landelijk officier van justitie LIRC / IRC-LE en Landelijk JIT Expert geeft aan dat er geen specifieke procesbeschrijvingen en werkinstructies zijn opgesteld voor het beoordelen van informatie die aanvullend op een rechtshulpverzoek aan buitenlandse autoriteiten wordt verstrekt. Het is daarmee in de praktische uitvoering niet georganiseerd dat de informatie die aanvullend op een uitgaand rechtshulpverzoek wordt verstrekt eenzelfde toets ondergaat als de informatie die in het rechtshulpverzoek is opgenomen. Het OM vult in de wederhoor aan dat voor 'het in aanvulling op een rechtshulpverzoek delen van persoonsgegevens' dezelfde regels gelden als voor het indienen van rechtshulpverzoeken. De structuur en protocollen die in zijn algemeenheid gelden voor rechtshulp zijn daarmee ook onverkort van toepassing op persoonsgegevens die in aanvulling op het rechtshulpverzoek worden verstrekt.

4.5 Lijn 4: In kennis stellen Bengaalse politie (aan)komst betrokkene en informatie-uitwisseling tussen de strafrechtketen en vreemdelingenketen

Actoren in zowel de strafrechtketen als de vreemdelingenketen zijn gedurende het verloop van de trajecten bezig met het vaststellen van de identiteit van betrokkene (zie sleutelmoment 31). In het kader daarvan wordt er informatie uitgewisseld over een paspoort dat door (de advocaat van) betrokkene bij de DT&V wordt aangeleverd. Dit paspoort wordt technisch echt bevonden, waardoor de gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene in gang kan worden gezet (zie sleutelmoment 32). De regievoerder DT&V stuurt desgevraagd de dag voorafgaand aan de terugkeer van betrokkene de betreffende vluchtgegevens naar het rechercheteam. De regievoerder DT&V geeft daarover in het interview met de Inspectie aan dat het rechercheteam hem niet heeft verteld dat ze voornemens was deze informatie te gaan delen met de Bengaalse autoriteiten. Het rechercheteam zegt daarover in het interview met de Inspectie dat de regievoerder DT&V daar niet naar heeft gevraagd. Het rechercheteam heeft de regievoerder DT&V daar naderhand ook niet over geïnformeerd. De regievoerder DT&V licht in het interview met de Inspectie toe dat tussen de partijen de afspraak was gemaakt elkaar op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen in de casus en dat een geplande terugkeervlucht daar in zijn optiek ook onder valt. Het uitwisselen van die gegevens tussen de DT&V en de politie gebeurt volgens hem wel vaker. De regievoerder DT&V geeft aan dat als hij had geweten dat het rechercheteam de gegevens met de Bengaalse politie zou delen, hij dan zou hebben gevraagd daar nog een keer over na te denken omdat er dan sprake zou kunnen zijn van een verkapte uitlevering.

Vervolgens neemt het rechercheteam, zonder tussenkomst van het IRC ZWB, telefonisch contact op met de LO India over de geplande begeleide gedwongen terugkeer van betrokkene (zie sleutelmoment 31). Het rechercheteam vraagt de LO India om de contactgegevens van de contactpersoon bij de Bengaalse politie. De LO India verstrekt de contactgegevens, waarna het rechercheteam pookt telefonisch contact te leggen met de Bengaalse politie. Dit telefonisch contact komt door technische verbingsproblemen niet tot stand. Vervolgens wisselt het rechercheteam via de e-mail informatie uit met de Bengaalse politie over de begeleide gedwongen terugkeer van betrokkene (zie sleutelmoment 32). Ze geeft de vluchtgegevens van de terugkeervlucht en de naam waaronder betrokkene terugkeert door aan de Bengaalse politie. Het rechercheteam laat de Bengaalse politie tevens weten dat zij betrokkene niet langer nodig heeft in haar onderzoek.

Tijdens het interview met de Inspectie geeft het rechercheteam aan dat zij spontaan contact heeft opgenomen met de Bengaalse autoriteiten. Ze lichtte de Bengaalse politie in over de (aan)komst van betrokkene omdat zij het idee had dat betrokkene mogelijk het onderzoek – dat naar aanleiding van het rechtshulpverzoek werd uitgevoerd – zou gaan frustreren tijdens zijn aanwezigheid in Bangladesh. Het rechercheteam nam aan dat betrokkene in Bangladesh mogelijk getuigen zou gaan beïnvloeden. De Bengaalse politie zou er volgens het rechercheteam daarom rekening mee moeten houden dat de informatie die ze vanaf dat moment zou krijgen, mogelijk beïnvloedt zou zijn door betrokkene. Het rechercheteam laat in het

interview met de Inspectie weten dat ze deze onderbouwing echter niet heeft meegegeven in de berichtgeving richting de Bengaalse politie. De OvJ laat in een schriftelijke reactie aan de Inspectie als reden voor het contact weten dat naar aanleiding van het feit dat er in de casus al allerlei informatie met de Bengaalse autoriteiten was gedeeld, het zowel de politie als het OM fatsoenlijk leek de Bengaalse autoriteiten op de hoogte te stellen van het feit dat de betrokkene zou worden uitgezet naar Bangladesh.

Het rechercheteam geeft in het interview met de Inspectie aan dat de LO India haar vertelde dat direct contact met de Bengaalse politie geen probleem zou zijn en dat het in kennis stellen van de Bengaalse politie over de terugkeer van betrokkene mogelijk was. De LO India meldt in de berichtgeving aan zijn contactpersoon bij de Bengaalse politie dat het rechercheteam contact met hem wil over de uitzetting van betrokkene die de volgende dag plaatsvindt.

Het IRC ZWB laat in het interview met de Inspectie weten dat zij niet op de hoogte is gebracht van genoemde communicatie tussen het rechercheteam en de Bengaalse autoriteiten en daar ook geen taak bij heeft. AIRS geeft in haar interview met de Inspectie aan dat zij wel een advies zou kunnen geven over het wel of niet delen van de betreffende informatie, maar dat zij daar geen wettelijke rol bij heeft. In deze casus is AIRS niet om een dergelijk advies gevraagd.

De Bengaalse politie geeft – in het contact dat zij de dag voorafgaand aan de terugkeervlucht van betrokkene met het rechercheteam heeft – per sms-bericht aan het rechercheteam onofficieel door dat alle identiteitsdocumenten (die het rechercheteam heeft aangeleverd tijdens haar bezoek aan Bangladesh) vals zijn (zie sleutelmoment 33). Deze berichtgeving heeft daarmee ook betrekking op het paspoort waarmee betrokkene de volgende dag gedwongen en begeleid terugkeert. Een kopie van dit paspoort zat namelijk bij kopieën van de (identiteits)documenten die het rechercheteam tijdens haar bezoek aan Bangladesh aan de Bengaalse politie had overgedragen. Het rechercheteam deelt deze informatie niet met de regievoerder DT&V. De regievoerder DT&V zegt hierover in zijn interview met de Inspectie dat dit voor hem belangrijke informatie zou zijn geweest. Hij geeft aan dat personen niet met een vals paspoort kunnen worden uitgezet, omdat dit ertoe kan leiden dat bij aankomst de toegang kan worden geweigerd. Omdat de toelating in dergelijke gevallen niet is gewaarborgd, zou de regievoerder DT&V in dat geval de terugkeervlucht annuleren.

In een sms-bericht bedankt de contactpersoon bij de Bengaalse politie het rechercheteam voor de informatie over de terugkeer van betrokkene. Hij vermeldt hierbij dat hij met zijn leidinggevende zal spreken en de noodzakelijke maatregelen gaat nemen nadat betrokkene in Dhaka is gearriveerd. Het rechercheteam is niet bekend met wat dit inhoudt. Bij aankomst in Dhaka wordt betrokkene volgens het KMar-escortteam opgewacht door de Bengaalse opsporingsautoriteiten die in het bezit zijn van stukken uit het Nederlandse strafdossier van betrokkene. Het KMar-escortteam wordt hierdoor geconfronteerd met een voor haar onvoorziene situatie. Zij begeleidt betrokkene namelijk in het kader van het vreemdelingrechtelijk traject bij de terugkeer naar zijn land van herkomst, terwijl bij aankomst blijkt dat betrokkene vanuit een ander perspectief door de autoriteiten wordt opgewacht.

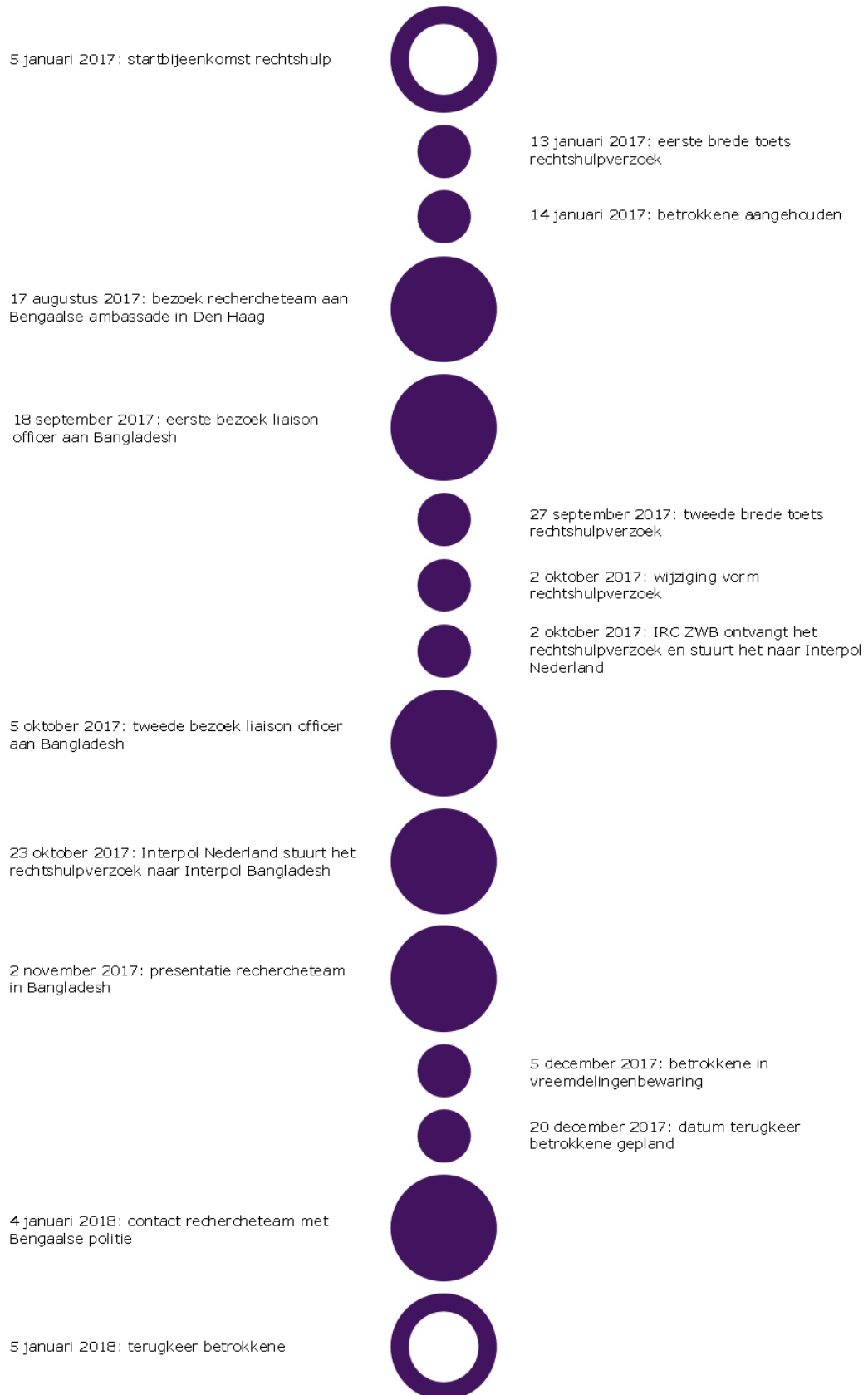
De regievoerder DT&V en het rechercheteam hadden meerdere malen contact over de gedwongen begeleide terugkeer van betrokkene. Tijdens deze contacten is niet gedeeld welke gegevens de strafrechtketen over betrokkene eerder had gedeeld met de Bengaalse autoriteiten (zie sleutelmoment 30). De regievoerder DT&V geeft hierover tijdens het interview met de Inspectie aan dat hij op de hoogte was van het bezoek van het rechercheteam aan Bangladesh en dat hij het rechercheteam had gevraagd naar welke gegevens zij daar had gepresenteerd. De regievoerder van de DT&V laat weten dat het rechercheteam hem zei dat ze met een groot dossier naar Bangladesh was afgereisd, maar dat ze die informatie niet kon uitwisselen met de vreemdelingenketen. Het rechercheteam heeft hem die informatie niet gegeven, aldus de regievoerder DT&V. Het rechercheteam geeft hierover desgevraagd bij de Inspectie aan dat zij zich niet kan herinneren of de regievoerder hiernaar heeft gevraagd. De OvJ vermeldt hierover in haar schriftelijke reactie aan de Inspectie dat er geen informatie-uitwisseling is geweest tussen het OM en de DT&V, los van eerdere bespreking van de algemene werkwijze van partijen het traject. De OvJ laat weten dat de verdere procedure en uitvoering na beëindiging van de voorlopige hechtenis van betrokkene, geheel door de politie in samenspraak met DT&V is afgewikkeld.

I

Bijlage Tijddlijn

Onderstaande tijddlijn geeft op schematische en vereenvoudigde wijze de belangrijkste momenten in de casus weer in chronologische volgorde. De grote cirkels met witte kern duiden het begin en einde van de casus zoals deze voor dit rapport gelden. De grote cirkels met paarse kern geven de momenten weer waarop informatie met de Bengaalse autoriteiten is uitgewisseld. De kleine cirkels met paarse kern geven belangrijke momenten in de casus weer waarbij geen sprake is van informatie-uitwisseling met de Bengaalse autoriteiten.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting	Betekenis
AIRS	Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken
AVIM	Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel
BPG	Besluit Politiegegevens
DT&V	Dienst Terugkeer & Vertrek
DT&V DIA	Dienst Terugkeer & Vertrek, Directie Internationale Aangelegenheden
EU	Europese Unie
IRC	Internationaal Rechtshulp Centrum
IRC ZWB	Internationaal Rechtshulp Centrum Zeeland West-Brabant
IRH BZ	Bureau Internationale Rechtshulp van de Directie Juridische Zaken, Afdeling Nederlands Recht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken
ISF	International Security Fund
KMar	Koninklijke Marechaussee
LIRC	Landelijk Internationaal Rechtshulp Centrum
LO	Liaison Officer
NCB	National Central Bureaus van Interpol
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	Officier van Justitie
UNTOC	The United Nations Convention against Transnational Organized Crime
VRIS	Vreemdeling in Strafrechtketen
WPG	Wet Politiegegevens

III

Bijlage Wederhoor

In onderstaande wederhoortabel licht de Inspectie toe hoe ze de opmerkingen uit de wederhoorprocedure in het definitieve rapport heeft verwerkt.

TABEL WEDERHOOR
Conceptrapport casusonderzoek 'Internationale Rechtshulp Gewogen'

Nr.	Inzagepartij	Hoofdstuk / paragraaf	Te corrigeren tekst (eerste...laatste woord)	Argumentatie /onderbouwing van uw reactie	Reactie Inspectie
1	nationale politie	p.12	"De Inspectie constateert (...)niet conform het Bpg".	Hier is in het inspectierapport een foutief lid van artikel 5:1 van het Bpg aangehaald. Artikel 5:1, <u>tweede</u> lid handelt namelijk over de tussenkomst van de LE."2. <i>De doorgifte van politiegegevens, die worden verwerkt in verband met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de handhaving van de openbare orde, vindt plaats door tussenkomst van een landelijke eenheid als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onderdeel b, van de Politiewet 2012. De doorgifte kan zonder tussenkomst van deze landelijke eenheid plaatsvinden overeenkomstig afspraken met politieautoriteiten in het derde land of met de betrokken internationale organisatie, voor zover deze afspraken zijn goedgekeurd door Onze Minister van</i>	De Inspectie is in het rapport uitgegaan van het destijds geldende Bpg. Wijziging lid aangegeven in voetnoot Er is geen sprake van door de minister van JenV goedgekeurde afspraken.

				<i>Justitie en Veiligheid.</i> ” In dit tweede lid zit wel een mogelijkheid om buiten de LE om politiegegevens te delen, echter onder de genoemde voorwaarden. Of daar in dit geval sprake van was kan Juridische Zaken niet beoordelen, maar lijkt onwaarschijnlijk.	
2	nationale politie	p.21	Medewerkers van het (L)IRC / Interpol;	Moet zijn: Medewerkers van het (L)IRC/Interpol NCB Nederland; De huidige tekst wekt de indruk dat het om medewerkers van de organisatie Interpol gaat.	Verwerkt 'NCB' in tekst gevoegd.
3	nationale politie	P. 30 alinea 1	politiële rechtshulpverzoek via Interpol te versturen.	Moet zijn: politieke rechtshulpverzoek via het Interpol kanaal te versturen Benadrukt moet worden dat het om het Interpol kanaal gaat	Verwerkt 'Kanaal' in tekst gevoegd.
4	nationale politie	p. 45 alinea 2 (tussen sleutelmomenten 12 en 13 in)	rechtshulpverzoek aan Interpol (toevoegen:) NCB Bangladesh	Moet zijn: rechtshulpverzoek aan Interpol NCB Bangladesh Om onderscheid te maken tussen organisatie Interpol en Interpol NCB Bangladesh	Verwerkt 'NCB Bangladesh' in tekst gevoegd.

5	nationale politie	p. 49 alinea 3 + sleutelmoment 19	Staat dat ze Interpol zal verzoeken	Moet zijn: dat ze Interpol NCB Nederland zal verzoeken De huidige tekst wekt de indruk dat het om medewerkers van de organisatie Interpol gaat.	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
6	nationale politie	P. 59 alinea 1	dat alle officiële contacten volgens Interpol zullen verlopen	Moet zijn: dat alle officiële contacten via het Interpol kanaal zullen verlopen. Dit om te benadrukken dat ze via het kanaal en niet via de organisatie Interpol zullen verlopen.	Verwerkt 'Kanaal' in tekst gevoegd.
7	nationale politie	P 68	Uit de interviews van de Inspectie met het IRC ZWB, AIRS, Interpol en IRH BZ	Moet zijn: Uit de interviews van de Inspectie met het IRC ZWB, AIRS, Interpol NCB Nederland en IRH BZ De huidige tekst wekt de indruk dat het om medewerkers van de organisatie Interpol gaat.	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
8	nationale politie	P. 70 alinea 1	het inmiddels politieke rechtshulpverzoek naar Interpol te versturen	Moet zijn: het inmiddels politieke rechtshulpverzoek naar Interpol NCB Nederland te versturen De huidige tekst wekt de indruk dat het om medewerkers van de	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.

				organisatie Interpol gaat.	
9	nationale politie	P. 70 alinea 3	maar dat ook Interpol daar naar kijkt.	Moet zijn: maar dat ook Interpol NCB Nederland daar naar kijkt. De huidige tekst wekt de indruk dat ook de organisatie Interpol naar het document kijkt.	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
10	nationale politie	p. 70 laatste alinea	Uit datzelfde interview komt naar voren dat Interpol het politieke rechtshulpverzoek	Moet zijn: Uit datzelfde interview komt naar voren dat Interpol NCB Nederland het politieke rechtshulpverzoek Benadrukken dat het gaat om NCB Nederland	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
11	nationale politie	p. 71	Wanneer het rechtshulpverzoek wordt geprioriteerd aan de hand van een van de drie P's, dan kan Interpol het rechtshulpverzoek doorsturen naar AIRS.	Moet zijn: Wanneer het rechtshulpverzoek wordt geprioriteerd aan de hand van een van de drie P's, dan kan Interpol NCB Nederland het rechtshulpverzoek doorsturen naar AIRS. Benadrukken dat het gaat om NCB Nederland en niet de organisatie Interpol.	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
12	nationale politie	P. 71 alinea 1	De geïnterviewde medewerkers geven aan dat het rechtshulpverzoek zoals	Moet zijn: De geïnterviewde medewerkers geven aan dat het rechtshulpverzoek zoals	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst

			door Interpol doorgestuurd	het door het Interpol NCB Nederland is doorgestuurd. Benadrukken dat het om NCB Nederland gaat.	gevoegd.
13	nationale politie	P. 71 alinea 2	Tevens heeft Interpol het vertaalde stuk zoals verzocht teruggestuurd naar het IRC ZWB.	Moet zijn: Tevens heeft Interpol NCB Nederland het vertaalde stuk zoals verzocht teruggestuurd naar het IRC ZWB. Benadrukken dat het om NCB Nederland gaat en niet Interpol de organisatie	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
14	nationale politie	p. 72 alinea 1	Uit de interviews van de inspectie met AIRS en Interpol blijkt dat voor de vragen	Moet zijn: Uit de interviews van de inspectie met AIRS en Interpol NCB Nederland blijkt dat voor de vragen Idem	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
15	nationale politie	p. 72 alinea 1	AIRS en Interpol waren echter niet op de hoogte van het bezoek	Moet zijn: AIRS en Interpol NCB Nederland waren echter niet op de hoogte van het bezoek Idem	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.
16	nationale politie	p. 74 alinea 4	Interpol laat tijdens het interview met de Inspectie weten dat zij niet op de hoogte	Moet zijn: Interpol NCB Nederland laat tijdens het interview met de Inspectie weten dat zij niet op de	Verwerkt 'NCB Nederland' in tekst gevoegd.

				hoogte..	
17	nationale politie	Gehele document	In de tekst wordt wisselend gewerkt met Interpol NCB Nederland en NCB Interpol Nederland (of Interpol NCB Bangladesh en NCB Interpol Bangladesh).	Het verzoek is om voor de gehele tekst Interpol NCB Nederland en Interpol NCB Bangladesh aan te houden.	Verwerkt In de tekst 'Interpol NCB Nederland' en 'Interpol NCB Bangladesh' aangehouden.
18	AIRS	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen p.6	'een rechtshulpverzoek aan Bangladesh' - toevoegen: politieel	Het betrof een politieel rechtshulpverzoek. Elders in het rapport ontbreekt deze specificering ook.	Verwerkt 'Politieel' toegevoegd op p.6 / p.9 / p.34 / p.35 / p.65 / p.66
19	AIRS	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen p.7	'De keuze...justitiële rechtshulpverzoeken' Het onderscheid tussen politieële en justitiële rechtshulp heeft ook te maken met het doel ervan. Dit ontbreekt.	Enkel informatie verkregen door middel van een justitieel rechtshulpverzoek kan als bewijs dienen in een strafzaak. Politieële rechtshulp niet.	Verwerkt Tekstdeel toegevoegd p.7
20	AIRS	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen p.8	Verbintenisambtenaar. Moet zijn: verbindingsambtenaar.		Verwerkt
21	AIRS	Inleiding p.24	'tot 1 januari 2019' moet zijn 'tot 1 juli 2018'	Juiste datum wetwijziging is 1 juli 2018.	Verwerkt

22	AIRS	Actoren bij Internationale Rechtshulp in strafzaken p.28	Bij taakomschrijving AIRS ontbreekt rol centrale autoriteit ten aanzien van uitlevering.		Kennis van genomen, niet aangevuld. Het betreft een taakbeschrijving van betrokken actoren op hoofdlijnen, gericht op de taken die van toepassing zijn op de casus (zoals aangeduid in paragraaf 2.3 eerste alinea). Er is in de casus geen sprake van uitlevering.
23	AIRS	Actoren bij Internationale Rechtshulp in Strafzaken p.30	'NCB Nederland' moet zijn 'NCB Den Haag'.		Kennis van genomen, niet verwerkt. De Inspectie volgt de schrijfwijze zoals door betreffende actor zelf aangegeven: Interpol NCB Nederland. (zie reactie 17).
24	MinBZ / DJZ/NR-IRH	Samenvatting, conclusies en aanbeveling / p. 8	... afdeling Internationale Rechtshulp (IRH BZ) Wijzigen in: ... Directie Juridische Zaken, Afdeling Nederlands Recht – Internationale Rechtshulp (IRH BZ).	IRH is een bureau binnen de afdeling Nederlands Recht van de Directie Juridische Zaken.	Verwerkt 'Afdeling...' gewijzigd in 'Directie...' p.8 /p.29

25	MinBZ / DJZ/NR-IRH	Samenvatting, conclusies en aanbeveling / p. 8	<p>IRH BZ ...rechtshulpverzoek</p> <p>Wijzigen in:</p> <p>IRH BZ maakt dan een inschatting van de eventuele mensenrechtelijke <u>en/of politieke gevolgen</u> van het beoogde rechtshulpverzoek.</p>	<p>AIRS doet zelf ook een mensenrechtelijke toets,</p> <p>BZ kijkt vaak nog iets verder en kijkt ook naar eventuele politieke gevolgen van een rechtshulpverzoek (b.v. voor de bilaterale relatie met het desbetreffende land).</p>	<p>Verwerkt</p> <p>'En/of politieke gevolgen' gevoegd in de tekst.</p>
26	MinBZ / DJZ/NR-IRH	2.3 p. 29	<p>IRH BZ ... van dat land.</p> <p>Wijzigen in:</p> <p>.. de ambassade in het betreffende land.</p> <p>(.. "en eventueel van contacten bij het Ministerie van Buitenlandse zaken van dat land" --> laten vervallen)</p>		<p>Verwerkt</p> <p>Tekstdeel "en eventueel van contacten bij het Ministerie van Buitenlandse zaken van dat land" verwijderd.</p>
27	MinBZ / DJZ/NR-IRH	2.3 p. 29	<p>Deze afweging ..advies aan AIRS.</p> <p>Wijzigen in:</p> <p>Deze afweging wordt teruggekoppeld in een advies/standpunt BZ aan AIRS.</p>	<p>BZ is terughoudend in het gebruik van het woord "advies". Dit kan nl. suggereren dat BZ een beslissende stem heeft. AIRS maakt echter zijn eigen afweging om al dan niet een rhv door te zetten. In de afweging wordt het standpunt van BZ hier uiteraard wel bij betrokken.</p>	<p>Verwerkt</p> <p>'Advies' gewijzigd in 'advies/standpunt'.</p>

28	MinBZ / DJZ/NR-IRH	3.2.13 p. 46	Akkoord ... Bangladesh	Verwijderen svp. BZ heeft nl. geen oordeel over de inzet van de LO India.	Verwerkt Zin verwijderd.
29	MinBZ / DJZ/NR-IRH	Afkorting - betekenis p. 79	IRH BZ " Directie Juridische zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken" vervangen door " Bureau Internationale Rechtshulp van de Directie Juridische Zaken, Afdeling Nederlands Recht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken."	IRH BZ is geen Directie maar slechts een bureau binnen de Directie Juridische Zaken	Verwerkt 'Bureau van de directie' i.p.v. 'Directie'.
30	MinBZ / DJZ/NR-IRH	2.3 Schema op p. 30	Misschien ook een pijl met "Justitieel rechtshulpverzoek" plaatsen naast IRH BZ?	Uitgaande rechtshulpverzoeken naar <u>niet-verdragslanden</u> worden door AIRS naar BZ gezonden. BZ stuurt de verzoeken vervolgens naar de NLDse ambassade in het desbetreffende land. De NLDse ambassade biedt de stukken per Note Verbale formeel aan bij (meestal) het plaatselijke Ministerie van Buitenlandse Zaken.	Verwerkt Extra pijl in schema opgenomen.
31	Openbaar Ministerie	p.7, eerste alinea	'Wanneer.....afgehandeld.'	Dit stukje is te stellig: bij politie rechtshulp mag in	Verwerkt Aanvulling 'binnen de

				beginsel de politie dit zelfstandig afdoen, maar gelden nog wel allerlei voorwaarden.	geldende kaders' opgenomen.
32	Openbaar Ministerie	p.7, laatste alinea	'Wanneer.....Unie.'	Tekst is niet helemaal correct als een verdrag tussen landen rechtstreekse toezending toestaat, komt AIRS er niet aan te pas	Verwerkt Aanvulling 'tenzij een verdrag tussen landen rechtstreekse verzending toestaat' opgenomen.
33	Openbaar Ministerie	p. 15, laatste alinea	'Eenproces.'	Die zijn in de maak. Met name de Aanwijzing die wordt geactualiseerd	Kennis van genomen
34	Openbaar Ministerie	p. 30, eerste alinea	'Voordat....worden.'	Eerst wordt het OM betrokken en dan pas de minister	Verwerkt
35	Openbaar Ministerie	p. 32, eerste alinea	'Als....feit.'	Dit is een zeer restrictieve interpretatie van de uitzonderingscategorie uit artikel 17a Wpg.	Verwerkt Tekstdeel geschrapt. Het betrof een herhaling van een eerdere passage en had betrekking op het nieuwe WPG. Was destijds niet van toepassing.
36	Openbaar Ministerie	p.74, vijfde alinea	'De....zaak-ovj'	Hangt er vanaf wat precies die "informatie aanvullend op een rechtshulpverzoek" inhoudt. Als dat inhoudelijke persoonsgegevens, gelden dezelfde regels als voor het	Verwerkt Betreft aanvulling van het OM op uitspraak OvJ. Uitspraak OvJ na overleg verduidelijkt en aangevuld

				<p>indienen van verzoeken (conform de eisen van de Wpg/Wjsg) en bovendien gelden ook daarvoor de vijf kanalen. Verantwoordelijk voor de rechtshulp berust bij het lokale IRC, maar moet daartoe wel in positie worden gebracht door de zaaks-ovj. Met andere woorden: er is geen structuur of protocol voor aanvullende informatie, wat niet wegneemt dat de structuur/protocollen die voor rechtshulp in z'n algemeenheid gelden, ook hierop onverkort van toepassing zijn</p>	met opmerking.
37	Dienst Terugkeer en Vertrek		<p>De DT&V merkt op dat zij risico's die kunnen opspelen t.a.v. van artikel 3 EVRM signaleert en doorgeeft aan de IND, maar dat de daadwerkelijke belangenafweging bij de IND plaatsvindt.</p>		<p>Verwerkt</p> <p>Na signalering maakt de DT&V de afweging het signaal al dan niet door te geven. Om helder onderscheid te maken tussen deze afweging van de DT&V en de afweging die elders in het proces wordt gemaakt door de IND is de tekst op onderdelen aangepast naar signalering en afweging.</p> <p>Op onderdelen DT&V</p>

					<p>vervangen door vreemdelingenketen.</p> <p>Ter verheldering tekstdeel in de samenvatting gevoegd over de informatie-uitwisseling tussen DT&V en NP.</p>
--	--	--	--	--	---

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Juni 2019

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*